

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Фесенко Катерини Андріївни

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему **«Оцінка активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях»**
(повна назва теми)

за матеріалами **страхової компанії ПрАТ СГ «ТАС»**
(повна назва бази дослідження)

науковий керівник

к. е. н.

(наук. ступінь, вчене звання)

(підпис)

Супрун Н. В.

(прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри

від 18 червня 2026 р. № 13

Завідувач кафедри

(підпис)

к. е. н., доцент

Наук. ступень, вчене звання

О.В. Неізнєстна

Ініціали, прізвище

Кривий Ріг – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____ Неізнєстна О.В.
(підпис) (Прізвище, ініціали)
«06» квітня 2026 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

- Тема роботи: **«Оцінка активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях»**
Керівник роботи к.е.н., доцент кафедри фінансів і бухгалтерського обліку Супрун Наталія Вікторівна.
затверджені наказом закладу вищої освіти від « 06 » квітня 2026 р. № 223-ст
- Строк подання здобувачем роботи до «05» червня 2026 р.
- Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретичні і методичні засади оцінки активів і пасивів страхової компанії: економічна сутність активів страхової компанії; економічний зміст джерел фінансування страхової компанії; методика аналізу активів і джерел фінансування страхових компаній.

Розділ 2. Оцінка активів і джерел їх фінансування страхової компанії: характеристика ПрАТ СГ «ТАС» та її місця у фінансовому сегменті групи ТАС; аналіз активів і пасивів страхової компанії ПрАТ СГ «ТАС»; оцінка фінансової надійності та результатів страхової діяльності ПрАТ «СГ «ТАС».

Розділ 3. Напрями оптимізації активів та джерел фінансування страховика: удосконалення структури активів ПрАТ СГ «ТАС» з урахуванням вимог ліквідності, дохідності та надійності; забезпечення збалансованості активів та джерел їх фінансування у ПрАТ СГ «ТАС».

Об'єкт дослідження: процес формування, розміщення та використання активів страхових компаній, а також система джерел їх фінансування в сучасних умовах господарювання.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів оцінки активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях на прикладі ПрАТ СГ «ТАС».

Мета кваліфікаційної роботи: дослідження теоретичних і практичних аспектів оцінки активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях, аналіз ефективності їх формування і використання на прикладі ПрАТ СГ «ТАС», а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами страхової компанії.

5. Дата видачі завдання « 06 » квітня 2026р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Затвердження плану КБР	до 25.03.2026	виконано
2	Підготовка розділу 1	до 15.04.2026	виконано
3.	Підготовка розділу 2	до 06.05.2026	виконано
4	Підготовка розділу 3	до 27.05.2026	виконано
5	Написання вступу та висновків до КБР, оформлення супровідних документів	до 01.05.2026	виконано
6	Подання електронного варіанту КБР керівнику для перевірки дотримання академічної доброчесності	до 05.06.2026	виконано
7	Перевірка тексту КБР на дотримання академічної доброчесності	08.06-16.06.2026	виконано
8	Отримання відгуку від наукового керівника	до 10.06.2026	виконано
9	Отримання рецензії	до 12.06.2026	виконано
10	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 15.06.2026	виконано
11	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 17.06.2026	Реєстраційний № <u> </u> « <u>17</u> » <u>червня</u> 2026 р.
12	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 18.06.2026	виконано
13	Підготовка до захисту в ЕК	до 19.06.2026	виконано

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

Супрун Н.В.

(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис)

Фесенко К.А.

(прізвище та ініціали)

Декларація
про дотримання академічної доброчесності під час написання
кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувачем вищої освіти
Державного університету економіки і технологій

Я, Фесенко Катерина Андріївна, студентка 4 курсу, групи ФБС-22 Державного університету економіки і технологій розумію і підтримую політику закладу із академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала заборонену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис)

Катерина ФЕСЕНКО
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

31.05.2026 р.
(дата)

ЗГОДА
на використання кваліфікаційної бакалаврської роботи

Я, Фесенко Катерина Андріївна, даю згоду на використання наданих матеріалів, а саме: внесення кваліфікаційної бакалаврської роботи у базу даних репозитарію Державного університету економіки і технологій; відтворення роботи чи її частини в електронній формі, не змінюючи її змісту; виготовлення електронних копій для постійного архівного зберігання; надання електронних копій роботи для відкритого доступу в мережі Internet.

Підтверджую, що розміщуючи роботу в репозитарії ДУЕТ, я не порушую прав третіх осіб.

(підпис)

Катерина ФЕСЕНКО
(Ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

31.05.2026
(дата)

АНОТАЦІЯ

Фесенко К. А. Оцінка активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях (за матеріалами ПрАТ СГ «ТАС»). – Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг. 2026.

Кваліфікаційна робота бакалавра присвячена дослідженню теоретичних і практичних аспектів оцінки активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях.

У роботі розкрито економічну сутність активів страхових компаній та джерел їх фінансування, узагальнено методичні підходи до їх оцінки, а також досліджено нормативно-правове забезпечення діяльності страхових компаній в Україні.

Проведена оцінка фінансово-господарської діяльності ПрАТ СГ «ТАС», проаналізовано склад, структуру та динаміку активів компанії, визначено особливості формування джерел їх фінансування. Здійснено оцінку показників ліквідності та фінансової стійкості страхової компанії. Приділена увага стану надходження страхових премій та здійсненим страховим відшкодуванням.

Розроблено та обґрунтовано напрями оптимізації активів та джерел їх фінансування ПрАТ СГ «ТАС», реалізація яких спрямована на підвищення фінансової стійкості, ліквідності та забезпечення збалансованості фінансових ресурсів страхової компанії. Проведене прогнозування результатів реалізації пропонованих заходів, які супроводжуються практичними обчисленнями.

Ключеві слова: активи, джерела фінансування, страхова компанія, страхові резерви, власний капітал, зобов'язання, фінансові ресурси, фінансова стійкість, фінансова надійність, ліквідність, страховий портфель, прогнозування.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 Теоретичні і методичні засади оцінки активів і пасивів страхової компанії	9
1.1 Економічна сутність активів страхової компанії	9
1.2 Економічний зміст джерел фінансування страхової компанії	18
1.3 Методика аналізу активів і джерел фінансування страхових компаній	25
Висновки до розділу 1	35
РОЗДІЛ 2 Оцінка активів і джерел їх фінансування страхової компанії	37
2.1 Характеристика ПрАТ СГ «ТАС» та її місця у фінансовому сегменті групи ТАС	37
2.2 Аналіз активів і пасивів страхової компанії ПрАТ СГ «ТАС»	47
2.3 Оцінка фінансової надійності та результатів страхової діяльності ПрАТ «СГ «ТАС»	63
Висновки до розділу 2	70
РОЗДІЛ 3 Напрями оптимізації активів та джерел фінансування страховика	73
3.1 Удосконалення структури активів ПрАТ СГ «ТАС» з урахуванням вимог ліквідності, дохідності та надійності	73
3.2 Забезпечення збалансованості активів та джерел їх фінансування у ПрАТ СГ «ТАС»	85
Висновки до розділу 3	92
ВИСНОВКИ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	101
ДОДАТКИ	106

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки страхові компанії відіграють важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності держави, захисті майнових інтересів юридичних і фізичних осіб, а також у формуванні інвестиційного потенціалу національної економіки. Ефективне функціонування страховиків значною мірою залежить від обсягів, структури та якості їхніх активів, а також від раціонального формування джерел фінансування, які забезпечують виконання зобов'язань перед страхувальниками та підтримання належного рівня платоспроможності.

В умовах посилення конкуренції на страховому ринку, нестабільності економічного середовища, інфляційних процесів та підвищення вимог регуляторних органів до фінансової стійкості страховиків особливої актуальності набувають питання оцінки активів і джерел їх фінансування. Від достовірності оцінки активів залежить об'єктивність фінансової звітності страхової компанії, можливість своєчасного виявлення ризиків та прийняття ефективних управлінських рішень. Водночас структура джерел фінансування визначає фінансову незалежність страховика, рівень його ліквідності та здатність виконувати страхові зобов'язання у довгостроковій перспективі.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлена необхідністю поглибленого дослідження теоретичних і практичних аспектів оцінки активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях, а також потребою пошуку напрямів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами страховиків в умовах сучасних економічних викликів. Особливий інтерес становить аналіз діяльності ПрАТ СГ «ТАС» як одного з провідних учасників страхового ринку України, що дає змогу дослідити особливості формування активів, джерел їх фінансування та оцінити рівень фінансової стійкості компанії на основі реальних показників її діяльності.

Теоретичні та практичні аспекти формування, оцінки й управління активами страхових компаній, а також дослідження джерел їх фінансування знайшли відображення у працях багатьох вітчизняних науковців. Значний внесок у розвиток теорії страхування, дослідження фінансової діяльності страховиків, забезпечення їх платоспроможності та фінансової стійкості зробили такі українські вчені, як О. О. Гаманкова, Н. М. Внукова, А. М. Єрмошенко, О. В. Мурашко, С. С. Осадець, Н. В. Супрун, Н. В. Ткаченко, В. М. Фурман, Т. А. Ротова та інші. У їхніх працях розкрито сутність страхових ресурсів, особливості формування активів страховиків, питання управління страховими резервами, власним капіталом та забезпечення фінансової надійності страхових компаній.

Разом з тим сучасні умови функціонування страхового ринку України характеризуються значними економічними та фінансовими викликами, пов'язаними з воєнним станом, нестабільністю макроекономічного середовища, інфляційними процесами, змінами у регуляторній політиці Національного банку України та необхідністю адаптації страховиків до європейських стандартів регулювання. За таких умов особливого значення набуває дослідження структури активів страхових компаній, оцінка ефективності використання фінансових ресурсів, а також визначення оптимальних джерел їх фінансування для забезпечення належного рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

Незважаючи на значну кількість наукових праць із зазначеної проблематики, окремі питання оцінки активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях потребують подальшого дослідження з урахуванням сучасних тенденцій розвитку страхового ринку та особливостей функціонування страховиків в умовах економічної невизначеності. Це зумовлює необхідність проведення комплексного аналізу активів і джерел їх фінансування на прикладі конкретної страхової компанії та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами.

Об'єктом дослідження є процес формування, розміщення та використання активів страхових компаній, а також система джерел їх фінансування в сучасних умовах господарювання.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів оцінки активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях на прикладі ПрАТ СГ «ТАС».

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів оцінки активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях, аналіз ефективності їх формування і використання на прикладі ПрАТ СГ «ТАС», а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами страхової компанії.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити економічну сутність активів страхових компаній та джерел їх фінансування;
- узагальнити методичні підходи до оцінки активів і джерел їх фінансування в страхових компаніях;
- надати організаційно-економічну характеристику діяльності ПрАТ СГ «ТАС»;
- проаналізувати склад, структуру та динаміку активів ПрАТ СГ «ТАС»;
- здійснити оцінку джерел фінансування активів ПрАТ СГ «ТАС» та визначити особливості їх формування;
- оцінити показники фінансової стійкості та ліквідності страхової компанії;
- виявити проблемні аспекти формування та використання активів і джерел їх фінансування в ПрАТ СГ «ТАС»;
- розробити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління активами та оптимізації структури джерел їх фінансування.

Для досягнення поставленої мети та виконання визначених завдань у кваліфікаційній роботі використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Зокрема, методи аналізу та синтезу застосовано для

вивчення теоретичних засад оцінки активів і джерел їх фінансування в страхових компаніях; методи індукції та дедукції – для узагальнення наукових підходів і формування висновків; метод порівняння – для зіставлення показників діяльності страхової компанії за окремі періоди; економіко-статистичні методи – для аналізу складу, структури та динаміки активів і джерел їх фінансування; метод фінансових коефіцієнтів – для оцінки ліквідності та фінансової стійкості страховика; графічний метод – для наочного представлення результатів дослідження у вигляді таблиць, рисунків і діаграм; метод узагальнення – для формулювання висновків і розробки практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління активами та джерелами їх фінансування.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти України, що регулюють діяльність страхових компаній, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань страхування, фінансового аналізу та оцінки активів, статистичні матеріали, офіційні дані Національного банку України, фінансова звітність ПрАТ СГ «ТАС», внутрішні документи компанії, а також інформаційно-аналітичні матеріали, розміщені у фахових виданнях та на офіційних електронних ресурсах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ АКТИВІВ І ПАСИВІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1 Економічна сутність активів страхової компанії

Для реалізації власних завдань будь-яка організація повинна мати у володінні та користуванні конкретне майно, яке в практиці господарювання називають активами.

Науковці трактують це поняття по-різному. В економічній науці вельми популярним є погляд на активи як на сукупність майнових цінностей чи ресурсів суб'єкта, що залучаються до бізнес-процесів задля генерації доходу [40, с. 268].

Доречною є також позиція, згідно з якою активи організації являють собою майбутні надходження, одержані завдяки експлуатації контрольованого чи купленого майна, що з'явилося внаслідок минулих угод чи подій. Простіше кажучи, це фінансові інструменти у розпорядженні керівництва, від функціонування яких прогнозується отримання фінансової вигоди надалі [8, с. 174].

Отже, наведені підходи об'єднує згадка про блага, здатні забезпечити вигоду для володільців.

Окремі дослідники фокусуються на ресурсах саме страхового сектору. Зокрема, С.С. Осадець описував активи страховика як «фінанси, вкладені у фондовий ринок, об'єкти нерухомості, решту матеріальних благ, а також кошти на банківських рахунках. Базою для формування зазначеного капіталу виступають статутний капітал, сформовані резерви та інші зобов'язання. Фінансова стійкість компанії напряду визначається обсягом і конфігурацією її майна» [33, с. 412]. У зазначеному формулюванні акцент зміщено на інвестиційну діяльність та роль ресурсів у підтримці надійності. Окрім того,

автор вказує походження цих коштів, що демонструє переважання бухгалтерського підходу.

У межах цього наукового пошуку, майно страховика охарактеризуємо як ресурси під його безпосереднім контролем, що з'явилися завдяки минулим операціям і сформовані на базі власного капіталу, внесків клієнтів та інших зобов'язань, від експлуатації яких прогнозується набуття фінансових вигід надалі. Дане трактування повністю узгоджується із нормами обліку й відображає унікальні риси досліджуваної сфери діяльності.

Організації страхового сектору входять до фінансової системи, тому значна частка їхнього інструментарію фінансується саме грошима споживачів послуг. Така ознака притаманна будь-кому фінансово-кредитному інституту.

Функціонування страхового інституту володіє унікальними ознаками, які прямо впливають на етапи та сутність операційних процесів:

- організації гарантують безпеку майнових прав громадян і підприємств через накопичення цільових резервів, які наповнюються фінансовими відрахуваннями клієнтів і витрачаються на покриття збитків;

- під час підписання угоди базовою вимогою виступає перерахування клієнтом страхового платежу, тобто споживач заздалегідь забезпечує фінансування компанії;

- між етапом збору грошей у централізовані фонди та періодом їх використання за призначенням минає певний час. Це дозволяє компаніям здійснювати інвестування тимчасово незадіяних коштів з метою одержання приросту капіталу;

- чистий результат формується двома ключовими шляхами: від базових страхових операцій (коли обсяг зібраних премій вищий за суму відшкодувань) та від інвестиційних проєктів, заснованих на розміщенні вільних ресурсів.

Основна відмінність функціонування страховика від виробничого сектору (де фабрикант спершу витрачає фінанси на випуск товарів, а згодом покриває їх за рахунок продажу) полягає в тому, що суб'єкт страхування спочатку концентрує грошові потоки від застрахованих осіб, створюючи

відповідні фонди, і лише потім несе витрати, пов'язані із покриттям матеріальних втрат за підписаними договорами [32, с. 89].

Переважно ресурси страхових організацій акумулюються через отримання внесків [7, с. 175]. Передоплата за надання відповідного захисту виступає головним базисом комерційного сегменту, що диференціює цей бізнес від інших типів комерції й відкриває простір для капіталовкладень.

Чимало вітчизняних операторів ринку демонструють високу прибутковість від профільної роботи. Дану тенденцію підтверджує статистика, насамперед рівень відшкодувань, що розраховується як пропорція здійснених виплат до залучених премій. Загалом цей коефіцієнт становить близько 20–30%, тоді як у європейських державах сягає 50–60%.

Проте конкурентна боротьба серед компаній посилюється. Наразі більшість гравців опинилися в ситуації, коли дохід від розміщення капіталу (менеджменту майна) практично зрівнявся із заробітком від базових операцій. Водночас інвестиційні можливості в реаліях повномасштабного воєнного стану суттєво звузилися. Локальні фірми здебільшого спрямовують гроші на банківські вклади чи державні облігації, оскільки дохідність таких інструментів залишається привабливою — це забезпечує вагоме збільшення загального фінансового результату.

Важливим аспектом є формування та контроль розрахунків із дебіторами. Означений вид заборгованості відображає обсяг зобов'язань перед фірмою на конкретний момент [21]. За стандартами обліку, її класифікують як короткострокову та довготривалу. Поточною визнається та недоїмка, що з'являється у межах звичного операційного процесу або очікується до повернення упродовж року від моменту складання звітності [21]. Хоча клієнти зазвичай здійснюють платежі авансовим порядком, структури можуть концентрувати у своїх балансах суттєві обсяги нездійснених розрахунків.

Зобов'язання боржників у процесі надання послуг можуть формуватися під час взаєморозрахунків між центральним представництвом, його відокремленими підрозділами та філіями, а також у відносинах страховика із

посередницькими структурами (агентами й брокерами). У межах інвестиційного вектора фірми подібні борги з'являються через нараховані, проте ще не перераховані доходи (дивіденди чи відсотки). Також розрахунки з дебіторами виникають у взаємодії між менеджментом та штатом (зокрема, за умов видачі фінансових позичок персоналу). Окремий вид заборгованості фіксується у безперервних медичних програмах чи за умови захисту аграрних посівів. Отже, характеристики цих боргів та їхні підсумкові обсяги суттєво різняться, що зумовлює неоднаковий вплив цієї категорії ресурсів на фінансове становище, рівень ліквідності й рентабельність установи. Наукова література містить орієнтир щодо питомої ваги нездійснених розрахунків у майні страховика за методикою Національної асоціації страхових комісарів США (NAIC) — максимум 40% від сукупної вартості засобів [4, с. 136]. На наше переконання, універсального стандарту не існує, проте для вітчизняного ринку 40% виглядає надмірним рівнем. У реаліях локальних операторів цей коефіцієнт зазвичай становить біля 25%.

Кардинальною відмінністю функціонування страхових організацій від класичного підприємництва є те, що цей сервіс базується на ймовірнісній, а не постійній природі зобов'язань [28, с. 86]. Матеріальні виплати, які проводять такі установи, піддаються серйозним часовим коливанням, що змушує компанії постійно забезпечувати високу здатність швидко мобілізувати ресурси.

Головну частину майна стабільно функціонуючої страхової організації повинні формувати грошові вкладення. Фінансові інвестиції — це інструменти, якими володіє суб'єкт для приросту доходів, капіталізації вартості чи здобуття решти преференцій для вкладника. Короткострокові (поточні) грошові вкладення — вклади на часовий проміжок до дванадцяти місяців, які можна безперешкодно конвертувати в готівку будь-коли (за винятком активів, що прирівнюються до грошових ресурсів) [22].

Поточні капіталовкладення виступають вкрай вагомим ресурсом для страховиків, переважно у сегменті ризикового захисту. Цей елемент гарантує

відмінну мобільність активів разом із генерацією інвестиційних надходжень, що суттєво оптимізує менеджмент грошових потоків.

Довгострокові фінансові інвестиції являють собою вкладення на період понад один рік, включаючи всі активи, які неможливо оперативно продати за першої потреби.

Емпіричне вивчення звітності страхових структур демонструє, що до макроекономічної дестабілізації 2008 року в структурі власності переважали тривалі капіталовкладення. Проте потрясіння 2008–2009 років (світова рецесія); 2014–2015 років (початкова стадія протистояння з РФ); період з 2022 року дотепер (фаза повномасштабної агресії) сформували жорстку потребу в підвищеній ліквідності. Наразі у переважній кількості операторів питома вага довгострокових проектів значно поступається поточним інструментам.

Управління майном страховика доцільно трактувати як сукупність правил і прийомів формування та виконання стратегічних кроків, спрямованих на побудову структури засобів, їх продуктивне залучення в операційні цикли компанії та оптимізацію їхньої оборотності [34, с. 281].

Фінансовий менеджмент має спиратися на усталені засади й забезпечувати розв'язання чітко визначених завдань.

Під фундаментальними засадами варто розуміти базові орієнтири керівництва, які гарантують системність процесів і реалізацію затверджених намірів.

Місію оптимізації ресурсів страхової організації можна окреслити як підтримання стабільної життєдіяльності фірми, збереження фінансової стійкості у найближчій та тривалій перспективі й досягнення оптимальних показників окупності капіталу. Реалізації зазначеного завдання відповідають орієнтири надійності, високої ліквідності та рентабельності під час розподілу ресурсів.

Ці правила є фундаментальними для страхових структур та решти фінансових інституцій. Європейська спільнота встановлює такі критерії щодо контролю за розподілом капіталу страхових компаній:

- максимальні гарантії збереження грошей;
- мобільність здійснених вкладень;
- прибутковість фінансових інструментів.

Нормативи ЄС щодо структурування майна компаній загалом тотожні сформованим у фінансовому секторі канонам інвестування, які зазвичай визначають як захищеність капіталу, рентабельність і збільшення вартості ресурсів, їхню ліквідність [1, с. 132].

Таким чином, ключовими засадами менеджменту майна страховика виступають надійність, доходність та мобільність. На наше переконання, зазначені орієнтири слід поширювати не лише на засоби, сформовані через цільові резерви, а й на майно, що фінансується власним капіталом чи зобов'язаннями перед іншими дебіторами. До того ж головним інструментом дотримання цих правил завжди залишатиметься диверсифікація.

У сучасних умовах профільна та інвестиційна робота страховика оцінюються крізь призму невизначеності. Доцільно виділити два ракурси інвестиційної загрози. Перший полягає в тому, що реальний дохід виявиться меншим за прогнозований. Другий відображає ймовірність повної втрати базової суми вкладених ресурсів.

Головною аксіомою капіталовкладень виступає твердження, що вищий рівень небезпеки забезпечує більшу норму доходності. Наша держава у воєнний період характеризується найвищим ступенем реалізованої загрози, що підтверджують поточні відсоткові індикатори (зокрема, облікова ставка НБУ у 2026 році закріпилися на рівні 15,5%). Базисом для розрахунків сьогодні слугують середні показники прибутковості за банківськими вкладами та державними облігаціями.

Відповідно, під час формування інвестиційної стратегії страхової установи поправка на можливі втрати робиться в обов'язковому порядку, із неодмінним врахуванням загального макроекономічного фону, а також специфіки внутрішнього фондового ринку.

Мінімізація інвестиційних загроз зазвичай забезпечується підвищенням мобільності засобів. Під цим терміном розуміють спроможність майна оперативно та без втрати вартості трансформуватися у грошову форму. У страховій практиці ця категорія відображає потенціал швидкого обміну капіталу на готівку задля виконання фінансових зобов'язань перед клієнтами чи іншими дебіторами. Нюанс дотримання даного критерію полягає в тому, що нормативи мобільності варіюються залежно від структури портфеля. За умов реалізації довготривалого накопичувального сервісу компанія володіє збалансованим набором зобов'язань. Така структура легко прогнозується, що дає змогу точно вирахувати дати й обсяги майбутніх виплат. За таких обставин підтримувати баланс активів досить просто. Натомість у сегменті ризикових програм (особливо авіаційних, екологічних, морських напрямів чи страхування відповідальності) фірма може раптово зіткнутися з потребою негайної конвертації майна у ліквідні ресурси для покриття масштабних збитків. Отже, до таких гравців ринку мають застосовуватися суворіші критерії оцінки. Додатково варто вказати, що оптимізація загальної мобільності балансу може відбуватися через нарощування частки вимог до партнерів із перестрахування. Наявність угод із перевіреними контрагентами дозволяє суттєво знизити екстрену потребу в живих грошах під час врегулювання великих страхових подій.

Незважаючи на те, що рентабельність капіталовкладень не виступає визначальним фактором під час побудови структури портфеля компанії, все ж, як і в решті сфер підприємництва, генерування доходів є ключовим орієнтиром для будь-якої комерційної структури, до яких належить більшість страховиків. Проте у цій галузі інвестиційні заробітки виконують особливу функцію. Вони дозволяють компанії нівелювати від'ємний фінансовий результат від основної діяльності, хоча систематично розраховувати на такий підхід у довгостроковій перспективі неприпустимо.

Під час аналізу критерію захищеності фінансових вкладень зазначалося, що небезпека втрат прямо корелює з їхньою окупністю: вища рентабельність

зазвичай супроводжується серйозними загрозами. Важливо підкреслити відсутність реверсивного зв'язку: високий рівень ризику зовсім не гарантує автоматичного отримання великої вигоди.

Засади захищеності, мобільності та рентабельності як орієнтири інвестування є досить антагоністичними, адже найбільш захищені інструменти зазвичай мають мінімальну дохідність, і навпаки. Консенсус між фінансовими цілями у класичному бізнесі, як і компромісне узгодження критеріїв менеджменту майна у страховому секторі, забезпечується інструментом диверсифікації портфеля. Під цим поняттям розуміють структурування інвестиційних ресурсів між різномірними напрямками з метою мінімізації загрози потенційних втрат основного капіталу чи заробітку від нього.

Доцільно виокремити такі чинники, що зумовлюють специфіку інвестиційної лінії страхової компанії:

- специфіка розподілу зобов'язань, яка дає змогу менеджменту з високою точністю прогнозувати необхідність у фінансах для здійснення компенсацій та виплат у конкретні часові проміжки;
- тривалість дії угод;
- масштаби залучених грошових фондів;
- зацікавленість у отриманні інвестиційних надходжень [19, с.231].

Окреслені чинники мають ендогенну природу щодо функціонування страхової організації. На них суб'єктивно здатне впливати керівництво установи. Проте існують фактори екзогенного характеру, які не підконтрольні менеджменту, але суттєво трансформують склад та рух майна компанії. До них відносять коригування державних стандартів підтримки фінансової стійкості, трансформацію ринкових умов капіталовкладень, реформи у фіскальній сфері, макроекономічну динаміку тощо. Тобто під час формування стратегії менеджменту майна страховиків необхідно оцінювати як внутрішні, так і зовнішні детермінанти, враховуючи їхній взаємний зв'язок. У вітчизняних

реаліях 2026 року ключовим зовнішнім чинником, що трансформує всі операційні ланки компаній, виступає воєнний стан.

Вектор менеджменту ресурсів компаній значною мірою зумовлюється специфікою ринку, на якому вони оперують. Зокрема, британський дослідник Девід Бланд описує перелік обставин, які визначають специфіку капіталовкладень для операторів, що займаються видами діяльності, відмінними від накопичувального страхування життя:

- масштаби сформованих резервів відносно залучених платежів є суттєво скромнішими, ніж у секторі довгострокового захисту;
- у фазі фінансових криз обсяги компенсаційних виплат зазвичай демонструють зростання;
- негативні ринкові тенденції часто мають вагоміші наслідки, ніж у довгострокових програмах;
- попри залучення перестрахового захисту, зберігається загроза настання масштабної катастрофічної події, яка спровокує екстрену потребу у великих коштах [1, с. 156].

Окремі засади формування інвестиційного вектора для компаній, які пропонують ризиковий захист, тотожні орієнтирам у сфері страхування життя, проте існують і специфічні вимоги:

- пріоритетним завданням є постійна присутність вільних фінансів для швидкого покриття матеріальних збитків. Через це ресурси доцільно розміщувати на невеликі часові проміжки або обирати активи, які безперешкодно трансформуються у готівку. До прикладу, капіталовкладення у виробничі запаси чи матеріальні об'єкти для такої мети є неприйнятними.
- певні види зобов'язань, зокрема у сфері захисту цивільної відповідальності, можуть залишатися неврегульованими упродовж тривалого періоду. Як наслідок, капітал перебуває у розпорядженні фірми досить довго, проте він має бути захищеним від інфляції та генерувати прибуток, що капіталізується для здійснення фінального розрахунку.

– загроза настання масштабних руйнівних подій змушує утримувати в інвестиційному портфелі переважно короткострокові цінні папери із мінімальним рівнем ринкових вагань, що нівелює небезпеку втрати капіталу [30, с. 237].

Головна догма фінансового менеджменту в цій сфері свідчить, що оператори загальних видів захисту орієнтуються на мобільні капіталовкладення з невеликим терміном погашення, тоді як представники сектору страхування життя фокусуються на тривалих інвестиційних проектах.

За виконанням встановлених правил під час структурування активів пильно наглядають державні органи. Потреба у зовнішньому контролі зумовлена тим, що місія страховика суттєво відрізняється від класичного бізнесу, адже вона спрямована на підтримання безперебійності суспільного виробництва й ліквідацію фінансових наслідків різноманітних стихійних лих і непередбачуваних подій [23, с. 183].

Потреба у зовнішньому контролі над процесами організації фінансів страховика спричинена також тим, що компанії оперують грошима, одержаними від споживачів, і недотримання правил менеджменту загрожує втратою цих заощаджень.

Фінансова стійкість страхових організацій виступає предметом моніторингу державних регуляторів у більшості держав планети. Держава реалізує наглядові функції через запровадження чітко розрахованих індикаторів щодо наповнення статутного капіталу компаній, оцінки їхньої надійності та структурування засобів цільових фондів.

1.2. Економічний зміст джерел фінансування страхової компанії

Під час здійснення операцій страхові установи, за аналогією з рештою суб'єктів підприємництва, мають мобілізувати грошові потоки для підтримки власного функціонування. На структуру майна та зобов'язань компанії

безпосередньо впливають унікальні бізнес-процеси комерційного сектору, детально розглянуті вище. Якщо окреслити фактор домінуючого впливу саме правої частини балансу, то ним виступає наявність у її структурі такого особливого ресурсу, як сформовані резерви.

Організації містять у складі пасивів страхові резерви, які за своїм фінансовим наповненням не підлягають класифікації ні як власний, ні як класичний залучений капітал.

Принцип резервування коштів є домінуючим як для забезпечення операційної, так і для забезпечення інвестиційної та фінансової діяльності.

Попри достатньо серйозні трансформації і підвищення жорсткості регулятивних параметрів передбачені Законом України «Про страхування» у редакції 2021 року [26] (фактично з 2024 року українські страхові компанії формують свої фінансові параметри під відповідність нормам Solvency 2) менеджмент компаній має достатньо серйозний простір щодо використання методів формування страхових резервів. Базова норма – методика формування страхових резервів має бути зафіксована у внутрішній моделі оцінки ризику, яка затверджується регулятором.

Для визначення економічного змісту пасивів страхової компанії розглянемо думки з цього приводу відомих вчених.

Так, Бланк І.А. розрізняв такі поняття як пасив підприємства і пасиви підприємства, та надає наступне визначення: “Пасив – розділ балансу підприємства, в якому відображаються усі джерела фінансування його активів. Пасиви – залучені грошові кошти підприємства, які використовуються підприємством для фінансування своєї господарчої діяльності” [10, с. 243].

Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. у «Фінансовому словнику» надають два значення терміну «пасив». По-перше, це – частина бухгалтерського балансу, яка показує джерела формування засобів підприємства, банку тощо та їх приналежність; по-друге, це – сукупність боргів і зобов’язань підприємства. Що стосується терміну «пасиви», то ми

маємо наступне визначення: «Пасиви – усі офіційні вимоги до підприємства чи приватної особи» [14, с. 374].

Таким чином, є два підходи до визначення пасивів. За першим підходом, який зустрічається частіше, до них відносять короткострокові і довгострокові зобов'язання страховиків. За другим підходом, до пасивів відносять усю суму джерел фінансування діяльності страхової компанії, як власних, так і позикових.

Гаманкова О.А. визначала, що пасивами страховика є страховий капітал, сформований за рахунок коштів його власників і коштів страхувальників [12, с. 185]. У практичному дослідженні будемо вважати пасивами усі джерела фінансування діяльності компанії – власні, кошти страхових резервів, інші зобов'язання.

В принципі жоден з авторів, які досліджували питання управління фінансовою діяльністю і підприємств, і страхових компаній не дотримуються облікових правил, за якими пасивами є увесь капітал суб'єкта господарювання крім його власного капіталу.

Пропонований погляд є справедливим і якщо згадати про те, що власний капітал, безумовно, є зобов'язаннями страхової компанії перед її власниками з точки зору економічної теорії.

Дуже цінною є і концепція абстрактного капіталу. Ця концепція обґрунтована засновником Кельнської школи економіки підприємства професором Е. Шмаленнбахом. Він в своїх працях трактує капітал, як абстрактну вартість, яка відображається в балансі компанії [39, с. 217]. За даним визначенням, абстрактний капітал представляє собою сукупність усіх позицій пасиву балансу підприємства.

Отже, можна зазначити, що економічна сутність пасивів проявляється, з одного боку, в абстрактній вартості страхової компанії, а з іншого боку, в інформації про те, яка частка страховика профінансована його власниками, а яка кредиторами.

Перерахування внесків авансовим порядком дозволяє страховій організації акумулювати ресурси, які за своєю фінансовою природою не класифікуються як власні чи позикові. Означені кошти доцільно трактувати як залучені, тобто такі, що переходять у розпорядження фірми на певний час без обов'язку сплати відсотків за користування ними. Фінансова наука визначає цей інструмент як технічні резерви компанії.

Водночас виникає певна дискусія щодо класифікації зазначених коштів у структурі поточних чи тривалих зобов'язань. Зокрема, національні стандарти бухгалтерської звітності зараховують цей тип капіталу до довгострокових пасивів. Однак оператори ринку ризикового захисту укладають переважну кількість угод на часовий проміжок, що не перевищує дванадцяти місяців. З огляду на це, за своїм внутрішнім наповненням засоби фондів таких установ логічно вважати короткостроковими. Проте, спираючись на засаду безперервного функціонування суб'єкта, резерви можна інтерпретувати і як перманентний капітал. За умов, коли процес збору платежів та покриття збитків відбувається перманентно, а обсяг надходжень премій превалює над фінансуванням відшкодувань, на балансі компанії завжди формуватиметься незнижуваний обсяг коштів. Означений феномен характеризується як стабільна складова технічних резервів [41, с. 228].

Зважаючи на це, колишня частина фондів, яка однозначно репрезентує оборотний капітал, має відноситися до поточних зобов'язань і розраховуватися за такою формулою:

$$ЗЧс.р. = СР - ПЧс.р. , \quad (1.1)$$

де $ЗЧс.р.$ – змінна частка страхових резервів;

$СР$ – страхові резерви;

$ПЧс.р.$ – постійна частка страхових резервів.

Змінна частка страхових резервів за змістом представляє собою резерв збитків.

Існує відмінність у формуванні джерел фінансування ризикових компаній і компаній зі страхування життя (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні відмінності в організації пасивів страхових компаній, що здійснюють ризикове страхування і страхування життя

Компанії зі страхування життя	Загальні (ризикові) компанії
Короткострокові зобов'язання обчислюються шляхом математичного моделювання на базі демографічних показників і володіють фіксованими параметрами кінцевих сум. Очікуване відхилення у подібних математичних операціях варіюється у межах 3–5%.	Поточні резерви розраховують на основі аналізу попереднього досвіду здійснення страхових виплат та з урахуванням поточних вимог від страхувальників. Водночас імовірний рівень похибки у цих розрахунках може складати від 20–50% і навіть більше.
Тривалі фінансові фонди оцінюються інструментами актуарної математики із застосуванням демографічних матриць та відрізняються фіксованими параметрами наявних ресурсів. Прогнозований рівень розбіжностей під час вказаних калькуляцій здебільшого обмежений інтервалом 3–5%.	Довгострокові резерви визначаються залежно від обсягів надходжень страхових премій і можуть коливатися в межах 20–30%.
Базові фінансові кошти разом із незадіяними накопиченнями акумулюються на основі очікуваних підсумків операційної та інвестиційної роботи. Означений підхід дозволяє страховику заздалегідь проектувати використання чистого доходу і з високою точністю розраховувати необхідність у додаткових капіталовкладеннях. Це забезпечує можливості для отримання тривалих кредитів під розвиток бізнес-процесів.	Власний капітал та вільні резерви формуються під впливом непередбачуваних результатів інвестиційної та страхової діяльності. Через це компанія не може завчасно планувати розподіл прибутку і точно визначати потребу у зовнішньому фінансуванні. Тому можливості залучати довгострокові позики для фінансування діяльності є обмеженими, а потреба у зовнішніх коштах часто покривається за рахунок короткострокових кредитів банків.

Примітка. Складено автором

На основі наведених у таблиці даних можна дійти висновку, що структура пасивів страхової компанії суттєво впливає на рівень її ліквідності. За однакових інших умов компанії зі страхування життя мають вищий рівень ліквідності, оскільки їхні пасиви є більш прогнозованими порівняно з компаніями ризикового страхування.

Для компаній ризикового страхування характерна більша частка поточних зобов'язань у структурі пасивів, що зумовлено переважно короткостроковим характером страхових договорів. Крім того, їхні пасиви відзначаються меншою стабільністю через значні коливання рівня збитковості, що, своєю чергою, ускладнює підтримання стабільної ліквідності.

В страховій компанії, як і у інших підприємств, власний капітал представлений наступними основними формами (рис. 1.1).

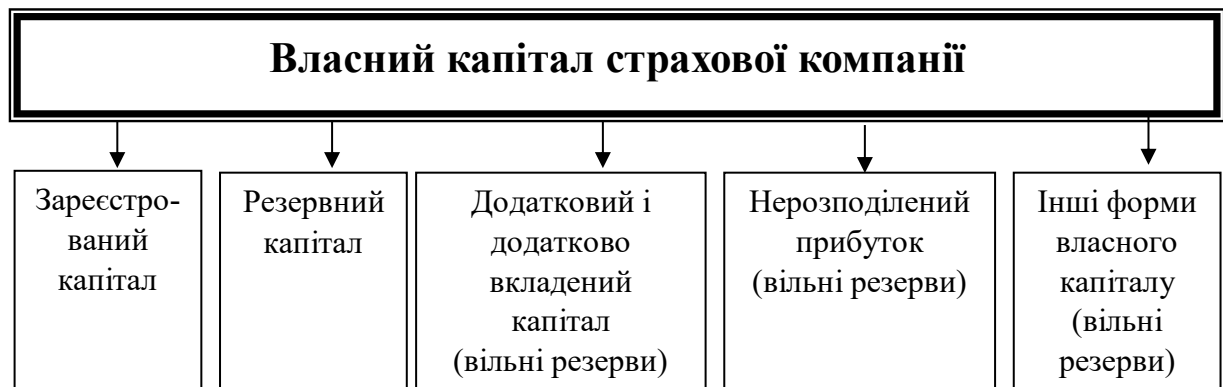

Рис. 1.1. Форми функціонування власного капіталу страховика

Джерело: адаптовано за [10]

Нерозподілений прибуток виступає важливою складовою власного капіталу страхової компанії. Він відображає ту частину доходу, який страховик отримав у попередні періоди, але не спрямував на виплати персоналу чи власникам (пайовикам, акціонерам), а залишив у своєму розпорядженні для подальшого використання.

Розмір нерозподіленого прибутку, з одного боку, свідчить про пріоритети фірми щодо розподілу фінансових ресурсів — орієнтацію на споживання чи на розвиток, а з іншого — показує ефективність її роботи. Чим вищою є частка нерозподіленого прибутку у структурі всього капіталу, тим результативнішою та стабільнішою є діяльність страховика.

Значення нерозподіленого прибутку для страхових компаній суттєво зростає в умовах воєнного стану, оскільки можливості залучення зовнішніх джерел фінансування є обмеженими. За таких обставин організації змушені

орієнтуватися переважно на самофінансування, забезпечуючи підтримання своєї фінансової стійкості та розвиток головним чином за рахунок власного прибутку.

Отже, формування пасивів страхової компанії має низку специфічних рис, які безпосередньо пов'язані з характером її діяльності. Головною особливістю є наявність у структурі пасивів великого обсягу залучених коштів у вигляді страхових резервів, що створюються за рахунок внесків і призначені для виконання майбутніх зобов'язань перед клієнтами. Саме страхові резерви виступають головним джерелом забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості страховика.

Разом з тим, підходи до структурування пасивів мають суттєві відмінності залежно від напрямку страхової діяльності. Організації зі страхування життя зазвичай володіють більш прогнозованою та стабільною структурою пасивів, що зумовлено довгостроковим характером їхніх договорів і рівномірним рухом фінансових потоків. Навпаки, компанії ризикового страхування працюють в умовах вищої невизначеності, через що мають більшу питому вагу поточних зобов'язань і суттєві вагання у структурі пасивів.

Питання ефективного менеджменту пасивів стає особливо актуальним у сучасних реаліях воєнного стану та економічної нестабільності. Нестабільність фінансового ринку, високі ризики та обмежений доступ до зовнішнього фінансування змушують страховиків приділяти підвищену увагу збереженню достатнього обсягу резервів, фінансової стійкості та ліквідності. За таких обставин особливу роль відіграє здатність компанії спиратися на самофінансування, раціонально розподіляти власний капітал та управляти нерозподіленим прибутком.

Отже, джерела фінансування (пасиви) страхової компанії є сукупністю її фінансових зобов'язань перед страхувальниками, власниками та іншими кредиторами. Якісне управління цими ресурсами виступає головною умовою для забезпечення платоспроможності, конкурентоспроможності та стабільної

роботи страховика. Водночас процес управління пасивами має базуватися не лише на специфіці страхового бізнесу, а й на вимогах чинного законодавства та нормативного регулювання, які визначають критерії фінансової надійності, структуру капіталу і порядок створення резервів страхових компаній.

1.3. Методика аналізу активів і джерел фінансування страхових компаній

На нашу думку, комплексний аналіз активів і джерел фінансування страхової компанії повинен містити наступні напрямки: аналіз діяльності страхової компанії, її основних фінансово-економічних показників і тенденцій розвитку; аналіз структури і динаміки активів і джерел фінансування страхової компанії; коефіцієнтний аналіз.

Аналіз діяльності страхової компанії пропонуємо проводити за допомогою трьох груп показників: об'ємні показники страхової компанії, що характеризують розміри капіталу компанії, масштаби діяльності і динаміку її розвитку; показники оцінки надійності страхової компанії як здатності виконання компанією поточних і майбутніх зобов'язань; показники оцінки ефективності діяльності страхової компанії як рівня результатів діяльності стосовно зроблених витрат.

Об'ємні показники діяльності страхової компанії поділяються на балансові показники та показники фінансових результатів.

До балансових показників відносяться наступні:

1. Сума сукупних активів-нетто: загальна сума засобів, що знаходяться в розпорядженні компанії

2. Інвестиції і грошові кошти: сума засобів, що знаходяться у виді фінансових вкладень (цінних паперів, банківських депозитів, часткою участі, нерухомості і т.п.) і коштів, що служать покриттям зобов'язань страхової компанії.

3. Власний капітал: сума капіталу, вільного від зобов'язань компанії і виконання, що є додатковою гарантією, зобов'язань при відхиленні їхнього розміру від розрахункових величин.

4. Страхові резерви-нетто: сума поточних і майбутніх зобов'язань компанії в частині страхової діяльності.

До показників фінансових результатів відносяться наступні:

1. Страхова премія: сума зібраної страхової премії, тобто обсяги страхової діяльності компанії.

2. Прибуток звітного періоду: відбиває результати діяльності страхової компанії у виді валового прибутку, отриманого за підсумками розглянутого періоду.

3. Темпи росту страхової премії:

$$\frac{\text{Надходження страхової премії за період (рік)}}{\text{Надходження страхової премії за попередній період (рік)}} \quad (1.2)$$

Показник відбиває динаміку розвитку страхової компанії, поширення страхової діяльності. При стабільній діяльності страхової компанії зміна надходження страхової премії знаходиться в рамках 25%. Різке збільшення темпів росту страхової премії означає ріст зобов'язань страховика, що повинний бути підкріплений достатнім обсягом власних засобів. Значне зниження темпів росту страхової премії порушує збалансованість страхової діяльності, що може негативно позначитися на фінансовому стані страхової компанії.

До показників надійності страхової компанії відносяться наступні коефіцієнти:

1. Поточна платоспроможність компанії:

$$\frac{\text{Страхова премія-нетто}}{\text{Страхові виплати-нетто} + \text{Операційні витрати-нетто}} \quad (1.3)$$

Показник характеризує достатність припливу засобів у виді надходжень страхової премії для покриття поточних витрат на страхові виплати (збитки) і

поточних витрат на ведення справи. Даний показник розраховується без обліку операцій по перестраховуванню. Оптимальне значення показника - >100%, що можливо при стабільній роботі компанії з поступовим ростом обсягів діяльності.

2. Забезпеченість власними засобами:

$$\frac{\text{Власні засоби}}{\text{Страхові технічні резерви-нетто}} \quad (1.4)$$

Показник відбиває ступінь покриття власними засобами компанії страхових зобов'язань на випадок перевищення фактичних страхових зобов'язань над розрахунковими. Оптимальне значення показника >28%. Достатня наявність власних засобів страхової компанії, вільних від зобов'язань, є чинником фінансової стійкості страхової компанії.

3. Рівень покриття інвестиційними активами страхових резервів-нетто:

$$\frac{\text{Інвестиційні активи і грошові кошти}}{\text{Страхові резерви-нетто}} \quad (1.5)$$

Показник відбиває ступінь розміщення засобів, за рахунок яких покриваються зобов'язання страхової компанії, в інвестиційних активах і коштах. Інвестиційні активи і кошти повинні чи відповідати перевищувати розмір страхових резервів. Наявність протилежної тенденції може означати розміщення засобів в активах неліквідних, або високого ступеня ризику (дебіторська заборгованість, нематеріальні активи, устаткування і матеріали).

4. Участь перестраховиків у страховій премії:

$$\frac{\text{Страхова премія за ризиками, переданим у перестраховування}}{\text{Страхова премія – всього}} \quad (1.6)$$

Показник відбиває ступінь участі страхової компанії в такій системі забезпечення стійкості страхової діяльності, як перестраховування ризиків. Значення коефіцієнта фіксує участь перестраховувальників у страховій діяльності компанії і показує залежність здатності компанії до виконання зобов'язань від надійності партнерів по перестраховуванню. Оптимальне

значення показника знаходиться в межах від 5 до 50% від страхової премії. Значення нижче встановлених меж може вказувати на практичну відсутність такого фактора забезпечення фінансової стійкості, як перестраховування; значення вище встановлених меж - може вказувати на високий ступінь залежності надійності страхової компанії від партнерів по перестраховуванню.

До показників ефективності діяльності страхової компанії відносяться наступні коефіцієнти:

1. Показник ділової активності:

$$\frac{\text{Страхова премія за період}}{\text{Сукупна величина активів}} \quad (1.7)$$

Коефіцієнт показує, наскільки ефективно компанія використовує знаходиться в її розпорядженні ресурси. Значення показника відповідає числу оборотів капіталу компанії, що приносять чи прибуток збиток.

2. Рентабельність активів компанії:

$$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Сукупна величина активів}} \quad (1.8)$$

Коефіцієнт показує, скільки прибутку приносять кожні 100 карбованців капіталу компанії. У такий спосіб показник відбиває результат використання ресурсів компанії.

3. Рівень витрат компанії по виконанню зобов'язань перед клієнтами по страхуванню:

$$\frac{\text{Збитки-нетто, що відбулися}}{\text{Зароблена страхова премія-нетто}} \quad (1.9)$$

Показник дозволяє визначити, яку частину доходів від страхової діяльності страхова компанія використовує для покриття зобов'язань за страховими виплатами. Максимальне значення показника не повинне перевищувати межі близько 90%, що могло б означати наявність тенденції до збитковості страхової діяльності.

Аналіз проведений за допомогою приведених формул дозволяє визначити тенденції розвитку страхової компанії, змін у її фінансовій стійкості і платоспроможності.

Оцінка якості активів проводиться за допомогою співставлення активів страховика з його зобов'язаннями за критерієм зменшення ліквідності і збільшення термінів зобов'язань перед страхувальниками. Від якості активів залежить платоспроможність страховика.

Платоспроможність страховика - це можливість покриття його зобов'язань (у міру пред'явлення їх з боку страхувальників, різного роду кредиторів і податкових органів) тими активами, що являють собою реальні цінності, а тому є ліквідними. Оскільки можливість покриття зобов'язань зв'язана з величиною активів і пасивів, відбиваних у балансі страховика, їхньою структурою і розподілом платежів по термінах, то платоспроможність як деякий економічний параметр представляється ймовірностною характеристикою, що містить деяке ядро - середню величину - і її дисперсію.

Далі необхідно провести аналіз структури розміщення активів страхової компанії. При цьому необхідно відокремити ті активи, які покриваються власними засобами і ті активи, які покриваються страховими резервами (зобов'язаннями страховика перед страхувальниками). Висновок при проведенні цього етапу аналізу повинен вказувати чи достатнім є прибуток від здійснення інвестицій, і чи безпечними є такі інвестиції, тобто чи ефективним є власне управління активами.

Необхідним є визначити, які активи превалюють в балансі компанії оборотні або необоротні і з цього зробити висновок про те, чи безпечною є структура активів компанії. Окрім цього, якщо необоротні активи переважають, то необхідним є проведення аналізу їх складу. Важливо визначити ступінь мобільності активів страховика.

З метою здійснення управління активами можна пропонувати їх розподіл на активи, які забезпечують функціонування страхової компанії та інвестиційні активи. Інвестиційні активи – це власні кошти страховика, кошти

страхових резервів і інших кредиторів розміщені в різних групах активів з метою отримання прибутку. До інвестиційних активів слід віднести такі активи як довгострокові фінансові інвестиції, поточні фінансові інвестиції і грошові кошти, розміщені у термінових банківських депозитах. Інвестиційні активи відіграють значну роль в організації фінансових потоків страхової компанії, забезпечуючи прибуток у вигляді отримання дивідендів і відсотків. Модель організації грошових потоків компанії і місце в ній інвестиційних активів страховика має такий вигляд (рис. 1.2) [37].

**Рис. 1.2. Модель організації фінансових потоків
в страховій компанії**

Джерело: [37, с. 217]

На малюнку показано фактори, які впливають на розмір активів під час роботи страхової компанії:

- підвищення обсягів страхових премій веде до збільшення активів;
- зростання обсягів страхових виплат призводить до зменшення активів;
- збільшення відсотка відрахувань до резерву незароблених премій викликає зростання активів, які профінансовані через страхові резерви та контролюються державою;
- підвищення інвестиційних ставок веде до зростання інвестиційного доходу і, за умови реінвестування прибутку, може спричинити збільшення активів;
- зростання витрат на ведення справи зменшує обсяг активів, а зниження таких витрат — збільшує його.

До наведених класифікацій не було включено такий елемент, як право вимоги до перестраховиків. Цей актив має власну специфіку, основа якої в тому, що він прямо не відображається в активній частині балансу компанії. Він з'являється тоді, коли страховик передає у перестраховування частину ризику і відповідну частку премії. У пасиві балансу через це зменшуються страхові резерви. Таким чином, зростання цього активу викличе зменшення загальної суми активів страховика, що заважає віднести його до відомих класифікаційних груп.

Головна мета управління реалізується через виконання чітко визначених менеджментом завдань.

Завдання, які постають перед керівництвом страхової компанії, прийнято ділити на стратегічні та тактичні.

Реалізація стратегічних завдань дозволяє досягати довгострокових цілей компанії. Виконання тактичних завдань підтримує поточну життєдіяльність страховика.

З огляду на це, на нашу думку, доцільно розділити завдання з управління активами страхової організації на тактичні та стратегічні (рис. 1.3).

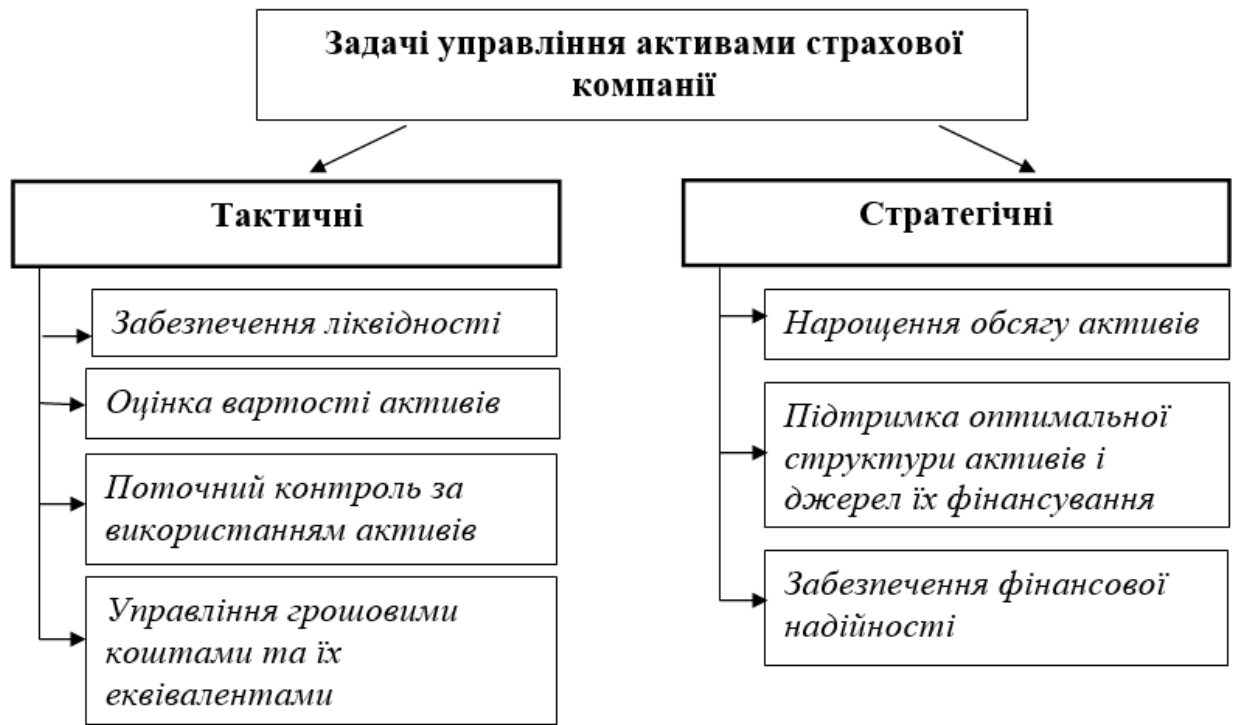

Рис. 1.3. Задачі управління активами страхової компанії

Джерело: побудовано автором на основі [36]

Під стратегічними завданнями управління активами страхової компанії варто розуміти сформовану відповідно до фінансової стратегії систему довгострокових цілей та шляхів їх досягнення. У схемі виокремлено три ключові напрямки реалізації цих орієнтирів:

Перша стратегічна задача пов'язана зі специфікою страхового бізнесу. Через високу ймовірність великих виплат та одночасну потребу в масштабному інвестуванні, конкурентоспроможність компанії на ринку та її надійність прямо залежать від обсягу її активів. Нарощування капіталу для вітчизняних фірм є дуже актуальним ще й тому, що вартість їхнього майна суттєво поступається показникам європейських чи американських корпорацій. Через це, у разі лібералізації ринку, українським страховикам буде складно на рівних конкурувати з іноземними структурами, і вагомим мінусом стане саме низький рівень капіталізації вітчизняного сектору.

Друга стратегічна задача полягає у підтримці оптимального балансу між елементами активів компанії та джерелами їх формування. Організація повинна мати цільову структуру майна для його максимально продуктивного

використання. Необхідно проводити регулярний моніторинг пропорцій між фінансовими та нефінансовими, оборотними й необоротними, а також ліквідними та неліквідними активами. На нашу думку, зважаючи на особливості страхування, критично важливо контролювати вкладення у матеріальні оборотні засоби, основні фонди та дебіторську заборгованість. Ці елементи не генерують прямого доходу, і їх важко швидко продати за потреби екстрено отримати готівку. Тому завданням керівництва є пошук оптимального співвідношення між ресурсами й пасивами, а також встановлення лімітів на відхилення, які неминуче з'являтимуться під час роботи.

Останньою стратегічною задачею є узгодження менеджменту активів з іншими напрямками управління компанією задля підвищення її загальної фінансової стійкості.

Під тактичними завданнями управління активами страхової компанії варто розуміти сформовану відповідно до фінансової ідеології систему поточних цілей та шляхів їх досягнення. У схемі визначено чотири ключові напрямки реалізації цих орієнтирів:

Перша задача — забезпечення та підтримання ліквідності. Це завдання виконується за допомогою постійного контролю за пропорцією між неліквідними та ліквідними активами компанії, а також оцінки можливості вчасно розраховуватися за всіма зобов'язаннями. Водночас слід враховувати як особливості страхового портфеля (величину і періодичність виплат), так і вплив нестрахових зобов'язань (терміновість та обсяг банківських кредитів чи інших позик).

Внутрішній контроль активів представляє собою організований підприємством процес перевірки виконання усіх управлінських рішень в сфері їх формування і використання з метою реалізації розробленої стратегії їх розвитку і отримання запланованих показників [9, с. 197]. Об'єктом внутрішнього контролю за активами страховика можуть бути: використання коштів для придбання тих чи інших фінансових активів, нерухомості,

необхідних для роботи компанії основних засобів і матеріалів, своєчасність поповнення рахунків грошовими активами для здійснення виплат, інші об'єкти. Важливим напрямком внутрішнього контролю є оцінка ефективності використання активів, що досягається шляхом розрахунку рівня доходності, який забезпечують інвестиційні активи і порівнянням його з середньою доходністю по ринку.

Зовнішній контроль за формуванням і використанням активів страхових компаній проводять Національний банк України і аудиторські фірми. При цьому дві форми зовнішнього контролю мають різну мету. Головною метою державного контролю є нагляд за платоспроможністю компанії і забезпечення в такий спосіб інтересів страхувальників. Метою аудиту активів страховика є висловлення аудитором думки про їх фактичну наявність і достовірну оцінку на дату складання балансу. Аудиторський висновок з даного питання є важливим для зовнішніх користувачів фінансових звітів, наприклад, для інвесторів, кредиторів або великих страхувальників. Між формами зовнішнього контролю існує зв'язок, оскільки аудит страховиків є обов'язковим, а аудиторський висновок подається до НБУ.

Наступна задача – забезпечення якісного управління грошовими коштами. Вона досягається шляхом обчислення оптимального співвідношення між грошовими коштами і їх еквівалентами. Виконання даної задачі дозволить компанії і вчасно виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками, і отримувати додатковий прибуток.

Кожна страхова компанія проектує суми майбутніх страхових виплат і створює для них грошове покриття. Зростання обсягів виплат призводитиме до зменшення активів компанії. Проте таке скорочення може перекриватися доходами від інвестиційної та інших видів діяльності страховика.

Рішення щодо забезпечення життєдіяльності страхової організації — це кроки, пов'язані з купівлею будівель, споруд, офісів, комп'ютерної техніки, меблів, засобів зв'язку та ремонтом інших об'єктів. Єдиних нормативів стосовно здійснення витрат на придбання цього майна немає. Збільшення

таких витрат компанії дозволяє підвищити якість обслуговування клієнтів і посилює її конкурентні переваги. Водночас існує певне протиріччя між покращенням сервісу та фінансовим результатом. Зростання витрат на утримання фірми може приваблювати нову клієнтуру, але вестиме до зниження прибутку. Напевно, в цьому питанні здатний виникати конфлікт інтересів між менеджерами та власниками страхових компаній. Керівники зазвичай намагаються збільшувати ці витрати задля розширення бази клієнтів і створення собі комфортних умов праці. Натомість власники компаній можуть з цим не погоджуватися, оскільки їхні доходи від цього зменшуватимуться (наприклад, буде менше коштів для виплати дивідендів). Отже, це питання є досить складним, адже в ньому перетинається вплив суб'єктивних та об'єктивних чинників.

Інвестиційні рішення є вкрай важливими, зважаючи на зростання ролі інвестиційного доходу у фінансах страхової компанії. Прийняття цих рішень відбувається під впливом суб'єктивних та об'єктивних чинників. До об'єктивних факторів відносять пропозицію фінансових інструментів, рівень інфляції та відсоткових ставок, а також зміни у податковому, страховому й фінансовому законодавстві. До суб'єктивних факторів належать інвестиційна політика страховика та готовність менеджерів іти на ризик.

Отже, всі рішення в межах управління активами є значущими, і між ними існують причинно-наслідкові зв'язки. Метою менеджменту є виявлення цих залежностей та забезпечення найбільш продуктивного використання наявних у компанії активів.

Висновки до розділу 1

Активи страхової компанії можна охарактеризувати як ресурси під її контролем, що виникли внаслідок минулих подій і сформовані за рахунок власних коштів, грошей страхувальників та інших кредиторів, які, як

очікується, принесуть економічну вигоду в майбутньому. Таке трактування відповідає стандартам обліку та відображає специфіку економічного виду діяльності — страхування.

Стосовно пасивів, то в контексті дослідження ми розглядатимемо їх як сукупність усіх джерел фінансування страховика: власних, залучених (страхових резервів) та кредитних. Специфіка фінансової діяльності компанії полягає в тому, що основу її фінансування складають саме страхові резерви, які за економічним змістом не належать ні до власних, ні до позикових коштів.

Як фінансові установи, страхові компанії у своїй роботі оперують переважно фінансовими активами. При цьому фінансування активів страховиків у практиці розвинених держав здійснюється здебільшого за рахунок коштів клієнтів (страхових резервів). В українських реаліях активи страхових компаній здебільшого забезпечені коштами власників та ресурсами страхових резервів. Досить обмеженим у докризовий та кризовий періоди залишалося фінансування активів через отримання позик або випуск облігацій.

Рішення, що приймаються у сфері управління активами та джерелами фінансування, можна умовно поділити на стратегічні й тактичні.

Управління активами та джерелами фінансування є об'єктом державного контролю за страховою діяльністю, що виступає важливим елементом захисту прав споживачів послуг.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА АКТИВІВ І ДЖЕРЕЛ ЇХ ФІНАНСУВАННЯ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

2.1 Характеристика ПрАТ СГ «ТАС» та її місця у фінансовому сегменті групи ТАС

Приватне акціонерне товариство «Страхова група «ТАС» (надалі – ПрАТ СГ «ТАС») входить до структури фінансово-промислової групи «ТАС». Управління групою здійснюється через компанію T.A.S. Overseas Investments Limited, зареєстровану за межами України. Кінцевим бенефіціарним власником зазначеної компанії є український бізнесмен і політик Сергій Леонідович Тігіпко. Зосередження корпоративного контролю в руках одного власника сприяє зменшенню ризику виникнення внутрішніх корпоративних суперечностей під час прийняття управлінських рішень.

Страхова група «ТАС» є учасником однієї з найстаріших багатогалузевих бізнес-структур України – групи «ТАС», до складу якої входять підприємства, що працюють у промисловому секторі, аграрній сфері, банківській діяльності, страхуванні, інвестуванні та консалтингу. Банківський напрям групи представлений трьома установами: АТ «ТАСКОМБАНК», АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» та АТ «ІДЕЯ БАНК». Останній став частиною групи в результаті придбання, завершеного у квітні 2025 року. Також до фінансового блоку належить ПрАТ СК «ТАС», що здійснює діяльність у сфері страхування життя.

До елементів фінансової інфраструктури групи належать ТОВ «ТАС Лінк», основними напрямками діяльності якого є процесинг платіжних карток та розвиток цифрових банківських сервісів; ТОВ «ТАС Ессет Менеджмент» і ТОВ «ТІ-Інвест», що забезпечують управління активами та виконують депозитарні операції; а також ТОВ «УЛФ-Фінанс», яке спеціалізується на

фінансовому й оперативному лізингу транспортних засобів та різних видів обладнання. У виробничому секторі група «ТАС» представлена підприємствами металургійної, вагонобудівної, аграрної та фармацевтичної галузей, а також компаніями, що працюють на ринку нерухомості. Така структура свідчить про значну диверсифікацію активів і напрямів діяльності групи [20].

Згідно зі статутними документами ПрАТ СГ «ТАС», система власності товариства побудована навколо контрольного акціонера — Сергія Леонідовича Тігіпка. Через компанію T.A.S. Overseas Investments Limited, яка виступає материнською структурою, йому належить 99,9706% акцій страхової компанії. Графічне представлення структури власності СГ «ТАС» подано на рис. 2.1.

Згідно зі статутом товариства, у СГ «ТАС» функціонує дворівнева модель корпоративного управління. Найвищим органом управління виступають Загальні збори акціонерів, а до другого рівня належать Наглядова рада та Правління. Така система забезпечує розмежування повноважень між органами, які здійснюють оперативне керівництво діяльністю компанії, та структурами, відповідальними за стратегічний контроль і нагляд. Правління організовує та координує поточну діяльність товариства, тоді як Наглядова рада здійснює контроль за його роботою та забезпечує нагляд за діяльністю ключових посадових осіб, серед яких головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, головний внутрішній аудитор і відповідальний актуарій.

Використання такої моделі корпоративного управління сприяє посиленню контролю за використанням ресурсів підприємства, підвищенню ефективності управлінських рішень та мінімізації ризиків нераціонального витрачання фінансових і матеріальних активів [29, с. 152].

Одним із найбільш значущих досягнень фінансового напрямку групи «ТАС» стало впровадження проекту monobank на базі банківської ліцензії АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК». Крім того, страхові компанії групи протягом тривалого

часу зберігають високі позиції у спеціалізованих галузевих рейтингах, що свідчить про їхню конкурентоспроможність та стабільність.

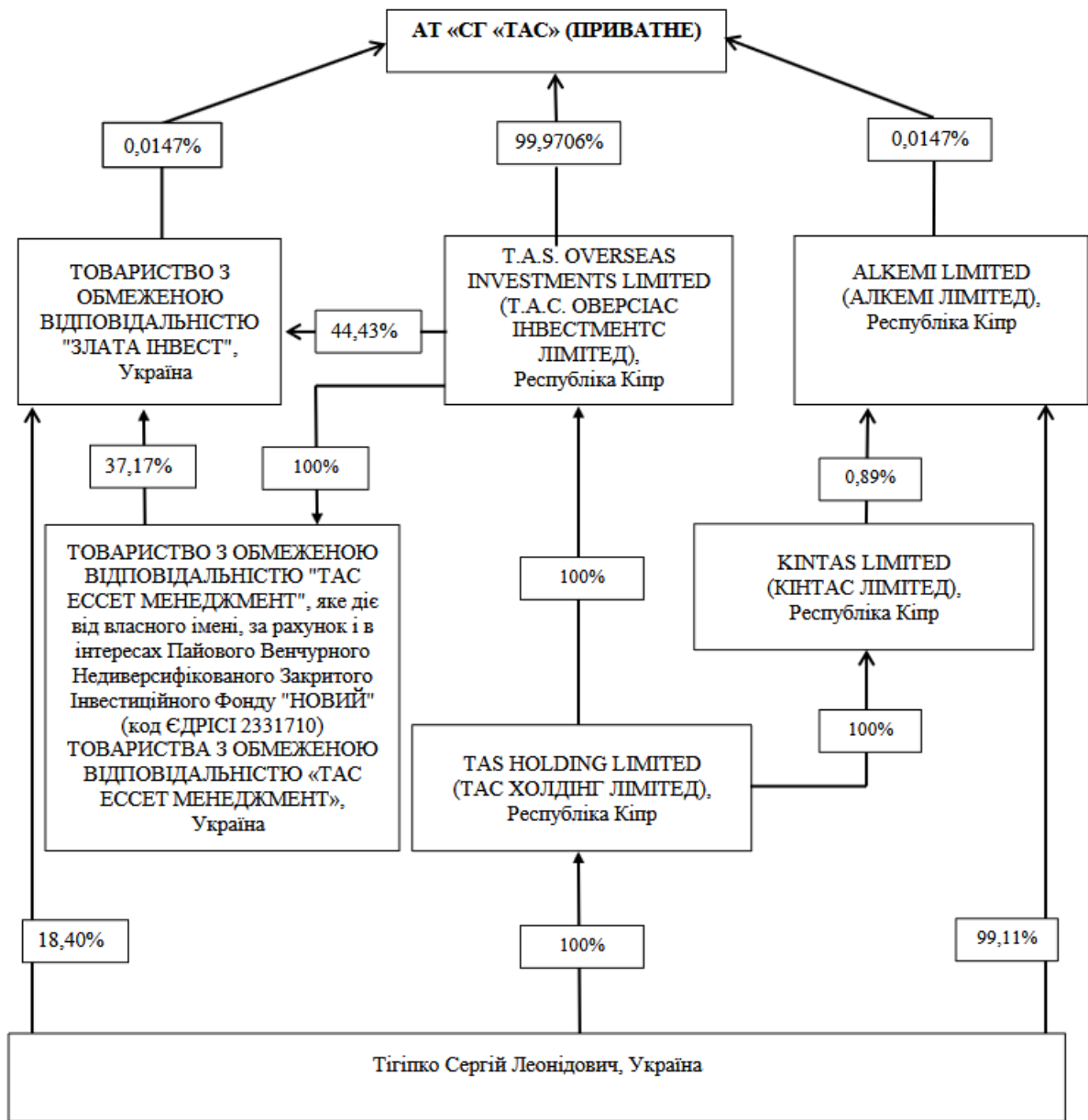

Рис. 2.1. Схема структури власності в 2025 р. ПрАТ СГ «ТАС»

Джерело: [35]

ПрАТ СГ «ТАС» провадить страхову діяльність в Україні з 19 жовтня 1998 року. За роки роботи компанія зміцнила свої позиції на національному страховому ринку та сформувала репутацію надійного страховика, що підтверджує результативність обраного напрямку розвитку. Компанія має ліцензії на здійснення 38 видів страхування, видані Нацкомфінпослуг, серед яких 21 належить до добровільного страхування, а 17 — до обов'язкового [20].

Наявність такого ліцензійного портфеля дозволяє товариству пропонувати широкий спектр страхових послуг як для фізичних осіб, так і для суб'єктів господарювання.

Асортимент страхових послуг СГ «ТАС» охоплює кілька основних напрямів діяльності. У галузі автострахування компанія надає послуги добровільного страхування транспортних засобів (КАСКО), обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників автомобілів (ОСЦПВ), а також міжнародного страхування відповідальності автовласників за програмою «Зелена картка». У сфері майнового страхування клієнтам пропонуються продукти для захисту житлової нерухомості та особистого майна, серед яких програми «Повний житлозахист», «Класичне майно» та «Хатинка — тваринка». Для юридичних осіб розроблено комплексні страхові рішення, що забезпечують страховий захист працівників, майнових об'єктів, відповідальності підприємства та транспортних засобів. Окремим напрямом є туристичне страхування, яке включає програми страхового покриття для подорожей як територією України, так і за її межами [20].

Страхова група «ТАС» функціонує у формі приватного акціонерного товариства, статутний капітал якого становить 102 млн. грн. Його сформовано шляхом емісії 6 800 простих іменних акцій із номінальною вартістю 15 тис. грн. кожна. Випуск привілейованих акцій товариством не здійснювався [27].

Компанія пропонує клієнтам понад 100 страхових продуктів, розроблених з урахуванням сучасних потреб страхового ринку. Надання страхових послуг забезпечується через широку мережу структурних підрозділів, до якої входить близько 600 філій та пунктів продажу, розташованих по всій території України. Наявність такої мережі дозволяє підвищувати доступність страхових послуг для населення та бізнесу, а також сприяє розширенню клієнтської бази й зміцненню ринкових позицій компанії.

До структури групи «ТАС» входить також компанія зі страхування життя — ПрАТ СК «ТАС Life», що забезпечує можливість комплексного страхового обслуговування клієнтів. Завдяки цьому консультанти можуть

пропонувати широкий спектр страхових рішень, поєднуючи продукти ризикового страхування з програмами страхування життя. Такий підхід сприяє підвищенню результативності крос-продажів і більш повному задоволенню потреб споживачів страхових послуг.

На сьогодні найбільшим попитом серед страхових послуг користуються обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та добровільне страхування КАСКО. Роль цих видів страхового захисту продовжує посилюватися, що значною мірою обумовлено очікуваними змінами нормативно-правового регулювання у сфері страхування відповідальності автовласників в Україні. За оцінками компанії, вартість відповідних страхових продуктів в 2025 році зростає на 70–80% порівняно з рівнем 2024 року.

Дослідження позицій страхових компаній на окремих сегментах українського страхового ринку засвідчує, що СГ «ТАС» належить до лідерів у двох основних напрямках автострахування. Йдеться про міжнародне страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів за системою «Зелена картка» та обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ). З огляду на вагоме значення цих видів діяльності доцільно здійснити їх більш детальний аналіз.

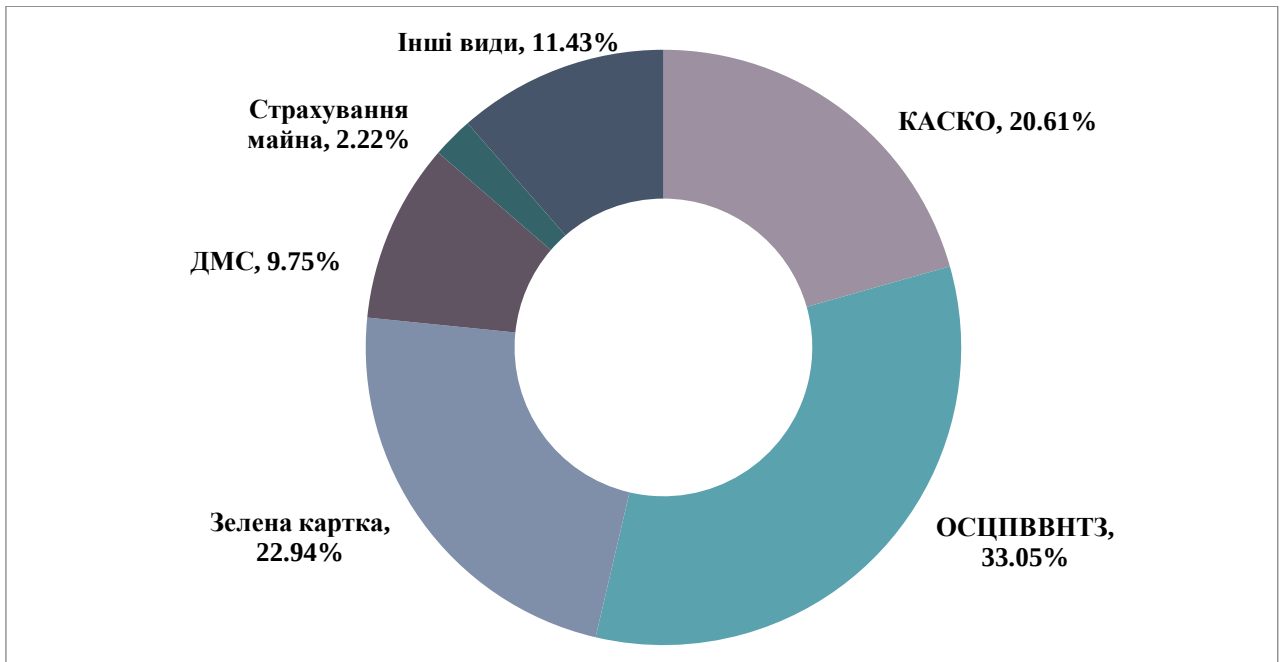
Страховий сертифікат «Зелена картка» є міжнародним документом, який підтверджує наявність чинного договору обов'язкового страхування цивільної відповідальності автовласника та забезпечує визнання страхового покриття відповідно до законодавства держави, на території якої тимчасово перебуває транспортний засіб. Відповідно до рейтингових даних інформаційного ресурсу «FORINSURER», у I кварталі 2026 році СГ «ТАС» посіла другу позицію в цьому сегменті ринку. Компанія залучила валові страхові премії на суму 240 071 тис. грн. і здійснила страхові виплати в обсязі 174 233 тис. грн., рівень виплат відповідно становив 72,58%. Для порівняння, обсяг страхових премій страхової компанії «ПЗУ Україна» (перше місце у

рейтингу) був більшим і складав 315 271 тис. грн., а сума страхових відшкодувань поступалася показнику СГ «ТАС» в сумі 71 228 тис. грн. з рівнем виплат 22,59% [2]. Рівень виплат є більш показовим у діяльності страхових компаній, ніж зібрані страхові премії. Отже, наведені результати свідчать про міцні конкурентні позиції компанії на ринку міжнародного автострахування та підтверджують її високий рівень ефективності у сфері страхування міжнародних ризиків.

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) є видом страхового захисту, в межах якого між автовласником і страховою компанією укладається договір, що гарантує відшкодування шкоди, заподіяної третім особам унаслідок дорожньо-транспортної пригоди. На відміну від страхування КАСКО, яке має добровільний характер та спрямоване на компенсацію збитків, пов'язаних із пошкодженням, знищенням або втратою транспортного засобу, ОСЦПВ покриває ризики, пов'язані саме з цивільною відповідальністю водія перед іншими учасниками дорожнього руху.

За результатами рейтингу страхових компаній за обсягом залучених страхових премій у сегменті ОСЦПВ р. СГ «ТАС» займає лідируючу позицію. У І півріччі 2026 р. компанія акумулювала страхові премії на суму 967 675 тис. грн., тоді як обсяг здійснених страхових виплат досяг 525 212 тис. грн., а рівень страхових виплат склав 54,3%. Є в TOP-10 страхові компанії, рівень страхових виплат за даним видом страхування у яких перевищив «ТАС», проте акумульовані страхові премії у них в рази нижче [2]. Такі результати свідчать про результативність політики реалізації страхових продуктів, ефективну систему врегулювання страхових випадків, достатній рівень фінансової надійності компанії та високий ступінь довіри клієнтів до страховика на ринку автострахування.

На рис. 2.2. представлена структура страхового портфеля ПрАТ СГ «ТАС» за 2023 рік.

**Рис. 2.2. Структура страхового портфеля страхової компанії
ПрАТ СГ «ТАС» в 2023 році**

Примітка. Побудовано автором за [20]

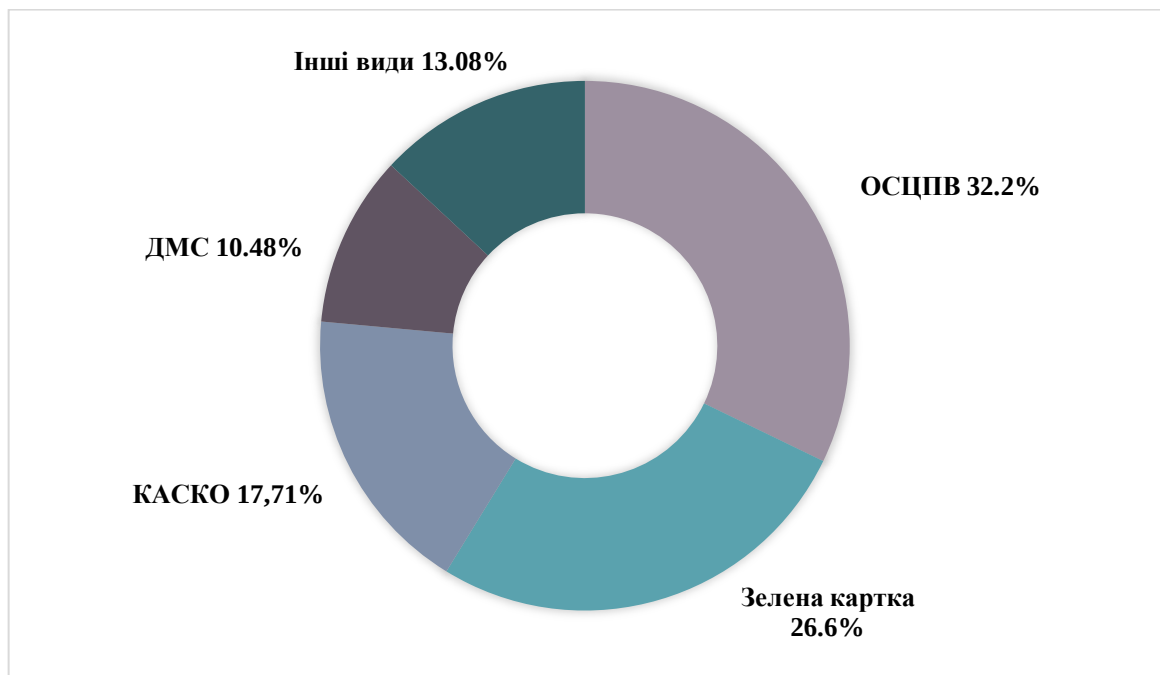
У страховій теорії страховий портфель вважається незбалансованим, якщо спостерігається значна концентрація страхових премій у межах окремих видів страхування або переважання напрямів діяльності, для яких характерний високий рівень страхових виплат. Зростання ризиковості портфеля зазвичай пов'язують із ситуаціями, коли частка певного виду страхування перевищує 30% загального обсягу премій або коли більше половини страхових надходжень формується за рахунок видів страхування з підвищеним рівнем збитковості. З огляду на зазначені критерії страховий портфель ПрАТ СГ «ТАС» можна охарактеризувати як недостатньо диверсифікований, що вказує на наявність підвищеного портфельного ризику та залежність результатів діяльності від окремих сегментів страхового ринку.

Середній показник страхових виплат за напрямом автострахування в компанії перевищує 45%, тоді як питома вага цього виду страхування у загальному страховому портфелі становить 76,6%. Подібна концентрація страхових премій в одному сегменті свідчить про значну залежність фінансових результатів страховика від стану та тенденцій розвитку ринку

автострахування. У зв'язку з цим ефективність діяльності компанії у 2025 році та в середньостроковому періоді значною мірою визначатиметься саме динамікою зазначеного сегмента, що зумовлює підвищення рівня фінансових ризиків.

З точки зору довгострокового розвитку компанії доцільним є посилення позицій в інших видах страхування для забезпечення більшої збалансованості страхового портфеля та зменшення залежності від результатів автострахування. У цьому аспекті позитивною тенденцією є наявність у структурі портфеля ПрАТ СГ «ТАС» добровільного медичного страхування, частка якого становить близько 10%. Незважаючи на те, що компанія поки не належить до лідерів цього сегмента, добровільне медичне страхування має значний потенціал подальшого розвитку та демонструє перспективи зростання на українському страховому ринку.

Структуру страхового портфеля ПрАТ СГ «ТАС» за результатами 2024 року наведено на рис. 2.3.

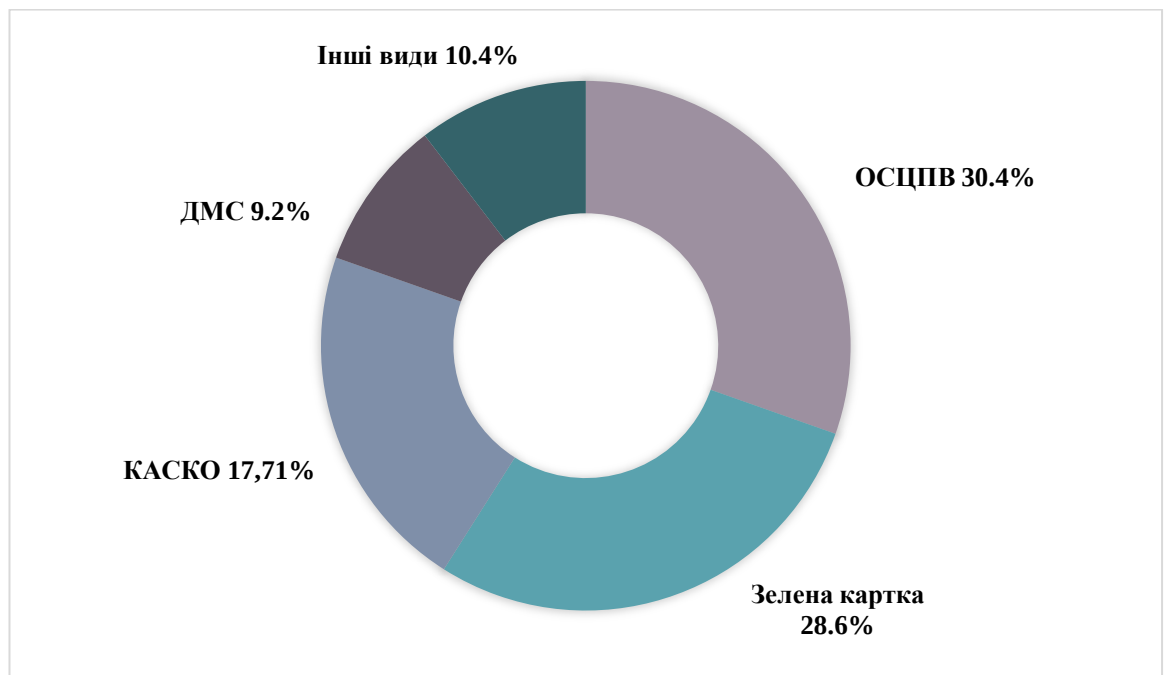
**Рис. 2.3. Страховий портфель страхової компанії
ПрАТ СГ «ТАС» в 2024 р.**

Джерело: побудовано автором за [20]

Протягом досліджуваного періоду частка автострахування в загальній структурі страхового портфеля компанії залишалася практично незмінною. Її значення скоротилося лише незначно — з 76,6% до 76,44%, що свідчить про збереження домінуючої ролі цього сегмента у формуванні страхового портфеля страховика.

Водночас у структурі страхового портфеля простежується незначне збільшення частки добровільного медичного страхування, яка за аналізований період зросла з 9,75% до 10,48%. У цілому склад страхового портфеля компанії характеризується високим рівнем стабільності та суттєвих змін не зазнав. Основний внесок у формування фінансових результатів ПрАТ СГ «ТАС» упродовж 2023–2024 років забезпечив сегмент автострахування, насамперед за рахунок розвитку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Розглянемо структуру страхового портфелю ПрАТ СГ «ТАС» в 2025 р. (рис. 2.4).

**Рис. 2.4. Страховий портфель страхової компанії
ПрАТ СГ «ТАС» в 2025 р.**

Джерело: побудовано автором за [20]

В 2025 р. частка автострахування ще збільшилась за всіма основними його видами – ОСЦПВ, Зелена картка, КАСКО, і відповідно частка інших видів страхування у структурі зменшилась. Отже, страховий портфель став ще більш незбалансованим.

Наявні тенденції дають підстави припускати збереження подібної динаміки і в 2026 році, що частково підтверджується результатами діяльності компанії за перший квартал поточного року. Відміна механізму фіксованих тарифів у сегменті обов'язкового страхування цивільної відповідальності автовласників посилила конкуренцію між страховими компаніями та виступила додатковим стимулом активізації ринку. За оцінками менеджменту ПрАТ СГ «ТАС», надходження страхових премій у межах цього виду страхування можуть зрости щонайменше на 40% у порівнянні з попереднім періодом.

В умовах складної макроекономічної ситуації та загальної нестабільності страхового ринку стратегічна орієнтація на найбільш прибуткові сегменти є виправданою у короткостроковій перспективі. Разом із тим у середньостроковому горизонті розвитку доцільним виглядає розширення спектра страхових продуктів та активізація роботи в альтернативних напрямках страхування з метою диверсифікації джерел надходжень і зменшення залежності фінансових результатів компанії від одного домінуючого сегмента.

ПрАТ СГ «ТАС» приділяє пріоритетну увагу якості обслуговування клієнтів, системно працюючи над підвищенням рівня сервісу. Ключовими орієнтирами діяльності компанії є уважне ставлення до потреб страхувальників, оперативне здійснення страхових виплат, а також професійний супровід клієнтів у разі настання страхових випадків.

З метою вдосконалення процедур врегулювання збитків у компанії впроваджено низку проєктів, спрямованих на спрощення подання необхідної документації для отримання страхового відшкодування та скорочення строків його виплати. Це дозволяє підвищити ефективність внутрішніх процесів та покращити клієнтський досвід.

Для забезпечення зручності та оперативності обслуговування СГ «ТАС» активно розширює партнерську мережу на території України. Крім того, контакт-центр компанії, який надає інформаційно-консультаційну підтримку застрахованим особам, функціонує у цілодобовому режимі (24/7).

Підтвердженням високого рівня сервісу та надійності страхового захисту, який забезпечує СГ «ТАС», є стабільне щорічне зростання кількості клієнтів, що обирають саме цю страхову компанію для захисту своїх ризиків.

Досягнення Страхової групи «ТАС» неодноразово відзначалися професійними відзнаками та галузевими нагородами. Зокрема, компанія є лауреатом премії «Фінансовий Оскар», яку присуджує журнал «Бізнес», у таких номінаціях, як «Автостраховик року», «Найпрофесійніша страхова компанія» та «Лідер медицини» тощо.

Окрім цього, результати діяльності страховика неодноразово визнавалися й іншими авторитетними рейтингами. Так, за підсумками багаторічних оцінювань видання Insurance TOP СГ «ТАС» регулярно отримувала статус «Лідера з ОСЦПВ за внутрішніми та міжнародними договорами», що підтверджує її стійкі позиції в даному сегменті страхового ринку [20].

2.2 Аналіз активів і пасивів страхової компанії ПрАТ СГ «ТАС»

Звіти про фінансовий стан ПрАТ СГ «ТАС» (Баланси) за 2023-2025 роки представлені у дод. А.1, Б.1, В.1. Проведемо оцінку структури та динаміки активів страхової компанії. Цифровий аналіз наведений у табл. 2.1.

На початок 2023 р. обсяг необоротних активів ПрАТ СГ «ТАС» майже дорівнював обсягу оборотних активів, і це є нетиповим для страхової компанії, що спеціалізується на ризиковому страхуванні. Детально структуру активів на початок 2023 р. представлено на рис. 2.5.

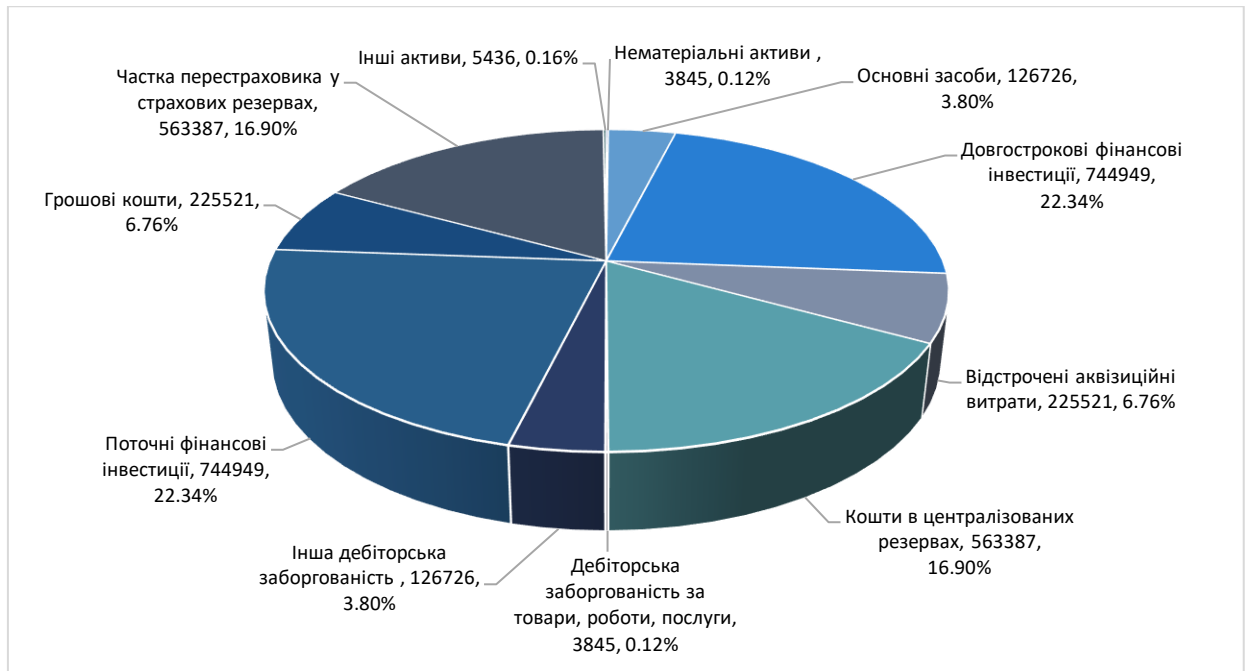

Рис. 2.5. Структура активів ПрАТ СГ «ТАС» станом на 01.01.2023 р.

Примітка. Побудовано автором за даними табл. 2.1.

Далі протягом досліджуваного періоду спостерігаємо тенденцію до погіршення ситуації – необоротні активи перевищують оборотні. Так, станом на 1 січня 2024 року співвідношення необоротних та оборотних активів становило 73,0% та 27,0% відповідно, на 1 січня 2025 року залишилось на такому ж рівні, станом на 1 січня 2026 року дане співвідношення змінилося до 67,0% та 33,0%. Така структура активів страхової компанії свідчить про обмежену ліквідність і платоспроможність та може розглядатися як небезпечний фактор підвищення фінансових ризиків.

Попри це, таке співвідношення оборотних і необоротних активів не є характерним для більшості страхових компаній України. У структурі необоротних активів ПрАТ СГ «ТАС» переважають довгострокові фінансові вкладення, а також внески до централізованих резервних фондів, зокрема до фондів МТСБУ. Подібна структура активів є цілком обґрунтованою, оскільки проведений раніше аналіз засвідчив стабільне лідируюче становище компанії на ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту, що зумовлює необхідність формування значних резервних внесків.

Таблиця 2.1

Структура та динаміка активів ПрАТ СГ «ТАС» в 2023-2025 рр.

Показник	На 1.01.23р.		На 1.01.24р.		Відхилення 2023 рік, тис. грн.	Темп росту 2023 рік, %	На 1.01.25р.		Відхилення 2024 рік, тис. грн.	Темп росту 2024 рік, %	На 1.01.26р.		Відхилення 2025 рік, тис. грн.	Темп росту 2025 рік, %
	тис. грн.	% до підсумку	тис. грн.	% до підсумку			тис. грн.	% до підсумку			тис. грн.	% до підсумку		
Нематеріальні активи	3845	0,1	3158	0,1	-687	82,1	2212	0,1	-946	70,0	2896	0,0	684	130,9
Основні засоби	126726	3,8	157513	5,0	30787	124,3	190659	4,7	33146	121,0	227397	3,3	36738	119,3
Довгострокові фінансові інвестиції	744949	22,3	1102993	35,2	358044	148,1	1241182	30,3	138189	112,5	2339056	34,3	1097874	188,5
Відстрочені аквізиційні витрати	225521	6,8	52909	1,7	-172612	23,5	62356	1,5	9447	117,9	0	0,0	-62356	0,0
Кошти в централізованих резервах	563387	16,9	970120	30,9	406733	172,2	1490080	36,4	519960	153,6	1998058	29,3	507978	134,1
I. Необоротні активи	1664428	49,9	2286693	73,0	622265	137,4	2986489	73,0	699796	130,6	4567407	67,0	1580918	152,9
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3845	0,1	4719	0,2	874	122,7	15044	0,4	10325	318,8	17674	0,3	2630	117,5
Інша дебіторська заборгованість	126726	3,8	35939	1,1	-90787	28,4	29100	0,7	-6839	81,0	184693	2,7	155593	634,7
Поточні фінансові інвестиції	744949	22,3	603800	19,3	-141149	81,1	811442	19,8	207642	134,4	1604760	23,5	793318	197,8
Грошові кошти	225521	6,8	107045	3,4	-118476	47,5	109817	2,7	2772	102,6	149768	2,2	39951	136,4
Частка перестраховика у страхових резервах	563387	16,9	91602	2,9	-471785	16,3	126518	3,1	34916	138,1	290444	4,3	163926	229,6
Інші активи	5436	0,2	4719	0,2	-717	86,8	15044	0,4	10325	318,8	2677	0,0	-12367	17,8
II. Оборотні активи	1669864	50,1	847824	27,0	-822040	50,8	1106965	27,0	259141	130,6	2250016	33,0	1143051	203,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	0	0,0	0	0,0	0	x	0	0,0	0	x	0	0,0	0	x
Баланс	3334292	100,0	3134517	100,0	-199775	94,0	4093454	100,0	958937	130,6	6817423	100,0	2723969,0	166,5

Примітка. Розраховано автором за даними балансів ПрАТ "СГ «ТАС»" за 2023-2025 рр.

Вагому частку необоротних активів становлять довгострокові фінансові інвестиції, які представлені інвестиційним портфелем, сформованим переважно з державних боргових цінних паперів та цінних паперів підприємств, що входять до групи «ТАС». Враховуючи суттєвий вплив цих активів на рівень фінансової надійності страхової компанії, доцільно здійснити більш ґрунтовне дослідження змін їх обсягів та структури в динаміці.

Станом на 1 січня 2023 року обсяг довгострокових фінансових інвестицій СГ «ТАС» становив 744949 тис. грн., що відповідало 22,3% сукупних активів компанії. Впродовж 2023 року зазначений показник суттєво збільшився на 358044 тис. грн., або на 48,1%, що було зумовлено макроекономічними потрясіннями і розбалансуванням вхідних та вихідних грошових потоків внаслідок повномасштабних воєнних дій і невизначеності ситуації. Частина цінних паперів із інвестиційного портфеля так і не була погашена, а запозичені кошти спрямовувалися на страхові виплати з метою забезпечення їх безперервності.

Упродовж 2022 року більшість страхових компаній, у тому числі ПрАТ СГ «ТАС», змогли стабілізувати грошові потоки вже в першому півріччі. Паралельно урядом України було розпочато емісію військових облігацій внутрішньої державної позики, які стали привабливим інструментом інвестування завдяки відносно високому рівню доходності (близько 17%) та податковим пільгам. В результаті питома вага довгострокових фінансових інвестицій в структурі активів на кінець 2023 року збільшилася до 35,2%.

У 2024-2025 роках ПрАТ СГ «ТАС» зберегло курс на збільшення обсягів вкладень у довгострокові фінансові інструменти. За 2024 рік вартість таких активів зросла на 138139 тис. грн., що відповідає темпу приросту 12,5%. В 2025 році довгострокові фінансові інвестиції зросли ще на 1097874 тис. грн., що складає приріст майже ще вдвічі, на 88,5%. На кінець досліджуваного періоду обсяг довгострокових фінансових інвестицій становив 2 339 056 тис.

грн., забезпечивши їм питому вагу на рівні 34,3% у загальній структурі активів СГ «ТАС».

У страховій діяльності ПрАТ СГ «ТАС» одним із ключових напрямів розвитку стало страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів. Такий стратегічний підхід продемонстрував високу економічну результативність як у короткостроковому, так і в середньостроковому періоді. Попри загальне скорочення обсягів страхового ринку, спричинене воєнними подіями та погіршенням платоспроможності суб'єктів господарювання, цей сегмент продовжував демонструвати позитивні тенденції розвитку. Вагомими чинниками такого зростання стали стабільний імпорт транспортних засобів, особливо вживаних автомобілів, а також збереження вимоги щодо обов'язкового укладання договорів страхування цивільної відповідальності навіть в умовах воєнного стану. Завдяки наявним організаційним можливостям і достатньому фінансовому потенціалу керівництво компанії змогло забезпечити провідні позиції на ринку за цим видом страхування.

Разом із тим особливості функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності передбачають спрямування частини отриманих страхових премій до централізованих резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України. Незважаючи на те, що ці кошти відображаються у бухгалтерському обліку страховика, їх використання не перебуває під безпосереднім оперативним контролем компанії. Результати проведеного аналізу свідчать про значні обсяги таких відрахувань. Крім того, розширення масштабів діяльності у сфері страхування цивільної відповідальності супроводжується відповідним збільшенням фінансових ресурсів.

На початок аналізованого періоду сума коштів, спрямованих ПрАТ СГ «ТАС» до централізованого резервного фонду МТСБУ, становила 563387 тис. грн. У 2023 році, після пристосування компанії до роботи в умовах воєнного стану, було зафіксовано істотне збільшення обсягів страхових премій — на

406733 тис. грн., або 72,2%. Це, своєю чергою, спричинило зростання обсягів обов'язкових внесків до централізованих резервних фондів. Станом на кінець 2023 року частка зазначених активів у загальній структурі майна компанії досягла 30,95%.

У 2024 році обсяг відрахувань до централізованих страхових резервів збільшився ще на 519960 тис. грн., що відповідає приросту на 53,6%, та у 2025 р. ще на 507978 тис. грн., або на 34,1%. У підсумку на кінець досліджуваного періоду питома вага коштів, акумульованих у резервних фондах МТСБУ та фактично недоступних для оперативного управління страховиком, становила 29,3% загальної вартості активів. Така структура активів свідчить про суттєву залежність фінансового становища компанії від результатів діяльності у сегменті страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів.

Ще одним елементом активів, який відображається у балансі страхової компанії, проте не перебуває під її безпосереднім контролем, є частка перестраховиків у сформованих страхових резервах. Враховуючи особливості структури страхового портфеля ПрАТ СГ «ТАС», рівень використання перестрахування залишається порівняно невисоким. У 2022 році одним із важливих антикризових рішень стало зменшення обсягів переданих у перестрахування ризиків, що відповідало загальним тенденціям розвитку страхового ринку України. Упродовж 2022–2023 років компанія послідовно скорочувала витрати, пов'язані з перестраховувальними операціями, що сприяло покращенню результативності основної страхової діяльності.

Разом із тим протягом усього досліджуваного періоду ця стаття активів не справляла визначального впливу на фінансовий стан страховика. Питома вага частки перестраховиків у страхових резервах зменшилася з 16,9% загального обсягу активів на початку аналізованого періоду до 4,3% на його завершення. Таке скорочення певною мірою нівелювало ефект від збільшення коштів, акумульованих у централізованих резервних фондах МТСБУ.

У 2023 році відновлення тенденції до збільшення обсягів довгострокових фінансових вкладень, а також зростання відрахувань до централізованих резервних фондів спричинили підвищення вартості необоротних активів на 622 265 тис. грн., або 37,4%. Унаслідок цього їх частка в загальному обсязі активів компанії зростає до 73,0%. Протягом 2024-2025 років динаміка зберіглася: вартість необоротних активів в 2024 р. збільшилася ще на 699 796 тис. грн., що відповідає темпу приросту 30,6%, в 2025 р. – на 1 580 918 тис. грн., або на 52,9%. Станом на кінець досліджуваного періоду питома вага цієї групи активів у балансі страхової компанії становила 67,0%, що свідчить про домінування необоротних активів у структурі її майна.

У структурі оборотних активів ключове значення для аналізу ліквідності ПрАТ СГ «ТАС» мають грошові кошти, поточні фінансові інвестиції та співвідношення між цими складовими. Саме вони характеризують здатність компанії своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання та підтримувати належний рівень платоспроможності. Протягом усього досліджуваного періоду обсяг наявних грошових коштів залишався порівняно низьким, що не є типовим для страховиків, які спеціалізуються на ризикових видах страхування, і до того ж спостерігається тенденція їх скорочення в структурі активів протягом трьох років – 6,8% на початок 2023 р. та 2,2% на кінець 2025 р.

Більш відчутний вплив на підтримання ліквідності страхової компанії мали поточні фінансові інвестиції. На початок досліджуваного періоду їх обсяг складав 744949 тис. грн., що відповідало 22,3% загальної вартості активів. У 2023 році спостерігалось зменшення обсягу поточних фінансових інвестицій на 141149 тис. грн., або на 18,9% через погашення частини цінних паперів та спрямування отриманих коштів на здійснення страхових виплат. У результаті їх частка в активах становила 19,3%. У 2024 році даний показник знов продемонстрував зростання на 207642 тис. грн., або 34,4%, а питома вага статті на кінець року становила 19,8%. В 2025 році фінансові поточні інвестиції збільшилися фактично вдвічі – на 793318 тис. грн., або на 97,8%.

Інші складові оборотних активів упродовж досліджуваного періоду не справляли істотного впливу на загальний фінансовий стан компанії.

На початок аналізованого періоду сукупний обсяг оборотних активів ПрАТ СГ «ТАС» становив 1669894 тис. грн., що відповідало 50,1% загальної вартості майна. У 2023 році спостерігалось зменшення обсягу оборотних активів на 822040 тис. грн., або на 50,8%, унаслідок чого їх частка в загальній структурі активів скоротилася до 27,0%. У 2024 році тенденція змінилася на протилежну, і обсяг оборотних активів зріс на 259141 тис. грн., або на 30,6%. У 2025 році відбулося збільшення оборотних активів у два рази – на 1143051 тис. грн., темп приросту склав 103,3%.

Загальна картина структури активів на кінець періоду дослідження відображена на рис. 2.6., де наочно представлено, що довгострокові фінансові інвестиції та кошти в централізованих резервах (статті необоротних активів) складають дві третини від усіх активів страхової компанії.

Рис. 2.6. Структура активів ПрАТ СГ «ТАС» станом на 01.01.2026 р.

Примітка. Побудовано автором за даними табл. 2.1.

Структуру і динаміку джерел фінансування страхової компанії наведено в табл. 2.2.

Структура та динаміка джерел фінансування ПрАТ "СГ «ТАС»" в 2023-2025 рр.

Показник	На 1.01.23р.		На 1.01.24р.		Відхилення 2023 рік, тис. грн.	Темп росту 2023 рік, %	На 1.01.25р.		Відхилення 2024 рік, тис. грн.	Темп росту 2024 рік, %	На 1.01.26р.		Відхилення 2025 рік, тис. грн.	Темп росту 2025 рік, %
	тис. грн.	% до підсумку	тис. грн.	% до підсумку			тис. грн.	% до підсумку			тис. грн.	% до підсумку		
Зареєстрований (пайовий) капітал	102000	3,5	102000	3,3	0,0	100,0	102000	2,5	0	100,0	112080	1,6	10080	109,9
Капітал у дооцінках	81103	2,7	140605	4,5	59502,0	173,4	182026	4,4	41421	129,5	192901	2,8	10875	106,0
Резервний капітал	16397	0,6	16397	0,5	0,0	100,0	16397	0,4	0	100,0	16397	0,2	0	100,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	553598	18,7	541123	17,3	-12475,0	97,7	698206	17,1	157083	129,0	1290771	18,9	592565	184,9
Інші резерви (додатковий капітал)	116590	3,9	0	0,0	-116590,0	0,0	0	0,0	0	х	59848	0,9	59848	х
I. Власний капітал	869688	29,4	800125	25,5	-69563,0	92,0	998629	24,4	198504	124,8	1671997	24,5	673368	167,4
Довгострокові зобов'язання	15599	0,5	0	0,0	-15599,0	0,0	14956	0,4	14956	х	21468	0,3	6512	143,5
Довгострокове забезпечення витрат персоналу	16292	0,6	0	0,0	-16292,0	0,0	25429	0,6	25429	х	36233	0,5	10804	142,5
Страхові резерви	1869435	63,2	2017085	64,4	147650,0	107,9	2680506	65,5	663421	132,9	4788345	70,2	2107839	178,6
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1901326	63,2	2017085	64,4	115759,0	106,1	2720891	65,5	703806	134,9	4846046	70,2	2125155	178,1
Поточна кредиторська заборгованість	169448	5,7	66717	2,1	-102731,0	39,4	198224	4,8	131507	297,1	132762	1,9	-65462	67,0
Інші поточні зобов'язання	15402	0,5	250590	8,0	235188,0	1627,0	175710	4,3	-74880	70,1	166618	2,4	-9092	94,8
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	184850	6,3	317307	10,1	132457,0	171,7	373934	9,1	56627	117,8	299380	4,4	-74554	80,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0,0	0	0,0	0,0	х	0	0,0	0	х	0	0,0	0	х
Баланс	2955864	35,7	3134517	35,6	178653,0	106,0	4093454	99,0	958937	130,6	6817423	99,2	2723969	166,5

Примітка. Розраховано автором за даними балансів ПрАТ "СГ «ТАС»" за 2023-2025 рр.

Дані таблиці 2.2 свідчать про суттєве зростання обсягів фінансових ресурсів ПрАТ «СК «ТАС» протягом досліджуваного періоду. Загальна вартість активів (баланс) збільшилася з 2 955 864 тис. грн. станом на 01.01.2023 р. до 6 817 423 тис. грн. станом на 01.01.2026 р. Темп приросту за 2025 рік склав 66,5%, що свідчить про активний розвиток компанії та нарощування масштабів її діяльності.

Основним джерелом фінансування компанії є довгострокові зобов'язання і забезпечення, частка яких у структурі пасивів протягом усього періоду перевищувала 63%. У 2025 році їх питома вага досягла 70,2%, а абсолютний обсяг зріс до 4 846 046 тис. грн., що на 2 125 155 тис. грн. більше порівняно з попереднім роком. Така тенденція є характерною для страхових компаній, оскільки основну частину їхніх зобов'язань формують страхові резерви.

Найбільшу частку серед довгострокових зобов'язань займають страхові резерви. Їх обсяг збільшився з 1 869 435 тис. грн. на початку 2023 року до 4 788 345 тис. грн. на початку 2026 року. За 2025 рік приріст резервів становив 2 107 839 тис. грн., а темп зростання – 178,6%. Частка страхових резервів у структурі джерел фінансування зросла з 63,2% до 70,2%, що свідчить про розширення страхового портфеля компанії та збільшення обсягів прийнятих страхових ризиків.

Власний капітал компанії також демонстрував позитивну динаміку. Після певного скорочення у 2023 році на 69 563 тис. грн. його обсяг почав активно зростати і станом на 01.01.2026 р. досяг 1 671 997 тис. грн. За 2025 рік приріст власного капіталу склав 673 368 тис. грн., а темп зростання – 167,4%. Незважаючи на це, його частка у структурі пасивів поступово зменшувалася – з 29,4% на початку 2023 року до 24,5% на початку 2026 року. Це пояснюється випереджаючими темпами зростання страхових резервів порівняно з власними джерелами фінансування.

У структурі власного капіталу позитивною тенденцією є збільшення нерозподіленого прибутку. Якщо на початку 2024 року його обсяг становив

541 123 тис. грн., то на початку 2026 року – вже 1 290 771 тис. грн. За 2025 рік нерозподілений прибуток зріс на 592 565 тис. грн., або на 84,9%, що свідчить про високу прибутковість діяльності страховика та ефективне управління фінансовими результатами.

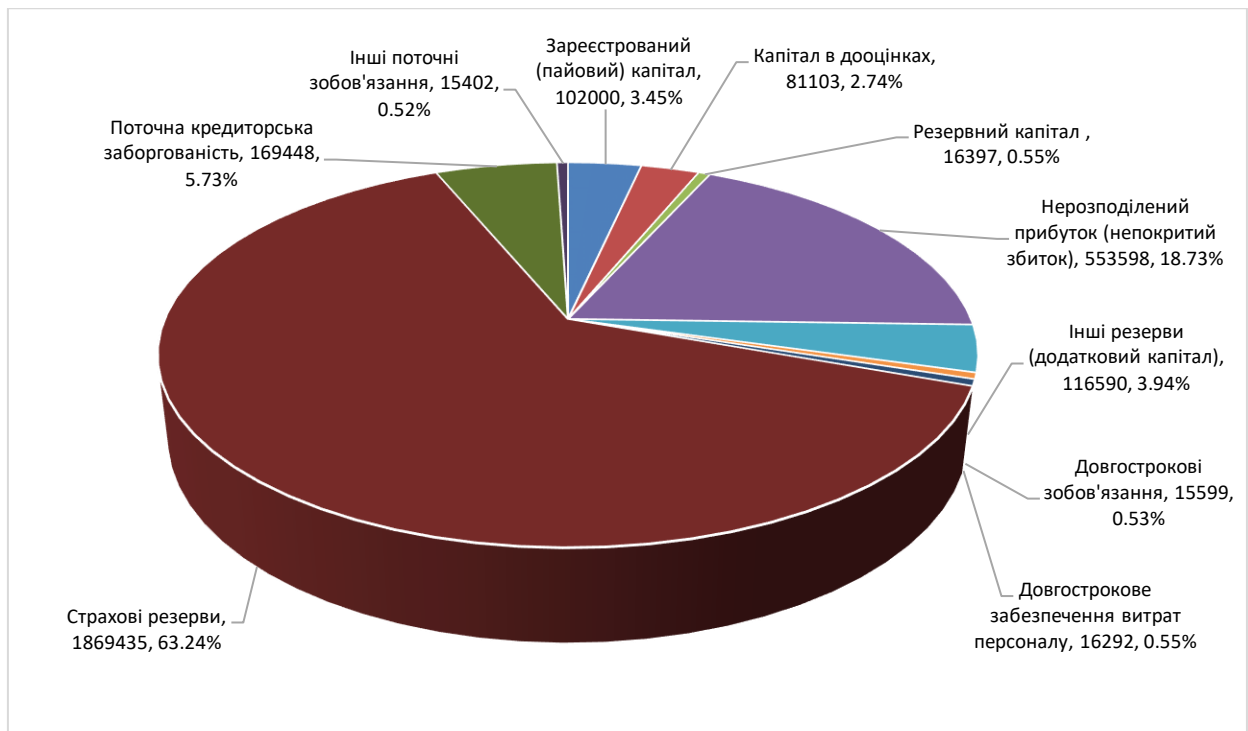
Зареєстрований капітал протягом 2023–2024 років залишався незмінним на рівні 102 000 тис. грн., а у 2025 році був збільшений до 112 080 тис. грн. Водночас його частка в структурі пасивів скоротилася з 3,5% до 1,6%, що пов'язано зі значним зростанням загального обсягу фінансових ресурсів компанії.

Позитивним фактором є також зростання капіталу у дооцінках, який збільшився з 81 103 тис. грн. до 192 901 тис. грн. Це може свідчити про підвищення ринкової вартості окремих активів та зміцнення капіталізації страховика.

Поточні зобов'язання та забезпечення мали нестабільну динаміку. Їх частка зросла з 6,3% у 2023 році до 10,1% у 2024 році, проте на початок 2026 року скоротилася до 4,4%. Абсолютна величина поточних зобов'язань зменшилася на 74 554 тис. грн. у 2025 році та склала 299 380 тис. грн. Основною причиною такого скорочення стало зменшення поточної кредиторської заборгованості на 65 462 тис. грн.

Варто відзначити, що довгострокові банківські кредити у структурі джерел фінансування відсутні. Це свідчить про низьку залежність компанії від позикового капіталу та достатній рівень фінансової самостійності. Формування ресурсної бази здійснюється переважно за рахунок власного капіталу та страхових резервів, що відповідає специфіці діяльності страхової компанії.

Наочне відображення структури пасивів страхової компанії на початок періоду дослідження представлено на рис. 2.7.

**Рис. 2.7. Структура джерел фінансування ПрАТ СГ «ТАС»
станом на 01.01.2023 р.**

Примітка. Побудовано автором за даними табл. 2.2.

Дані рис. 2.7 свідчать, що у структурі джерел фінансування ПрАТ СГ «ТАС» переважають залучені кошти, представлені насамперед страховими резервами. Їх обсяг становив 1 869 435 тис. грн., або 63,24% загальної суми джерел фінансування. Така структура є характерною для страхових компаній, оскільки страхові резерви формуються для забезпечення виконання зобов'язань перед страхувальниками та є основним елементом фінансової бази страховика.

Другим за значенням джерелом фінансування виступав нерозподілений прибуток, частка якого становила 18,73%, або 553 598 тис. грн. Висока питома вага цього показника свідчить про накопичення компанією власних фінансових ресурсів за рахунок прибуткової діяльності та сприяє зміцненню її фінансової стійкості.

Поточна кредиторська заборгованість займала 5,73% у структурі пасивів і становила 169 448 тис. грн. Її частка є помірною та не створює суттєвих ризиків для фінансової стабільності страховика.

Серед складових власного капіталу вагоме місце також посідали інші резерви (додатковий капітал), обсяг яких складав 116 590 тис. грн., або 3,94% загального обсягу джерел фінансування. Зареєстрований (пайовий) капітал становив 102 000 тис. грн., що відповідало 3,45% структури пасивів, а капітал у дооцінках – 81 103 тис. грн. (2,74%).

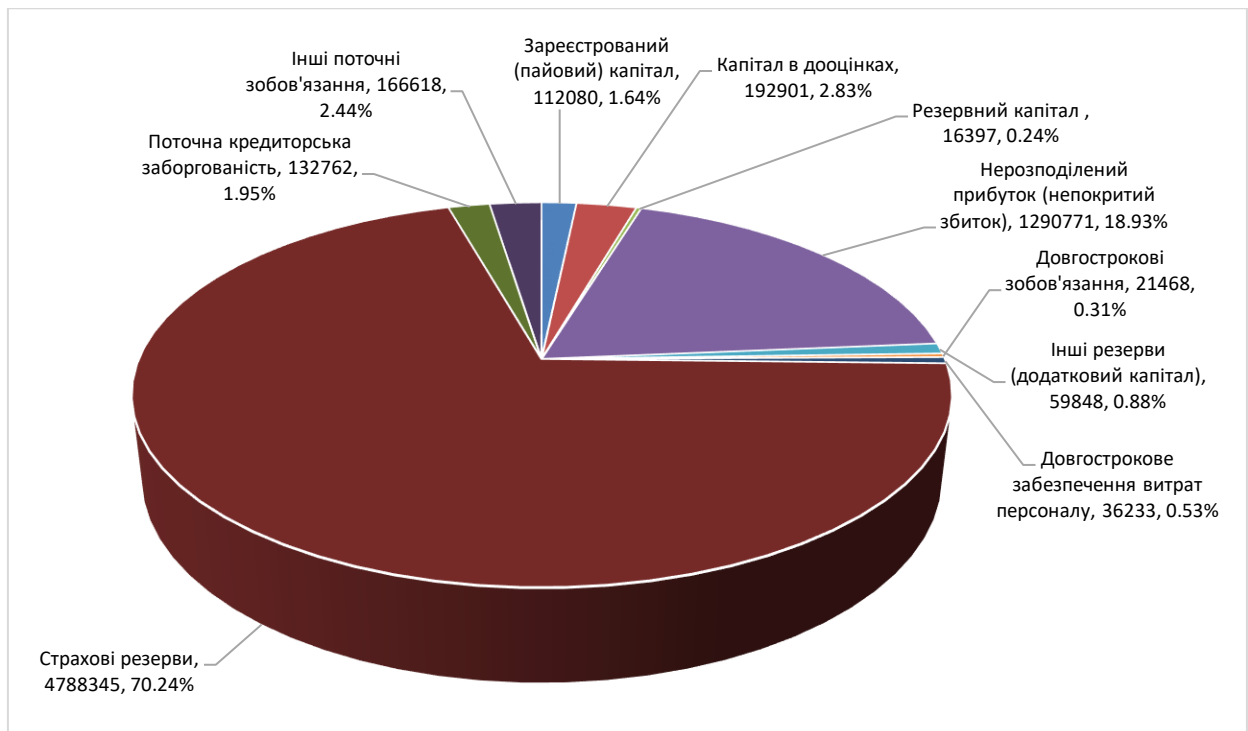
Частка резервного капіталу була незначною і становила 0,55% (16 397 тис. грн.). Аналогічно невелику питому вагу мали довгострокові зобов'язання (0,53%), довгострокове забезпечення витрат персоналу (0,55%) та інші поточні зобов'язання (0,52%).

Отже, структура джерел фінансування ПрАТ СГ «ТАС» на початок 2023 року характеризувалася домінуванням страхових резервів та значною часткою власного капіталу, сформованого переважно за рахунок нерозподіленого прибутку. Така структура свідчить про достатній рівень фінансової незалежності компанії, її здатність виконувати страхові зобов'язання та підтримувати стабільну платоспроможність. Водночас низька частка довгострокових позикових коштів вказує на незначну залежність страховика від зовнішнього фінансування, що позитивно впливає на його фінансову стійкість та конкурентоспроможність на страховому ринку.

На рис. 2.8 представлена структура джерел фінансування ПрАТ СГ «ТАС» на кінець 2025 року.

Структура джерел фінансування ПрАТ СГ «ТАС» станом на 01.01.2026 р. свідчить про високий рівень фінансової стійкості та значну концентрацію ресурсів у страхових резервах. Загальний обсяг джерел фінансування компанії становив 6 817 423 тис. грн., що більш ніж удвічі перевищує показник початку 2023 року.

Найбільшу частку в структурі пасивів займають страхові резерви, обсяг яких досяг 4 788 345 тис. грн., або 70,24% загальної суми джерел фінансування. Порівняно з початком 2023 року їх питома вага зросла на 7,0 в.п. (з 63,24% до 70,24%), що свідчить про суттєве розширення страхового портфеля компанії та збільшення обсягів прийнятих страхових зобов'язань.

**Рис. 2.8. Структура джерел фінансування ПрАТ СГ «ТАС»
станом на 01.01.2026 р.**

Примітка. Побудовано автором за даними табл. 2.2

Другим за значенням елементом структури пасивів залишається нерозподілений прибуток, який становив 1 290 771 тис. грн., або 18,93%. Його частка практично не змінилася порівняно з початком досліджуваного періоду (18,73%), однак абсолютний обсяг зріс більш ніж удвічі. Це свідчить про стабільну прибутковість діяльності страховика та ефективне використання отриманого фінансового результату для зміцнення власного капіталу.

Серед інших складових власного капіталу найбільшу питому вагу має капітал у дооцінках – 192 901 тис. грн., або 2,83%. Зареєстрований капітал становив 112 080 тис. грн. (1,64%), що підтверджує достатній рівень капіталізації компанії. Частка резервного капіталу є незначною і становить лише 0,24%, або 16 397 тис. грн.

Поточні зобов'язання компанії займають відносно невелику частку у структурі джерел фінансування. Поточна кредиторська заборгованість становила 132 762 тис. грн. (1,95%), а інші поточні зобов'язання – 166 618 тис. грн. (2,44%). Невисокий рівень короткострокових зобов'язань свідчить про

достатню ліквідність та відсутність надмірної залежності від зовнішніх джерел короткострокового фінансування.

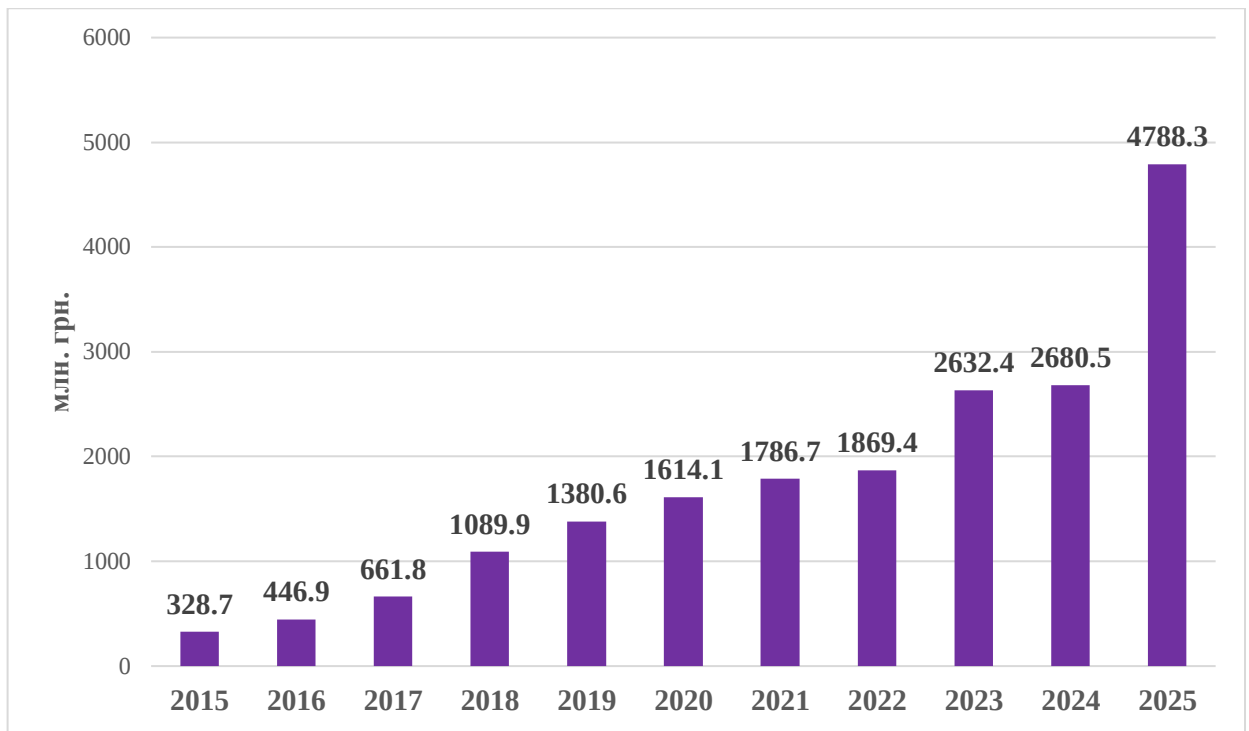
Довгострокові зобов'язання та забезпечення характеризуються незначною питомою вагою. Зокрема, довгострокові зобов'язання становлять лише 0,31% (21 468 тис. грн.), а довгострокове забезпечення виплат персоналу – 0,53% (36 233 тис. грн.). Це свідчить про мінімальне використання компанією довгострокового позикового капіталу та орієнтацію переважно на власні й специфічні страхові джерела фінансування.

Порівняно зі структурою пасивів на початок 2023 року відбулося подальше зміцнення позицій страхових резервів як основного джерела фінансування діяльності страховика. Одночасно скоротилася частка зареєстрованого капіталу, резервного капіталу та поточної кредиторської заборгованості, що обумовлено випереджаючими темпами зростання страхових резервів і нерозподіленого прибутку.

Таким чином, структура джерел фінансування ПрАТ СГ «ТАС» станом на 01.01.2026 р. характеризується домінуванням страхових резервів, значним обсягом накопиченого нерозподіленого прибутку та низькою залежністю від позикового капіталу. Це свідчить про високу фінансову надійність компанії, її здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками та забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Головним джерелом фінансування діяльності ПрАТ СГ «ТАС» є страхові резерви, динаміка яких за останні 10 років відображена на рис. 2.9.

Дані рис. 2.9 свідчать про стійку тенденцію до зростання обсягу страхових резервів ПрАТ СГ «ТАС» протягом 2015–2025 рр. За досліджуваний період величина страхових резервів збільшилася з 328,7 млн. грн. у 2015 році до 4 788,3 млн. грн. у 2025 році, тобто майже у 14,6 разів. Така динаміка свідчить про активне нарощування масштабів страхової діяльності компанії, збільшення кількості укладених договорів страхування та зміцнення її ринкових позицій.

**Рис. 2.9. Динаміка страхових резервів ПрАТ СГ «ТАС»
в 2015-2025 рр.**

Джерело: побудовано автором за [45]

У 2015–2020 рр. спостерігалось поступове та стабільне зростання страхових резервів. Їх обсяг збільшився з 328,7 млн. грн. до 1 614,1 млн. грн., що свідчить про послідовне розширення страхового портфеля та зростання страхових премій. Особливо високі темпи приросту були характерні для 2017–2019 рр., коли обсяг резервів зріс з 661,8 млн. грн. до 1 380,6 млн. грн.

У 2021–2022 рр. динаміка зростання дещо сповільнилася. Страхові резерви збільшилися з 1 786,7 млн. грн. до 1 869,4 млн. грн., що можна пояснити впливом економічної нестабільності та воєнних ризиків, які негативно вплинули на страховий ринок України. Незважаючи на складні умови функціонування, компанія зберегла позитивну тенденцію та продовжила формування резервів.

Починаючи з 2023 року, темпи зростання страхових резервів суттєво прискорилися. У 2023 році їх обсяг досяг 2 632,4 млн. грн., а вже у 2024 році – 2 680,5 млн. грн. Найбільш значний приріст спостерігався у 2025 році, коли величина резервів зросла до 4 788,3 млн. грн. Порівняно з попереднім роком

збільшення становило понад 2,1 млрд грн., або близько 78,6%, що є найвищим показником за весь аналізований період.

Зростання страхових резервів є позитивною характеристикою діяльності страхової компанії, оскільки свідчить про збільшення обсягів страхового бізнесу та підвищення фінансової спроможності виконувати зобов'язання перед страхувальниками. Водночас високий рівень резервів підтверджує дотримання компанією вимог регулятора щодо забезпечення платоспроможності та достатності сформованих страхових фондів.

Отже, аналіз структури та динаміки джерел фінансування ПрАТ СГ «ТАС» показав, що протягом 2023–2025 років компанія суттєво зміцнила свою фінансову базу. Основними джерелами фінансування залишаються страхові резерви та власний капітал. Зростання нерозподіленого прибутку, збільшення резервів і відсутність значної кредитної залежності свідчать про високий рівень фінансової стійкості, платоспроможності та надійності страховика, а також створюють передумови для подальшого розширення його діяльності на ринку страхових послуг України.

2.3 Оцінка фінансової надійності та результатів страхової діяльності ПрАТ «СГ «ТАС»

Фінансова надійність страхової компанії є одним із ключових критеріїв оцінювання ефективності її діяльності та здатності виконувати зобов'язання перед страхувальниками. Вона визначається рівнем платоспроможності, ліквідності, достатністю власного капіталу та страхових резервів, а також результативністю здійснення страхової діяльності. Для комплексної оцінки фінансового стану ПрАТ «СГ «ТАС» доцільно проаналізувати показники фінансової надійності, ліквідності та динаміку основних результативних показників страхової діяльності, зокрема страхових премій, страхових виплат

і страхових резервів, що дозволить визначити рівень фінансової стійкості компанії та ефективність управління її фінансовими ресурсами.

Для оцінки рівня фінансової надійності ПрАТ СГ «ТАС» проведемо аналіз основних показників фінансової стійкості страхової компанії за 2023–2025 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники фінансової стійкості ПрАТ СГ «ТАС» у 2023–2025 рр.

Показник	Формула	Нормативне значення для страховиків	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Баланс	$\geq 0,20$	0,294	0,255	0,244	0,245
Коефіцієнт концентрації власного капіталу, %	Власний капітал / Баланс $\times 100$	$\geq 20\%$	29,4	25,5	24,4	24,5
Коефіцієнт фінансового важеля	Зобов'язання / Власний капітал	$\leq 4-5$	2,40	2,92	3,10	3,08
Коефіцієнт забезпеченості страховими резервами	Страхові резерви / Баланс	50–80%	0,632	0,644	0,655	0,702
Коефіцієнт фінансової стійкості	(Власний капітал + довгострокові зобов'язання) / Баланс	$\geq 0,80$	0,937	0,899	0,909	0,947
Коефіцієнт покриття страхових резервів власним капіталом	Власний капітал / Страхові резерви	$\geq 0,20$	0,465	0,397	0,372	0,349

Примітка. Обчислено автором

Розрахунки свідчать, що протягом 2023–2025 рр. ПрАТ СГ «ТАС» підтримувало достатній рівень фінансової стійкості. Коефіцієнт автономії коливався в межах 0,244–0,294, що перевищує рекомендований для страховиків рівень 0,20. Це означає, що компанія має достатній обсяг власного

капіталу для забезпечення фінансової незалежності та виконання вимог платоспроможності.

Коефіцієнт фінансового важеля протягом аналізованого періоду зріс з 2,40 до 3,08, однак залишився в межах допустимого рівня для страхових компаній. Зростання показника пояснюється насамперед швидким збільшенням страхових резервів, а не нарощуванням кредитної заборгованості.

Особливо позитивною є динаміка коефіцієнта забезпеченості страховими резервами. Його значення зросло з 63,2% до 70,2%, що свідчить про розширення страхового портфеля та зростання обсягів страхових операцій. Для страховиків така структура пасивів вважається оптимальною, оскільки резерви виступають основним джерелом фінансування страхової діяльності.

Коефіцієнт фінансової стійкості протягом усього періоду значно перевищував нормативне значення 0,8 та перебував у межах 0,899–0,947. Це свідчить про те, що переважна частина активів фінансується за рахунок стабільних довгострокових джерел, що позитивно характеризує фінансовий стан страховика.

Водночас коефіцієнт покриття страхових резервів власним капіталом поступово зменшувався з 0,465 до 0,349. Така тенденція пояснюється більш швидким зростанням страхових резервів порівняно з власним капіталом. Проте значення показника залишається вищим за рекомендований рівень 0,20, що свідчить про достатню капіталізацію компанії.

За результатами аналізу можна зробити висновок, що ПрАТ СГ«ТАС» характеризується високим рівнем фінансової стійкості та платоспроможності. Незважаючи на зростання частки страхових резервів у структурі пасивів, усі ключові показники відповідають рекомендованим для страхового ринку значенням. Компанія має достатній запас власного капіталу для покриття страхових ризиків, підтримує високий рівень фінансової незалежності та формує стабільну основу для подальшого розвитку.

Важливим елементом оцінки фінансової надійності страхової компанії є аналіз її ліквідності, оскільки саме показники ліквідності характеризують здатність своєчасно та в повному обсязі виконувати поточні зобов'язання перед страхувальниками й іншими контрагентами, тому розрахуємо основні коефіцієнти ліквідності ПрАТ СГ «ТАС» за 2023–2025 рр. (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Показники ліквідності ПрАТ СГ «ТАС» у 2023–2025 рр.

Показник	Норматив для страховиків	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1,0	9,03	2,67	2,96	7,52
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 1,0	5,00	2,26	2,50	5,91
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2–0,5 і вище	1,22	0,34	0,29	0,50
Частка високоліквідних активів у активах	> 20%	29,1%	22,7%	22,5%	25,7%
Коефіцієнт покриття страхових резервів ліквідними активами	> 0,20	0,52	0,35	0,34	0,37

Примітка. Обчислено автором

Проведені розрахунки свідчать про високий рівень ліквідності ПрАТ СГ «ТАС» протягом усього досліджуваного періоду. Значення коефіцієнта поточної ліквідності коливалися від 2,67 до 9,03, що значно перевищує мінімально рекомендований рівень для страхових компаній. Це означає, що обсяг оборотних активів у декілька разів перевищував короткострокові зобов'язання страховика.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також перебував на високому рівні та змінювався в межах від 2,26 до 5,91. Отримані значення свідчать про наявність достатнього обсягу найбільш мобільних активів для своєчасного виконання поточних зобов'язань навіть без реалізації менш ліквідних активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2023 році становив 1,22, що свідчить про значний запас грошових коштів. У наступні роки показник знизився до 0,29–0,50, однак залишався в межах або вище рекомендованих значень для страхової діяльності. Це підтверджує здатність компанії оперативно здійснювати страхові виплати та виконувати інші поточні зобов'язання.

Частка високоліквідних активів у структурі активів протягом усього періоду перевищувала 20%. Найвищого значення показник досяг на початку 2023 року — 29,1%, а на початок 2026 року становив 25,7%. Це свідчить про збереження значного запасу ліквідності та консервативну інвестиційну політику страховика.

Коефіцієнт покриття страхових резервів ліквідними активами перебував у межах 0,34–0,52. Це означає, що від 34% до 52% страхових резервів були забезпечені найбільш ліквідними активами, що є позитивною характеристикою фінансової надійності компанії.

Результати аналізу свідчать, що ПрАТ СГ «ТАС» підтримує високий рівень ліквідності та платоспроможності. Компанія володіє значним обсягом оборотних і високоліквідних активів, які багаторазово перевищують поточні зобов'язання. Це забезпечує своєчасне виконання страхових виплат, знижує ризик втрати платоспроможності та формує міцну основу для подальшого розвитку страхової діяльності. Для страхової компанії такі значення показників ліквідності свідчать про ефективне управління активами та достатній запас фінансової стійкості навіть в умовах підвищеної невизначеності ринку.

Доцільно також проаналізувати динаміку надходження страхових премій та страхових відшкодувань ПрАТ СГ «ТАС» в періоді дослідження як головних індикаторів її основної діяльності. На рис. 2.10 представлена динаміка страхових премій з 2015 по 2025 рік включно.

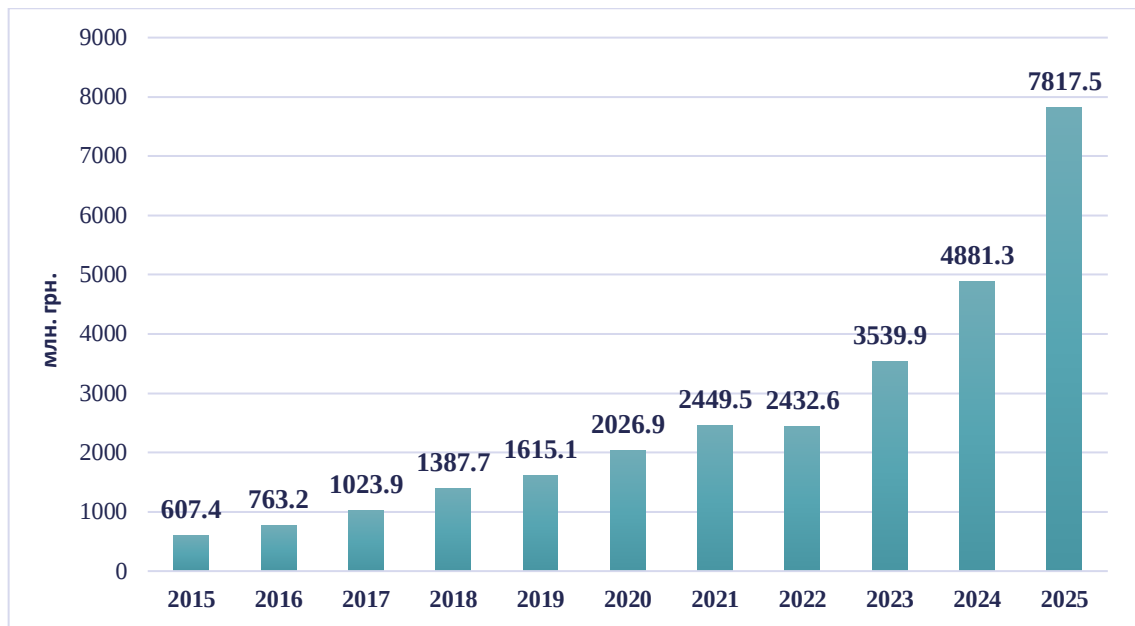

Рис. 2.10. Динаміка страхових премій ПрАТ СГ «ТАС» в 2015-2025 рр.

Джерело: побудовано автором за [42]

Дані рис. 2.10 свідчать про стале зростання обсягів страхових премій ПрАТ СГ«ТАС» протягом 2015–2025 рр. За аналізований період їх обсяг збільшився з 607,4 млн. грн. до 7 817,5 млн. грн., тобто майже у 12,9 разів. Це свідчить про активне розширення клієнтської бази, збільшення обсягів продажу страхових продуктів та зміцнення ринкових позицій компанії.

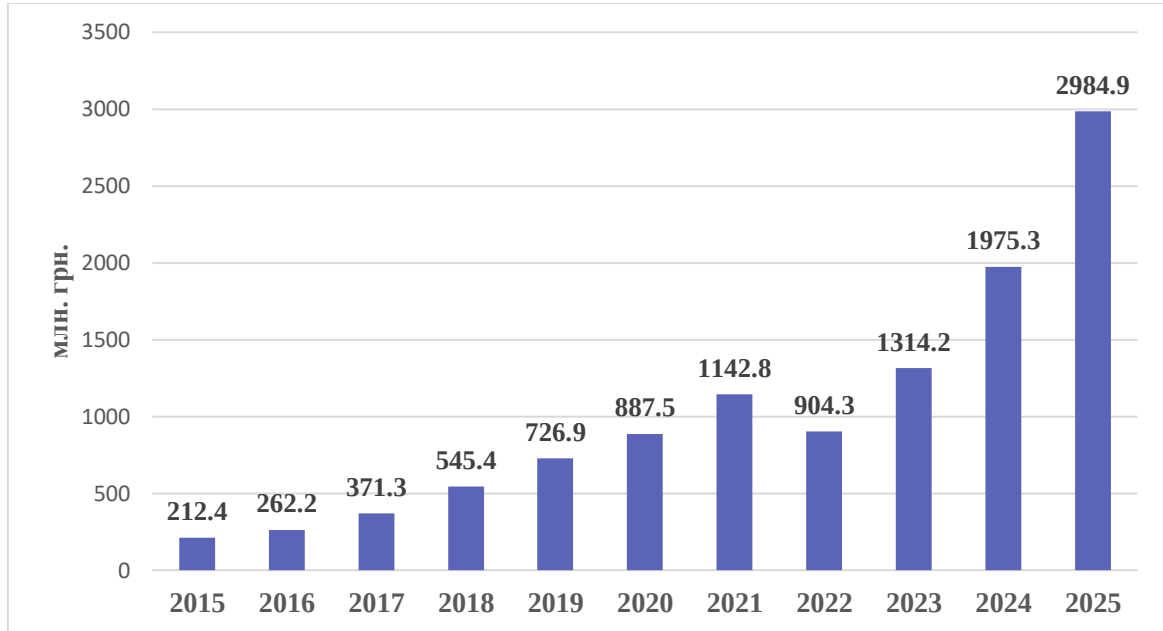
У 2015–2021 рр. страхові премії зростали поступово та стабільно, досягнувши 2 449,5 млн. грн. У 2022 році спостерігалось незначне скорочення показника до 2 432,6 млн. грн., що було зумовлено негативним впливом воєнних дій та загальним погіршенням економічної ситуації в країні.

Починаючи з 2023 року, компанія демонструвала прискорене зростання страхових премій. Їх обсяг збільшився з 3 539,9 млн. грн. у 2023 році до 7 817,5 млн. грн. у 2025 році. Найбільший приріст спостерігався у 2025 році, коли обсяг премій зріс на 2 936,2 млн. грн., або на 60,1% порівняно з попереднім роком.

Отже, динаміка страхових премій свідчить про високі темпи розвитку ПрАТ СГ«ТАС», успішне розширення страхового портфеля та підвищення конкурентоспроможності компанії на страховому ринку України. Зростання надходжень страхових премій створює передумови для подальшого

збільшення страхових резервів, зміцнення фінансової стійкості та розширення масштабів діяльності страховика.

На рис. 2.11 наведена динаміка страхових відшкодувань за такий же період як і страхових премій.

**Рис. 2.11. Динаміка страхових виплат ПрАТ СГ «ТАС»
в 2015-2025 рр.**

Джерело: побудовано автором за [42]

Дані рис. 2.11 свідчать про загальну тенденцію до зростання обсягів страхових виплат ПрАТ СГ «ТАС» протягом 2015–2025 рр. За аналізований період їх величина збільшилася з 212,4 млн. грн. до 2 984,9 млн. грн., тобто більш ніж у 14 разів. Це свідчить про розширення масштабів страхової діяльності компанії та зростання обсягів виконаних зобов'язань перед страхувальниками.

У 2015–2021 рр. страхові виплати зростали поступово – з 212,4 млн. грн. до 1 142,8 млн. грн. У 2022 році відбулося скорочення показника до 904,3 млн. грн., що було пов'язано зі складною економічною ситуацією та змінами на страховому ринку в умовах воєнного стану.

Починаючи з 2023 року, спостерігається стрімке зростання страхових виплат. У 2024 році їх обсяг досяг 1 975,3 млн. грн., а у 2025 році – 2 984,9 млн.

грн. Найбільший приріст зафіксовано саме у 2025 році, коли виплати збільшилися на 1 009,6 млн. грн., або на 51,1% порівняно з попереднім роком.

Отже, динаміка страхових виплат підтверджує активний розвиток ПрАТ СГ «ТАС» та зростання обсягів страхового портфеля компанії. Водночас збільшення виплат відбувається паралельно зі зростанням страхових премій і резервів, що свідчить про збереження фінансової стійкості страховика та його здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед клієнтами.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи було проведено комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ СГ «ТАС», досліджено структуру та динаміку його активів і джерел фінансування, оцінено рівень фінансової стійкості та ліквідності, а також проаналізовано основні показники страхової діяльності за 2023–2025 роки.

Проведене дослідження показало, що ПрАТ СГ «ТАС» є одним із найбільш динамічних учасників страхового ринку України, який демонструє стабільне зростання масштабів діяльності навіть в умовах воєнного стану та підвищеної економічної невизначеності. За результатами аналізу встановлено суттєве збільшення вартості активів компанії. Якщо станом на початок 2023 року валюта балансу становила 3 334,3 млн. грн., то на початок 2026 року вона досягла 6 817,4 млн. грн., збільшившись більш ніж удвічі. Це свідчить про активний розвиток страховика, розширення страхового портфеля та нарощування фінансового потенціалу.

Дослідження структури активів показало, що в їх складі переважають фінансові інвестиції, кошти в централізованих страхових резервах, а також інші ліквідні фінансові активи. Значна частка інвестиційних активів підтверджує орієнтацію компанії на забезпечення надійного розміщення страхових резервів та підтримання високого рівня платоспроможності.

Водночас у структурі активів спостерігається збільшення питомої ваги поточних фінансових інвестицій та коштів у централізованих резервах, що позитивно впливає на рівень ліквідності та здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Аналіз структури джерел фінансування дозволив встановити, що ключовим джерелом ресурсів компанії є страхові резерви, частка яких протягом досліджуваного періоду зросла з 63,2% до 70,2% загального обсягу пасивів. Таке зростання є закономірним для страхової компанії та свідчить про розширення обсягів страхового бізнесу. Власний капітал також демонстрував позитивну динаміку, збільшившись з 869,7 млн. грн. до 1 672,0 млн. грн. Основним чинником його зростання стало накопичення нерозподіленого прибутку, що характеризує діяльність компанії як прибуткову та фінансово стабільну.

Результати оцінювання фінансової стійкості свідчать про достатній рівень капіталізації страховика та його здатність підтримувати стабільний фінансовий стан. Значення коефіцієнта автономії протягом усього періоду перевищувало рекомендований для страхових компаній рівень, що вказує на достатню забезпеченість діяльності власними фінансовими ресурсами. Коефіцієнт фінансового важеля хоча й зростав, однак залишався в межах допустимих значень для страхового сектору. Високі значення коефіцієнта фінансової стійкості підтверджують, що активи компанії переважно фінансуються за рахунок стабільних довгострокових джерел.

Проведений аналіз ліквідності показав, що ПрАТ СГ «ТАС» має значний запас платоспроможності та володіє достатнім обсягом високоліквідних активів. Коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності протягом усього досліджуваного періоду перевищували нормативні значення, що свідчить про високий рівень фінансової безпеки компанії та її здатність своєчасно виконувати поточні зобов'язання. Особливо важливим є той факт, що значна частина страхових резервів забезпечена ліквідними активами, які можуть бути оперативно використані для здійснення страхових виплат.

Окрему увагу було приділено аналізу динаміки основних показників страхової діяльності. Встановлено, що обсяг страхових премій протягом 2015–2025 років зріс з 607,4 млн. грн. до 7 817,5 млн. грн., тобто майже у 13 разів. Така тенденція свідчить про активне розширення клієнтської бази, збільшення обсягів реалізації страхових продуктів та підвищення довіри споживачів до компанії. Незважаючи на негативний вплив воєнних дій у 2022 році, вже з 2023 року спостерігається суттєве прискорення темпів зростання страхових премій.

Аналіз страхових виплат також засвідчив позитивну динаміку розвитку страхової діяльності. Протягом 2015–2025 років їх обсяг збільшився більш ніж у 14 разів – з 212,4 млн. грн. до 2 984,9 млн. грн. Зростання виплат свідчить про належне виконання страховиком своїх зобов'язань перед клієнтами та підтверджує його фінансову надійність. Водночас темпи приросту страхових премій перевищують темпи приросту виплат, що позитивно впливає на фінансові результати діяльності компанії.

Важливим індикатором фінансової стійкості страховика є динаміка страхових резервів. У ході дослідження встановлено, що за 2015–2025 роки їх обсяг збільшився з 328,7 млн. грн. до 4 788,3 млн. грн. Особливо суттєве зростання спостерігалось у 2023–2025 роках, що свідчить про розширення страхового портфеля та формування достатнього фінансового забезпечення для виконання майбутніх страхових зобов'язань.

Таким чином, результати проведеного аналізу дають підстави стверджувати, що ПрАТ СГ «ТАС» характеризується високим рівнем фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності. Компанія демонструє стабільне зростання обсягів діяльності, ефективно управляє страховими резервами та підтримує достатній рівень власного капіталу. Разом з тим проведене дослідження дозволило виявити окремі напрями подальшого вдосконалення структури активів та оптимізації джерел їх фінансування. Саме розробленню та обґрунтуванню таких заходів буде присвячено третій розділ кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ АКТИВІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ СТРАХОВИКА

3.1. Удосконалення структури активів ПрАТ СГ «ТАС» з урахуванням вимог ліквідності, дохідності та надійності

В умовах нестабільного економічного середовища, посилення конкуренції на страховому ринку та підвищення вимог регулятора до платоспроможності страховиків особливого значення набуває ефективне управління активами страхових компаній. Саме активи формують фінансову основу діяльності страховика, забезпечують виконання зобов'язань перед страхувальниками та створюють можливості для отримання інвестиційного доходу. Відповідно, одним із ключових завдань фінансового менеджменту страхової компанії є забезпечення оптимального співвідношення між ліквідністю, дохідністю та надійністю активів.

Специфіка діяльності страхових компаній полягає в тому, що вони одночасно виконують дві взаємопов'язані функції: страхову та інвестиційну. З одного боку, страховик повинен забезпечувати своєчасне виконання зобов'язань перед клієнтами шляхом здійснення страхових виплат, а з іншого – ефективно розміщувати тимчасово вільні кошти для отримання додаткового доходу. Саме тому структура активів страхової компанії повинна відповідати принципам диверсифікації, ліквідності, прибутковості та безпеки, які визначені законодавством України та міжнародною практикою страхування.

Відповідно до Закону України «Про страхування» та нормативних актів Національного банку України, активи страховика мають забезпечувати повне покриття страхових резервів і водночас гарантувати можливість швидкого виконання страхових зобов'язань. У зв'язку з цим особливого значення набуває управління інвестиційним портфелем страхової компанії, оскільки

саме він формує основну частину активів, що використовуються для покриття страхових резервів.

Результати аналізу, проведеного у другому розділі роботи, свідчать, що ПрАТ СГ «ТАС» характеризується високим рівнем фінансової стійкості та платоспроможності. Протягом 2023–2025 рр. активи компанії зросли з 3 334,3 млн. грн. до 6 817,4 млн. грн., тобто більш ніж удвічі. Така динаміка свідчить про активне розширення масштабів діяльності страховика, збільшення обсягів страхових премій та формування значних страхових резервів.

Разом з тим результати аналізу структури активів показали наявність окремих тенденцій, які потребують додаткової уваги з боку керівництва компанії. Насамперед слід відзначити поступове збільшення частки необоротних активів у загальній структурі майна страховика. Якщо на початок 2023 року їх частка становила 49,9%, то станом на початок 2026 року вона досягла 67,0%. Відповідно частка оборотних активів скоротилася з 50,1% до 33,0%.

З одного боку, збільшення частки необоротних активів може свідчити про розширення інвестиційної діяльності компанії та прагнення отримати вищий рівень дохідності від розміщення фінансових ресурсів. Проте надмірне зростання довгострокових вкладень може негативно впливати на гнучкість управління активами та обмежувати можливості оперативного реагування на зміни ринкової кон'юнктури або збільшення потреби у страхових виплатах.

Варто зазначити, що для страхової компанії першочергове значення має не максимізація прибутковості активів, а забезпечення їх відповідності страховим зобов'язанням. У міжнародній практиці управління активами страхових компаній широко застосовується принцип відповідності активів і зобов'язань (Asset-Liability Management, ALM), який передбачає узгодження строків, рівня ризику та ліквідності активів зі структурою страхових резервів і майбутніх виплат. Порухення такого балансу може призвести до виникнення ризику недостатньої ліквідності навіть за умови загальної фінансової стійкості страховика.

Дослідження показало, що основну частину активів ПрАТ СГ «ТАС» становлять фінансові інвестиції. Станом на початок 2026 року їх сукупний обсяг перевищував 4,8 млрд грн., що свідчить про високу інвестиційну активність компанії. Одночасно значну роль у структурі оборотних активів відіграють поточні фінансові інвестиції та грошові кошти, які забезпечують виконання поточних страхових виплат і підтримання належного рівня ліквідності.

Проведені у другому розділі розрахунки показників ліквідності свідчать, що компанія має значний запас платоспроможності. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності на початок 2026 року становив 7,52, що значно перевищує рекомендовані значення для страхових компаній. Коефіцієнт швидкої ліквідності досяг 5,91, а коефіцієнт абсолютної ліквідності – 0,50. Такі результати свідчать про високий рівень фінансової безпеки страховика та його здатність виконувати поточні зобов'язання навіть за несприятливих умов функціонування.

Однак надмірно високі значення показників ліквідності не завжди можна розглядати виключно як позитивне явище. Частина високоліквідних активів може використовуватися недостатньо ефективно з точки зору отримання інвестиційного доходу. Тому одним із важливих завдань управління активами є пошук оптимального балансу між ліквідністю та прибутковістю. Саме цей підхід дозволяє забезпечити одночасне досягнення фінансової стійкості та максимізацію фінансових результатів діяльності страхової компанії.

Ще однією особливістю структури активів ПрАТ СГ «ТАС» є значне зростання страхових резервів, які протягом 2023–2025 рр. збільшилися з 1 869,4 млн. грн. до 4 788,3 млн. грн. Така тенденція свідчить про активне розширення страхового портфеля компанії та зростання обсягів прийнятих страхових ризиків. Водночас збільшення страхових резервів потребує відповідного нарощування якісних активів, які можуть використовуватися для їх покриття.

У зв'язку з цим актуальним завданням для ПрАТ СГ «ТАС» є подальше вдосконалення структури активів шляхом підвищення частки високоліквідних і водночас надійних фінансових інструментів. Особливу увагу доцільно приділити державним цінним паперам, які характеризуються мінімальним рівнем кредитного ризику та відповідають вимогам регулятора щодо покриття страхових резервів. Крім того, доцільним є збільшення частки короткострокових фінансових вкладень, що дозволить підвищити мобільність активів та забезпечити більш ефективне управління ліквідністю.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать, що, незважаючи на високий рівень фінансової стійкості та ліквідності ПрАТ СГ «ТАС», існують можливості для подальшого вдосконалення структури активів компанії. Основними напрямками оптимізації повинні стати забезпечення більш збалансованого співвідношення між необоротними та оборотними активами, підвищення частки високоліквідних фінансових інструментів, удосконалення структури інвестиційного портфеля та підвищення ефективності використання ресурсів, що покривають страхові резерви. Реалізація зазначених заходів сприятиме зміцненню фінансової стійкості страховика, підвищенню ефективності управління активами та забезпеченню довгострокового розвитку компанії.

Для досягнення зазначених цілей пропонується здійснити оптимізацію структури активів ПрАТ СГ «ТАС» на основі принципу збалансованості між ліквідністю, дохідністю та надійністю. Основною метою такого підходу є підвищення ефективності використання фінансових ресурсів без зниження рівня платоспроможності та фінансової стійкості страхової компанії.

Як показав проведений аналіз, структура активів страховика характеризується переважанням необоротних активів, частка яких на початок 2026 року становила 67,0% загальної вартості майна. При цьому оборотні активи складали лише 33,0%. Для більшості суб'єктів господарювання така структура може бути прийнятною, однак для страхових компаній, які належать до фінансових установ, пріоритетним є забезпечення високого рівня

ліквідності активів. Це пов'язано з необхідністю своєчасного та повного виконання зобов'язань перед страхувальниками шляхом здійснення страхових виплат. Тому в діяльності страховиків бажаною є така структура активів, за якої оборотні активи переважають над необоротними, забезпечуючи достатній обсяг ліквідних ресурсів для покриття поточних страхових зобов'язань.

З огляду на це доцільно переглянути структуру активів компанії та забезпечити суттєве збільшення питомої ваги оборотних активів шляхом перерозподілу частини довгострокових фінансових вкладень у більш ліквідні інструменти. Це дозволить підвищити рівень гнучкості управління фінансовими ресурсами, забезпечити додатковий запас ліквідності на випадок зростання обсягів страхових виплат та привести структуру активів у більшу відповідність до специфіки діяльності страхової компанії.

Для обґрунтування запропонованого заходу проведемо оцінку фактичної структури активів ПрАТ СГ «ТАС» та визначимо бажані параметри її вдосконалення (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Оцінка структури активів ПрАТ СГ «ТАС»
та напрями її оптимізації станом на 01.01.2026 р.**

Показник	Фактичне значення	Частка, %	Рекомендоване значення	Частка, %
Необоротні активи, млн. грн.	4 567,4	67,0	3 067,4	45,0
Оборотні активи, млн. грн.	2 250,0	33,0	3 750,0	55,0
Усього активів, млн. грн.	6 817,4	100,0	6 817,4	100,0

Примітка. Розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ СГ «ТАС»

Як видно з даних таблиці 3.1, пропонується змінити структуру активів за рахунок переведення близько 1 500 млн. грн. із довгострокових вкладень до складу оборотних активів. У результаті частка необоротних активів скоротиться до 45%, тоді як частка оборотних активів збільшиться до 55%. Така структура більшою мірою відповідає природі діяльності страхової

компанії як фінансової установи, оскільки забезпечує переважання ліквідних активів над менш мобільними вкладеннями.

Реалізація запропонованого заходу передбачає використання декількох інструментів. По-перше, доцільно збільшити частку державних облігацій внутрішньої державної позики, які характеризуються високим рівнем надійності, прогнозованою дохідністю та можливістю швидкої реалізації на вторинному ринку. По-друге, варто наростити частку короткострокових депозитів у системно важливих банках України. По-третє, доцільно розширити використання короткострокових фінансових інструментів, які забезпечують швидке перетворення інвестицій у грошові кошти без суттєвих фінансових втрат.

Зміна структури активів повинна позитивно вплинути на ліквідність страхової компанії. Для оцінювання результативності запропонованого заходу проведемо прогнозний розрахунок основних показників ліквідності.

Насамперед розрахуємо коефіцієнт поточної ліквідності до та після реалізації запропонованого заходу.

Фактичне значення коефіцієнта поточної ліквідності на початок 2026 року становило 7,52 ($2250,0 / 299,4 = 7,52$).

Після збільшення обсягу оборотних активів до 3 750 млн. грн. прогнозне значення показника становитиме 12,53 ($3750,0 / 299,4 = 12,53$).

Отже, коефіцієнт поточної ліквідності зросте на 5,01 ($12,53 - 7,52 = 5,01$), або на 66,6% ($12,53 / 7,52 * 100 - 100 = 66,6$).

Отриманий результат свідчить про суттєве покращення здатності компанії виконувати свої короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш мобільних активів.

Разом із підвищенням ліквідності запропонований захід сприятиме покращенню покриття страхових резервів ліквідними активами. На початок 2026 року обсяг страхових резервів компанії становив 4 788,3 млн. грн., тоді як сума грошових коштів та поточних фінансових інвестицій дорівнювала 1 754,5 млн. грн.

Фактичний коефіцієнт покриття страхових резервів ліквідними активами становив 0,37 ($1754,5 / 4788,3 = 0,37$).

Після реалізації заходу та збільшення ліквідних активів на 1 500 млн. грн. його значення зросте до 0,68 ($3254,5 / 4788,3 = 0,68$)

Таким чином, рівень покриття страхових резервів ліквідними активами збільшиться майже на 84%, що позитивно вплине на фінансову надійність компанії та її здатність виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Для більш наочного представлення результатів проведемо порівняння фактичних і прогнозних показників ліквідності (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Вплив оптимізації структури активів на показники ліквідності

ПрАТ СГ «ТАС»

Показник	Фактичне значення	Прогнозне значення	Відхилення
Коефіцієнт поточної ліквідності	7,52	12,53	+5,01
Коефіцієнт покриття страхових резервів ліквідними активами	0,37	0,68	+0,31
Частка оборотних активів, %	33,0	55,0	+22,0
Частка необоротних активів, %	67,0	45,0	-22,0

Примітка. Обчислено автором

Дані таблиці свідчать, що реалізація запропонованого заходу дозволить суттєво підвищити ліквідність активів, забезпечити більш високий рівень покриття страхових резервів та сформувати структуру майна, яка більшою мірою відповідає специфіці діяльності страхової компанії як фінансової установи. Водночас зміни не потребують залучення додаткових фінансових ресурсів, оскільки здійснюються шляхом внутрішнього перерозподілу активів.

Важливою перевагою запропонованого підходу є також підвищення стійкості компанії до зовнішніх ризиків. В умовах нестабільності фінансових ринків та зростання воєнних ризиків наявність достатнього обсягу ліквідних активів дозволяє страховикові швидко реагувати на можливе збільшення страхових виплат, уникати проблем із платоспроможністю та підтримувати

довіру клієнтів і партнерів. Саме тому оптимізація структури активів повинна розглядатися як один із пріоритетних напрямів удосконалення фінансового менеджменту ПрАТ СГ «ТАС».

Особливої уваги потребує структура активів ПрАТ СГ «ТАС» за окремими складовими. Проведений аналіз показав, що вагоме місце в активах компанії займають кошти у централізованих страхових резервних фондах, насамперед у фондах Моторного (транспортного) страхового бюро України. Станом на 01.01.2026 р. їх обсяг перевищував 1,2 млрд грн., що становило близько 18% загальної вартості активів компанії.

З одного боку, участь у централізованих фондах є обов'язковою умовою діяльності страховиків на ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів та забезпечує додатковий захист інтересів страхувальників. З іншого боку, значна концентрація активів у таких фондах фактично обмежує можливості страхової компанії щодо самостійного управління частиною фінансових ресурсів та знижує гнучкість інвестиційної політики.

Така ситуація значною мірою зумовлена високою питомою вагою договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності у страховому портфелі ПрАТ СГ «ТАС». Відповідно одним із напрямів удосконалення структури активів повинна стати диверсифікація страхового портфеля шляхом збільшення частки добровільних видів страхування, зокрема майнового страхування, медичного страхування, страхування від нещасних випадків та страхування фінансових ризиків.

Розширення частки добровільних видів страхування дозволить поступово зменшити темпи зростання відрахувань до централізованих фондів МТСБУ та збільшити обсяг активів, які можуть бути використані страховою компанією для формування власного інвестиційного портфеля. Крім того, диверсифікація страхового портфеля сприятиме зниженню залежності компанії від окремих сегментів страхового ринку та підвищенню стійкості фінансових результатів діяльності.

Не менш важливим напрямом оптимізації є перегляд структури фінансових інвестицій. За результатами проведеного аналізу встановлено, що станом на початок 2026 року довгострокові фінансові інвестиції перевищували 3,1 млрд. грн. та займали найбільшу частку в структурі активів страховика. Незважаючи на їх здатність генерувати інвестиційний дохід, надмірна концентрація коштів у довгострокових інструментах може призводити до зниження ліквідності активів і обмежувати можливості оперативного реагування на зміну потреб у страхових виплатах.

У зв'язку з цим доцільним є частковий перерозподіл довгострокових фінансових інвестицій у найбільш ліквідні активи – грошові кошти та поточні фінансові інвестиції. Такий підхід дозволить одночасно підвищити мобільність активів, покращити показники ліквідності та забезпечити більш ефективне покриття страхових резервів високоліквідними фінансовими ресурсами.

Пропонується спрямувати близько 1,5 млрд. грн. довгострокових фінансових вкладень до складу поточних фінансових інвестицій та грошових коштів. У результаті компанія збереже загальний обсяг активів і можливість отримання інвестиційного доходу, проте значно підвищить швидкість трансформації активів у грошові кошти для виконання поточних страхових зобов'язань. Враховуючи тенденцію до зростання страхових резервів та страхових виплат, така зміна структури активів сприятиме зміцненню фінансової стійкості ПрАТ СГ «ТАС» та підвищенню ефективності управління його фінансовими ресурсами.

Проведені розрахунки свідчать, що запропонована оптимізація структури активів ПрАТ СГ «ТАС» дозволяє не лише підвищити ліквідність компанії, але й покращити якість покриття страхових резервів та зміцнити її фінансову стійкість. Особливістю запропонованого заходу є те, що він не потребує залучення додаткових фінансових ресурсів, а реалізується шляхом внутрішнього перерозподілу активів між окремими їх видами.

Для оцінювання результативності запропонованих заходів проведемо узагальнюючий розрахунок економічного ефекту.

Таблиця 3.3

Економічний ефект від оптимізації структури активів

ПрАТ СГ «ТАС»

Показник	До оптимізації	Після оптимізації	Відхилення
Частка оборотних активів, %	33,0	55,0	+22,0
Частка необоротних активів, %	67,0	45,0	-22,0
Коефіцієнт поточної ліквідності	7,52	12,53	+5,01
Коефіцієнт покриття страхових резервів ліквідними активами	0,37	0,68	+0,31
Ліквідні активи, млн. грн.	1 754,5	3 254,5	+1 500,0
Рівень покриття страхових резервів ліквідними активами, %	36,6	68,0	+31,4

Примітка. Розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ СГ «ТАС».

Дані таблиці 3.3 свідчать, що реалізація запропонованих заходів дозволить суттєво підвищити якість структури активів страхової компанії. Найбільш відчутний ефект спостерігається щодо рівня забезпечення страхових резервів ліквідними активами. Якщо до оптимізації лише 36,6% страхових резервів покривалися найбільш ліквідними активами, то після реалізації заходів цей показник зросте до 68,0%.

Крім того, коефіцієнт поточної ліквідності збільшиться на 66,6%, що свідчитиме про істотне зміцнення здатності компанії своєчасно виконувати поточні зобов'язання перед страхувальниками та іншими контрагентами.

Важливим результатом також стане зниження ризику дефіциту ліквідності в умовах можливого збільшення страхових виплат. За рахунок диверсифікації страхового портфеля та зменшення темпів зростання відрахувань до централізованих фондів МТСБУ компанія отримає додаткові можливості для самостійного управління фінансовими ресурсами та підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

Таким чином, запропоновані заходи забезпечують одночасне досягнення трьох стратегічних цілей: підвищення ліквідності активів, покращення покриття страхових резервів та зміцнення фінансової стійкості ПрАТ СГ «ТАС», що створює передумови для подальшого розвитку компанії та підвищення її конкурентних позицій на страховому ринку України (рис. 3.1).

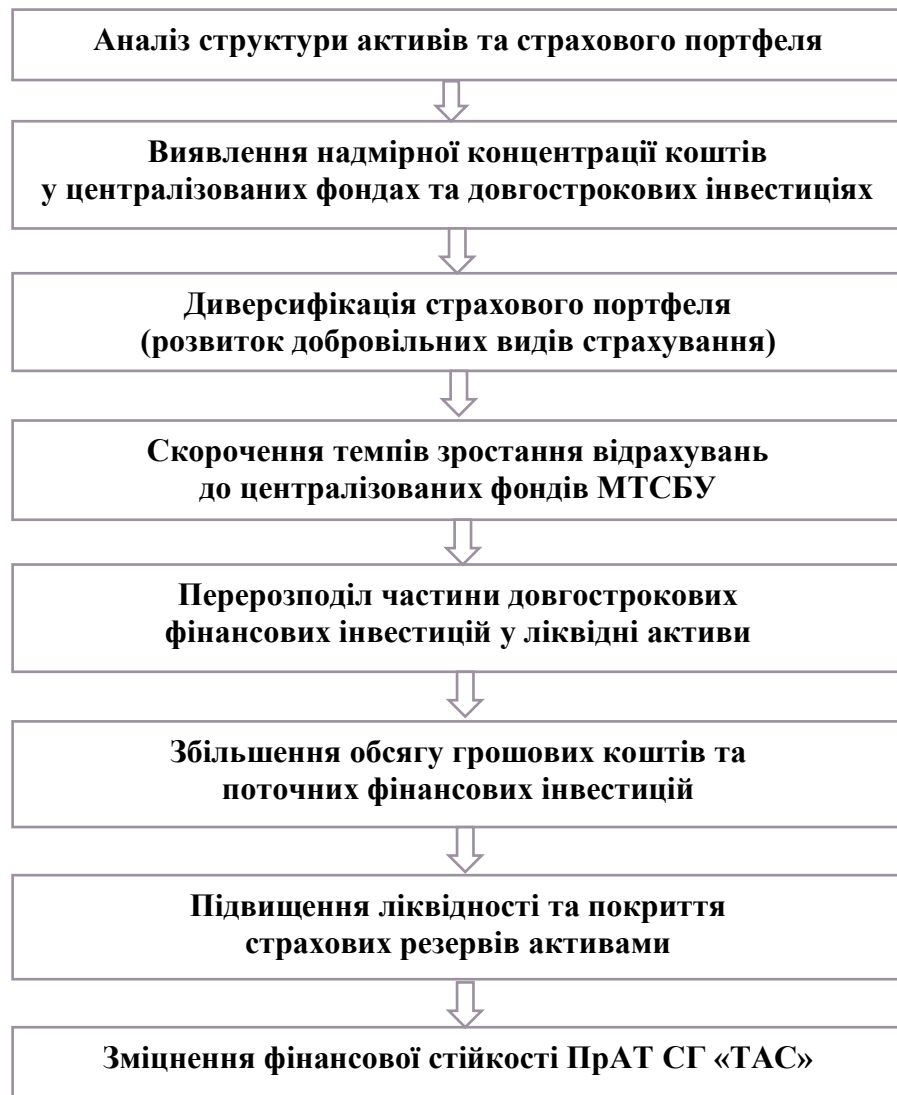

Рис. 3.1. Механізм реалізації заходів щодо оптимізації структури активів ПрАТ СГ «ТАС»

Примітка. Розробка автора

Отже, проведені дослідження показали, що незважаючи на високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності ПрАТ СГ «ТАС», структура його активів потребує подальшого вдосконалення з урахуванням сучасних

вимог до діяльності страхових компаній. У ході аналізу встановлено, що значна частина активів зосереджена у довгострокових фінансових інвестиціях та централізованих страхових фондах, що обмежує можливості оперативного управління фінансовими ресурсами та знижує рівень їх мобільності.

Для усунення зазначених недоліків запропоновано комплекс заходів, який передбачає диверсифікацію страхового портфеля шляхом розширення добровільних видів страхування, а також частковий перерозподіл довгострокових фінансових інвестицій у найбільш ліквідні активи – грошові кошти та поточні фінансові інвестиції. Реалізація таких заходів дозволяє підвищити ефективність використання активів без залучення додаткових джерел фінансування.

Результати прогнозних розрахунків підтвердили доцільність запропонованих рішень. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності може зрости з 7,52 до 12,53, а коефіцієнт покриття страхових резервів ліквідними активами – з 0,37 до 0,68. Одночасно збільшується частка оборотних активів у структурі майна компанії та покращується відповідність активів характеру страхових зобов'язань.

Таким чином, запропонована оптимізація структури активів сприятиме зміцненню фінансової стійкості ПрАТ СГ «ТАС», підвищенню рівня ліквідності та забезпеченню більш ефективного управління фінансовими ресурсами. Отримані результати можуть бути використані як основа для подальшого вдосконалення системи управління активами страхової компанії та формування збалансованої фінансової політики в умовах динамічного розвитку страхового ринку.

3.2 Забезпечення збалансованості активів та джерел їх фінансування у ПрАТ СГ «ТАС»

Важливою умовою забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є досягнення оптимального співвідношення між активами та джерелами їх фінансування. На відміну від підприємств реального сектору економіки, страхові компанії функціонують в умовах постійної необхідності виконання зобов'язань перед страхувальниками, що обумовлює особливі вимоги до формування структури активів і пасивів.

Ефективне управління фінансовими ресурсами страховика передбачає не лише підтримання достатнього рівня ліквідності активів, але й забезпечення їх відповідності обсягам і строкам виконання страхових зобов'язань. Саме тому одним із ключових принципів фінансового менеджменту страхових компаній є принцип збалансованості активів та джерел їх фінансування, відповідно до якого структура активів повинна відповідати структурі пасивів за рівнем ризику, ліквідності та строками використання коштів.

Проведений у другому розділі аналіз показав, що протягом 2023–2025 рр. ПрАТ СГ «ТАС» демонструвало стабільне зростання активів, страхових резервів та власного капіталу. Разом з тим темпи збільшення окремих складових пасивів були нерівномірними. Найбільш швидкими темпами зростали страхові резерви, які збільшилися з 1 869,4 млн. грн. на початок 2023 року до 4 788,3 млн. грн. на початок 2026 року. За цей же період власний капітал зріс з 869,7 млн. грн. до 1 672,0 млн. грн.

У результаті частка страхових резервів у структурі джерел фінансування збільшилася з 63,2% до 70,2%, тоді як частка власного капіталу скоротилася з 29,4% до 24,5%. З одного боку, така тенденція свідчить про успішне розширення страхової діяльності компанії та збільшення обсягів страхового портфеля. З іншого боку, подальше зростання страхових резервів без відповідного нарощування власного капіталу може призвести до посилення залежності фінансової стійкості компанії від зовнішніх страхових зобов'язань.

Особливого значення проблема збалансованості набуває в умовах стрімкого збільшення обсягів страхових виплат. Як було встановлено у другому розділі роботи, протягом 2015–2025 рр. обсяг страхових виплат ПрАТ СГ «ТАС» зріс з 212,4 млн. грн. до 2 984,9 млн. грн. Відповідно компанія повинна постійно підтримувати достатній рівень власних фінансових ресурсів для забезпечення нормативного запасу платоспроможності та виконання вимог регулятора.

Враховуючи результати проведеного аналізу, одним із ключових напрямів забезпечення збалансованості активів та джерел їх фінансування пропонується збільшення питомої ваги власного капіталу шляхом капіталізації частини чистого прибутку та спрямування його до резервного капіталу. Такий підхід дозволить зміцнити фінансову незалежність страховика, підвищити рівень покриття страхових резервів власними коштами та сформувати додатковий запас фінансової стійкості на випадок несприятливих змін зовнішнього середовища.

Для визначення основних напрямів удосконалення структури джерел фінансування активів доцільно оцінити рівень їх збалансованості станом на кінець досліджуваного періоду. Такий аналіз дозволяє встановити співвідношення між власними та залученими джерелами фінансування, а також оцінити рівень забезпеченості страхових зобов'язань власним капіталом компанії.

Особливого значення дана оцінка набуває для страхових компаній, оскільки основну частину їхніх пасивів формують страхові резерви. Відповідно надмірне зростання резервів без пропорційного збільшення власного капіталу може призвести до погіршення показників фінансової автономії та зниження запасу фінансової стійкості.

Для оцінювання рівня збалансованості активів та джерел їх фінансування у ПрАТ СГ «ТАС» проведемо аналіз структури пасивів та основних показників фінансової стійкості станом на 01.01.2026 р. (табл. 3.4).

Оцінка збалансованості активів та джерел їх фінансування**ПрАТ СГ «ТАС» станом на 01.01.2026 р.**

Показник	Значення, млн. грн.	Частка, %
Активи всього	6 817,4	100,0
Власний капітал	1 672,0	24,5
Страхові резерви	4 788,3	70,2
Інші зобов'язання	357,1	5,3
Коефіцієнт автономії	0,245	—
Коефіцієнт покриття резервів власним капіталом	0,349	—

Дані таблиці 3.4 свідчать, що основним джерелом фінансування активів ПрАТ СГ «ТАС» є страхові резерви, частка яких станом на початок 2026 року становила 70,2% загального обсягу пасивів. Власний капітал формував лише 24,5% джерел фінансування, тоді як інші зобов'язання займали 5,3%.

Незважаючи на те, що така структура є характерною для страхових компаній, аналіз динаміки показав поступове зниження частки власного капіталу в загальному обсязі джерел фінансування. Так, протягом 2023–2025 рр. його питома вага скоротилася на 4,9 відсоткового пункту. Одночасно спостерігалось стрімке зростання страхових резервів, обсяг яких збільшився більш ніж у 2,5 рази.

Про певне послаблення фінансової незалежності компанії свідчить і значення коефіцієнта автономії, яке на початок 2026 року становило 0,245. Хоча для страхової діяльності такий рівень не є критичним, подальше зростання страхових резервів потребуватиме відповідного нарощування власного капіталу для підтримання належного рівня фінансової стійкості.

Крім того, коефіцієнт покриття страхових резервів власним капіталом становив лише 0,349, тобто на кожну гривню страхових резервів припадало близько 35 копійок власних коштів. Це свідчить про необхідність підвищення рівня капіталізації компанії та формування додаткового запасу фінансової міцності.

Отже, результати проведеної оцінки підтверджують доцільність реалізації заходів, спрямованих на підвищення частки власного капіталу в структурі джерел фінансування активів та забезпечення більш збалансованого співвідношення між власними коштами і страховими зобов'язаннями. Одним із найбільш ефективних шляхів досягнення цієї мети є капіталізація частини чистого прибутку та його спрямування на зміцнення власного капіталу страхової компанії.

Саме тому в межах цього дослідження пропонується визначити цільовий рівень фінансової автономії ПрАТ СГ «ТАС» на рівні не менше 30%. Досягнення такого показника дозволить компанії сформувати додатковий запас фінансової міцності, підвищити інвестиційну привабливість та забезпечити більш високий рівень захисту інтересів страхувальників.

Необхідний обсяг власного капіталу для досягнення коефіцієнта автономії на рівні 0,30 визначимо за формулою:

$$ВКц = А * Кавт , \quad (3.1)$$

де ВКц - обсяг власного капіталу, млн. грн.;

А – загальна вартість активів, млн. грн.;

Кавт – значення коефіцієнта автономії.

Отже, $ВКц = 6817,4 * 0,30 = 2045,2$ млн. грн.

Фактичний обсяг власного капіталу на початок 2026 року становив 1672,0 млн. грн. Таким чином, для досягнення встановленого рівня фінансової автономії необхідно збільшити власний капітал на 373,2 млн. грн. ($2045,2 - 1672,0 = 373,2$).

Найбільш реалістичним джерелом такого зростання є капіталізація частини чистого прибутку компанії та спрямування її до резервного капіталу й нерозподіленого прибутку. Такий підхід не потребує залучення зовнішніх

інвесторів або додаткової емісії акцій, що є особливо важливим в умовах нестабільності фінансового ринку.

Таблиця 3.5

**Прогноз зміни структури джерел фінансування активів
ПрАТ СГ «ТАС» після реалізації запропонованого заходу**

Показник	Фактичне значення, млн. грн.	Прогнозне значення, млн. грн.	Відхилення
Власний капітал	1 672,0	2 045,2	+373,2
Страхові резерви	4 788,3	4 788,3	–
Інші зобов'язання	357,1	357,1	–
Усього джерел фінансування	6 817,4	7 190,6*	+373,2

*Примітка. Збільшення власного капіталу відбувається за рахунок капіталізації прибутку.

Реалізація запропонованого заходу позитивно вплине на показники фінансової стійкості страхової компанії.

Насамперед зросте коефіцієнт автономії:

$$K_{авт} = 2045,2 / 6817,4 = 0,30$$

Порівняно з фактичним значенням:

$$0,30 - 0,245 = 0,055, \text{ або на } 0,245 * 100 = 22,4\%$$

Також покращиться рівень покриття страхових резервів власним капіталом. Фактичне значення показника становило:

$$K_{покp} = 1672,0 / 4788,3 = 0,349$$

Після реалізації заходу:

$$K_{покp} = 2045,2 / 4788,3 = 0,427$$

Отже, рівень забезпечення страхових резервів власними коштами збільшиться майже на 22,3%.

Дані табл. 3.6 свідчать, що реалізація запропонованого заходу дозволить суттєво покращити структуру джерел фінансування активів страхової компанії. Зокрема, зростання частки власного капіталу сприятиме підвищенню фінансової незалежності страховика та зниженню рівня залежності від страхових зобов'язань. Одночасно підвищиться рівень

захищеності страхових резервів власними фінансовими ресурсами, що позитивно вплине на платоспроможність та фінансову стійкість компанії.

Таблиця 3.6

**Вплив запропонованих заходів на показники збалансованості активів
та джерел їх фінансування ПрАТ СГ «ТАС»**

Показник	До впровадження	Після впровадження	Відхилення
Коефіцієнт автономії	0,245	0,300	+0,055
Коефіцієнт фінансового ризику	3,08	2,33	-0,75
Коефіцієнт покриття страхових резервів власним капіталом	0,349	0,427	+0,078
Частка власного капіталу у пасивах, %	24,5	30,0	+5,5
Частка страхових резервів у пасивах, %	70,2	66,6	-3,6

Важливою перевагою запропонованого підходу є його довгостроковий характер. На відміну від залучення зовнішніх джерел фінансування, капіталізація прибутку забезпечує стабільне нарощування власного капіталу без збільшення фінансових ризиків та додаткового навантаження на страховика. Крім того, такий механізм повністю відповідає принципам консервативного управління фінансовими ресурсами, які традиційно застосовуються у страховій діяльності.

Для успішної реалізації запропонованих заходів необхідно забезпечити комплексний підхід до управління активами та джерелами їх фінансування. Такий підхід передбачає не лише нарощування власного капіталу, але й постійний моніторинг структури страхових резервів, рівня ліквідності активів та показників фінансової стійкості компанії.

З метою забезпечення більш збалансованого співвідношення між активами та джерелами їх фінансування пропонується механізм, реалізація якого дозволить підвищити фінансову незалежність ПрАТ СГ «ТАС», покращити покриття страхових резервів власним капіталом та забезпечити стабільний розвиток страхової компанії в довгостроковій перспективі. Механізм забезпечення збалансованості активів та джерел їх фінансування у ПрАТ СГ «ТАС» повинен базуватися на комплексному підході

до управління фінансовими ресурсами компанії. Основною його метою є підтримання такого співвідношення між активами, власним капіталом та страховими резервами, яке забезпечуватиме належний рівень платоспроможності, фінансової стійкості та здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Першим етапом реалізації запропонованого механізму є систематичний моніторинг структури активів і джерел їх фінансування. На цьому етапі здійснюється аналіз динаміки власного капіталу, страхових резервів, ліквідних активів та основних показників фінансової стійкості. Особлива увага повинна приділятися темпам зростання страхових резервів, оскільки саме вони формують основну частину зобов'язань страхової компанії.

Другий етап передбачає оцінювання рівня збалансованості між активами та пасивами. Для цього доцільно використовувати показники фінансової автономії, покриття страхових резервів власним капіталом, ліквідності та фінансового ризику. Проведені у роботі розрахунки показали, що зростання страхових резервів у ПрАТ СГ «ТАС» відбувається швидшими темпами порівняно зі збільшенням власного капіталу, що обумовлює необхідність вжиття заходів щодо зміцнення власної фінансової бази компанії.

Третій етап пов'язаний із формуванням внутрішніх джерел нарощування власного капіталу. Найбільш доцільним інструментом у цьому випадку є капіталізація частини чистого прибутку та спрямування його до резервного капіталу і нерозподіленого прибутку. Такий підхід дозволяє підвищити фінансову незалежність страховика без залучення зовнішніх джерел фінансування та додаткових фінансових ризиків.

Четвертий етап передбачає узгодження структури активів зі структурою джерел їх фінансування. Зокрема, зростання власного капіталу повинно супроводжуватися збільшенням частки високоліквідних активів, що забезпечуватиме належне покриття страхових резервів і виконання нормативних вимог щодо платоспроможності страхової компанії.

Заключним етапом є контроль результативності реалізованих заходів. Його основним завданням є оцінювання впливу прийнятих управлінських рішень на показники фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності компанії. У разі відхилення фактичних результатів від запланованих параметрів повинно здійснюватися коригування фінансової політики та структури джерел фінансування активів.

Таким чином, запропонований механізм забезпечення збалансованості активів та джерел їх фінансування орієнтований на формування стійкої фінансової моделі діяльності ПрАТ СГ «ТАС», яка дозволить підтримувати необхідний рівень платоспроможності, ефективно управляти страховими резервами та забезпечувати стабільний розвиток компанії в довгостроковій перспективі.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі кваліфікаційної роботи розроблено та обґрунтовано напрями оптимізації активів та джерел їх фінансування ПрАТ СГ «ТАС», реалізація яких спрямована на підвищення фінансової стійкості, ліквідності та забезпечення збалансованості фінансових ресурсів страхової компанії.

У ході дослідження встановлено, що, незважаючи на високий рівень платоспроможності та позитивну динаміку основних фінансових показників, структура активів ПрАТ СГ «ТАС» має окремі особливості, які потребують удосконалення. Зокрема, значна частина активів зосереджена у довгострокових фінансових інвестиціях та централізованих страхових фондах, що обмежує можливості оперативного управління фінансовими ресурсами та знижує рівень їх мобільності. Крім того, суттєва концентрація коштів у фондах МТСБУ обумовлена значною питомою вагою обов'язкових видів страхування у страховому портфелі компанії.

З метою підвищення ефективності використання активів у підрозділі 3.1 запропоновано комплекс заходів, який передбачає диверсифікацію страхового портфеля шляхом розширення частки добровільних видів страхування, а також частковий перерозподіл довгострокових фінансових інвестицій у найбільш ліквідні активи – грошові кошти та поточні фінансові інвестиції. Запропоновані заходи дозволяють підвищити частку оборотних активів, покращити покриття страхових резервів ліквідними активами та забезпечити більш ефективне управління фінансовими ресурсами компанії.

Проведені прогностичні розрахунки підтвердили доцільність запропонованих рішень. У результаті оптимізації структури активів коефіцієнт поточної ліквідності може зрости з 7,52 до 12,53, а рівень покриття страхових резервів ліквідними активами – з 36,6% до 68,0%. Це сприятиме підвищенню фінансової гнучкості компанії, зменшенню ризику дефіциту ліквідності та покращенню її здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Особливу увагу приділено забезпеченню збалансованості активів та джерел їх фінансування. За результатами аналізу встановлено, що протягом досліджуваного періоду темпи зростання страхових резервів випереджали темпи збільшення власного капіталу, що призвело до поступового зниження коефіцієнта автономії та зменшення рівня фінансової незалежності компанії. Хоча зазначена тенденція не створює безпосередньої загрози фінансовій стійкості страховика, вона потребує відповідного реагування з боку фінансового менеджменту з метою підтримання оптимальної структури джерел фінансування активів.

Для вирішення виявленої проблеми запропоновано здійснювати капіталізацію частини чистого прибутку з подальшим спрямуванням коштів до резервного капіталу та нерозподіленого прибутку. Такий підхід забезпечує формування внутрішніх джерел фінансування, не потребує залучення зовнішнього капіталу та відповідає принципам консервативної фінансової політики страхової компанії.

Результати прогнозних розрахунків засвідчили, що реалізація запропонованих заходів дозволить збільшити власний капітал до 2045,2 млн. грн. та досягти цільового значення коефіцієнта автономії на рівні 0,30. Одночасно коефіцієнт покриття страхових резервів власним капіталом зросте з 0,349 до 0,427, а коефіцієнт фінансового ризику знизиться з 3,08 до 2,33. Це свідчить про підвищення фінансової незалежності, зміцнення платоспроможності та покращення збалансованості структури джерел фінансування активів.

Таким чином, реалізація запропонованих у третьому розділі заходів забезпечить формування більш ефективної структури активів і джерел їх фінансування, сприятиме зміцненню фінансової стійкості та ліквідності ПрАТ СГ «ТАС», підвищенню рівня покриття страхових резервів власними та ліквідними активами, а також створить додаткові передумови для стабільного розвитку компанії та зміцнення її конкурентних позицій на страховому ринку України.

ВИСНОВКИ

Активи страхової компанії можна охарактеризувати як ресурси під її контролем, що виникли внаслідок минулих подій і сформовані за рахунок власних коштів, грошей страхувальників та інших кредиторів, які, як очікується, принесуть економічну вигоду в майбутньому. Таке трактування відповідає стандартам обліку та відображає специфіку економічного виду діяльності — страхування.

Стосовно пасивів, то в контексті дослідження ми розглядатимемо їх як сукупність усіх джерел фінансування страховика: власних, залучених (страхових резервів) та кредитних. Специфіка фінансової діяльності компанії полягає в тому, що основу її фінансування складають саме страхові резерви, які за економічним змістом не належать ні до власних, ні до позикових коштів.

Як фінансові установи, страхові компанії у своїй роботі оперують переважно фінансовими активами. При цьому фінансування активів страховиків у практиці розвинених держав здійснюється здебільшого за рахунок коштів клієнтів (страхових резервів). В українських реаліях активи страхових компаній здебільшого забезпечені коштами власників та ресурсами страхових резервів. Досить обмеженим у докризовий та кризовий періоди залишалося фінансування активів через отримання позик або випуск облігацій.

Рішення, що приймаються у сфері управління активами та джерелами фінансування, можна умовно поділити на стратегічні й тактичні.

Управління активами та джерелами фінансування є об'єктом державного контролю за страховою діяльністю, що виступає важливим елементом захисту прав споживачів послуг.

У другому розділі кваліфікаційної роботи було проведено комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ СГ «ТАС», досліджено структуру та динаміку його активів і джерел фінансування, оцінено рівень

фінансової стійкості та ліквідності, а також проаналізовано основні показники страхової діяльності за 2023–2025 роки.

Проведене дослідження показало, що ПрАТ СГ «ТАС» є одним із найбільш динамічних учасників страхового ринку України, який демонструє стабільне зростання масштабів діяльності навіть в умовах воєнного стану та підвищеної економічної невизначеності. За результатами аналізу встановлено суттєве збільшення вартості активів компанії. Якщо станом на початок 2023 року валюта балансу становила 3 334,3 млн. грн., то на початок 2026 року вона досягла 6 817,4 млн. грн., збільшившись більш ніж удвічі. Це свідчить про активний розвиток страховика, розширення страхового портфеля та нарощування фінансового потенціалу.

Дослідження структури активів показало, що в їх складі переважають фінансові інвестиції, кошти в централізованих страхових резервах, а також інші ліквідні фінансові активи. Значна частка інвестиційних активів підтверджує орієнтацію компанії на забезпечення надійного розміщення страхових резервів та підтримання високого рівня платоспроможності. Водночас у структурі активів спостерігається збільшення питомої ваги поточних фінансових інвестицій та коштів у централізованих резервах, що позитивно впливає на рівень ліквідності та здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Аналіз структури джерел фінансування дозволив встановити, що ключовим джерелом ресурсів компанії є страхові резерви, частка яких протягом досліджуваного періоду зросла з 63,2% до 70,2% загального обсягу пасивів. Таке зростання є закономірним для страхової компанії та свідчить про розширення обсягів страхового бізнесу. Власний капітал також демонстрував позитивну динаміку, збільшившись з 869,7 млн. грн. до 1 672,0 млн. грн. Основним чинником його зростання стало накопичення нерозподіленого прибутку, що характеризує діяльність компанії як прибуткову та фінансово стабільну.

Результати оцінювання фінансової стійкості свідчать про достатній рівень капіталізації страховика та його здатність підтримувати стабільний фінансовий стан. Значення коефіцієнта автономії протягом усього періоду перевищувало рекомендований для страхових компаній рівень, що вказує на достатню забезпеченість діяльності власними фінансовими ресурсами. Коефіцієнт фінансового важеля хоча й зростав, однак залишався в межах допустимих значень для страхового сектору. Високі значення коефіцієнта фінансової стійкості підтверджують, що активи компанії переважно фінансуються за рахунок стабільних довгострокових джерел.

Проведений аналіз ліквідності показав, що ПрАТ СГ «ТАС» має значний запас платоспроможності та володіє достатнім обсягом високоліквідних активів. Коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності протягом усього досліджуваного періоду перевищували нормативні значення, що свідчить про високий рівень фінансової безпеки компанії та її здатність своєчасно виконувати поточні зобов'язання. Особливо важливим є той факт, що значна частина страхових резервів забезпечена ліквідними активами, які можуть бути оперативно використані для здійснення страхових виплат.

Окрему увагу було приділено аналізу динаміки основних показників страхової діяльності. Встановлено, що обсяг страхових премій протягом 2015–2025 років зріс з 607,4 млн. грн. до 7 817,5 млн. грн., тобто майже у 13 разів. Така тенденція свідчить про активне розширення клієнтської бази, збільшення обсягів реалізації страхових продуктів та підвищення довіри споживачів до компанії. Незважаючи на негативний вплив воєнних дій у 2022 році, вже з 2023 року спостерігається суттєве прискорення темпів зростання страхових премій.

Аналіз страхових виплат також засвідчив позитивну динаміку розвитку страхової діяльності. Протягом 2015–2025 років їх обсяг збільшився більш ніж у 14 разів – з 212,4 млн. грн. до 2 984,9 млн. грн. Зростання виплат свідчить про належне виконання страховиком своїх зобов'язань перед клієнтами та підтверджує його фінансову надійність. Водночас темпи приросту страхових

премій перевищують темпи приросту виплат, що позитивно впливає на фінансові результати діяльності компанії.

Важливим індикатором фінансової стійкості страховика є динаміка страхових резервів. У ході дослідження встановлено, що за 2015–2025 роки їх обсяг збільшився з 328,7 млн. грн. до 4 788,3 млн. грн. Особливо суттєве зростання спостерігалось у 2023–2025 роках, що свідчить про розширення страхового портфеля та формування достатнього фінансового забезпечення для виконання майбутніх страхових зобов'язань.

Таким чином, результати проведеного аналізу дають підстави стверджувати, що ПрАТ СГ «ТАС» характеризується високим рівнем фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності. Компанія демонструє стабільне зростання обсягів діяльності, ефективно управляє страховими резервами та підтримує достатній рівень власного капіталу. Разом з тим проведене дослідження дозволило виявити окремі напрями подальшого вдосконалення структури активів та оптимізації джерел їх фінансування.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи розроблено та обґрунтовано напрями оптимізації активів та джерел їх фінансування ПрАТ СГ «ТАС», реалізація яких спрямована на підвищення фінансової стійкості, ліквідності та забезпечення збалансованості фінансових ресурсів страхової компанії.

У ході дослідження встановлено, що, незважаючи на високий рівень платоспроможності та позитивну динаміку основних фінансових показників, структура активів ПрАТ СГ «ТАС» має окремі особливості, які потребують удосконалення. Зокрема, значна частина активів зосереджена у довгострокових фінансових інвестиціях та централізованих страхових фондах, що обмежує можливості оперативного управління фінансовими ресурсами та знижує рівень їх мобільності. Крім того, суттєва концентрація коштів у фондах МТСБУ обумовлена значною питомою вагою обов'язкових видів страхування у страховому портфелі компанії.

З метою підвищення ефективності використання активів у підрозділі 3.1 запропоновано комплекс заходів, який передбачає диверсифікацію страхового

портфеля шляхом розширення частки добровільних видів страхування, а також частковий перерозподіл довгострокових фінансових інвестицій у найбільш ліквідні активи – грошові кошти та поточні фінансові інвестиції. Запропоновані заходи дозволяють підвищити частку оборотних активів, покращити покриття страхових резервів ліквідними активами та забезпечити більш ефективне управління фінансовими ресурсами компанії.

Проведені прогностні розрахунки підтвердили доцільність запропонованих рішень. У результаті оптимізації структури активів коефіцієнт поточної ліквідності може зрости з 7,52 до 12,53, а рівень покриття страхових резервів ліквідними активами – з 36,6% до 68,0%. Це сприятиме підвищенню фінансової гнучкості компанії, зменшенню ризику дефіциту ліквідності та покращенню її здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Особливу увагу приділено забезпеченню збалансованості активів та джерел їх фінансування. За результатами аналізу встановлено, що протягом досліджуваного періоду темпи зростання страхових резервів випереджали темпи збільшення власного капіталу, що призвело до поступового зниження коефіцієнта автономії та зменшення рівня фінансової незалежності компанії. Хоча зазначена тенденція не створює безпосередньої загрози фінансовій стійкості страховика, вона потребує відповідного реагування з боку фінансового менеджменту з метою підтримання оптимальної структури джерел фінансування активів.

Для вирішення виявленої проблеми запропоновано здійснювати капіталізацію частини чистого прибутку з подальшим спрямуванням коштів до резервного капіталу та нерозподіленого прибутку. Такий підхід забезпечує формування внутрішніх джерел фінансування, не потребує залучення зовнішнього капіталу та відповідає принципам консервативної фінансової політики страхової компанії.

Результати прогностичних розрахунків засвідчили, що реалізація запропонованих заходів дозволить збільшити власний капітал до 2045,2 млн.

грн. та досягти цільового значення коефіцієнта автономії на рівні 0,30. Одночасно коефіцієнт покриття страхових резервів власним капіталом зросте з 0,349 до 0,427, а коефіцієнт фінансового ризику знизиться з 3,08 до 2,33. Це свідчить про підвищення фінансової незалежності, зміцнення платоспроможності та покращення збалансованості структури джерел фінансування активів.

Таким чином, реалізація запропонованих у третьому розділі заходів забезпечить формування більш ефективної структури активів і джерел їх фінансування, сприятиме зміцненню фінансової стійкості та ліквідності ПрАТ СГ «ТАС», підвищенню рівня покриття страхових резервів власними та ліквідними активами, а також створить додаткові передумови для стабільного розвитку компанії та зміцнення її конкурентних позицій на страховому ринку України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. David E Bland (2000). Insurance principles and practice. London : The Chartered Insurance Institute, URL: <https://koha.library.msu.ac.zw:8000/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=117832> (дата звернення: 15.04.2026)
2. Forinsurer. Інформаційний портал страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com> (дата звернення: 15.06.2026).
3. Insurance Core Principles, Standards, Guidance and Assessment Methodology / International Association of Insurance Supervisors (IAIS). URL: <https://www.iaisweb.org> (дата звернення: 17.04.2026).
4. John J. Hampton (1992-1993). Financial Management of Insurance Companies. American Management Association, 219 с. URL: <https://www.amazon.co.uk/Financial-Management-Insurance-Companies-Hampton/dp/081447781X> (дата звернення: 11.04.2026)
5. OECD Guidelines for Insurers' Asset Management and Investment Activities. Paris : OECD Publishing, 2023. URL: <https://www.oecd.org> (дата звернення: 01.05.2026).
6. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Оцінка ліквідності та платоспроможності страхової організації. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2020. № 1. 152-163 с.
7. Алескерова Ю. В., Салькова І. Ю., Федоришина Л. І. Страховий менеджмент: підручник. Вінниця: ВНАУ, 2019. 295 с.
8. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страховий менеджмент: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2018. 252 с.
9. Бланк І. А. Управління активами. К.: «Ніка-Центр», 2000. 656 с.
10. Бланк І. А. Управління використанням капіталу. К.: «Ніка-Центр», 2000. 656с.
11. Бридун Є. Стратегія розвитку страховика: основні засади та методологія розробки. Forinsurer : веб-сайт. URL : <https://forinsurer.com/public/24/05/23/5006> (дата звернення: 20.05.2026)

- 12.Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2007. 328 с.
- 13.Єрмошенко А. М. Методичний підхід до аналізу стресостійкості страхових компаній. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 7. С. 369-377. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_7_42 (дата звернення: 17.04.2026)
- 14.Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – 4-те вид., випр. та доп. К.: Т-во «Знання», КОО; Л.: Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ, 2002. 566 с.
- 15.Звіт про фінансову стабільність. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 15.05.2026).
- 16.Зінченко О. А., Супрун Н. В. Вплив факторів фінансово-економічного середовища на формування капіталу страхових компаній. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 4. С. 222-226 URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/11/vknu-es-2018-n4-260.pdf> (дата звернення: 09.05.2026 р.)
- 17.Інновації та експансія: як група ТАС адаптується до нових реалій. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2024/07/27/717194/> (дата звернення: 27.04.2026)
- 18.Моторне (транспортне) страхове бюро України. Офіційний сайт. URL: <https://mtsbu.ua> (дата звернення: 17.05.2026).
- 19.Опальчук Р.М. Страховий менеджмент: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2023. 251 с.
- 20.Офіційний сайт ПрАТ СГ «ТАС»: розділ «Про компанію». URL: <https://sgtas.ua> (дата звернення: 24.04.2026)
- 21.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість: Наказ Міністерства фінансів України № z0725-99, редакція від 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 12.04.2026)

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 “Фінансові інвестиції: Наказ Міністерства фінансів України № z0284-00, редакція від 08.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (дата звернення: 12.04.2026)
23. Приказюк Н. В. Страховий менеджмент : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2022. 288 с.
24. Принципи ефективного управління ризиками та капіталом фінансових установ. Базельський комітет з банківського нагляду. URL: <https://www.bis.org> (дата звернення: 15.06.2026).
25. Про затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг : постанова Правління Національного банку України від 29.12.2023 № 199. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.05.2026).
26. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX : станом на 1 січ. 2026 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. № 12. Ст. 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-IX> (дата звернення: 27.04.2026).
27. Річна фінансова звітність ПрАТ «Страхова група «ТАС» за 2023–2025 роки. URL: <https://sgtas.ua> (дата звернення: 15.06.2026).
28. Ротова Т.А., Руденко Л.С. Страхування: Навч. посіб. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. 400с.
29. Стратегічне управління страховою компанією : монографія / наук. ред. і кер. авт. В. М. Фурман. К. : КНЕУ, 2008. 440 с.
30. Страховий менеджмент: підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін. Київ : КНЕУ, 2011. 333с.
31. Страховий ринок України. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/nonbanks/insurance-market> (дата звернення: 25.04.2026).

- 32.Страховання. Навч.-метод. посібник / За заг. ред. О.О. Гаманкової. К.: КНЕУ, 2000. 120 с.
- 33.Страховання: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. С.С. Осадець. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2002. 599 с.
- 34.Страховання: теорія та практика: Навчально-методичний посібник / Внукова Н.М., Успенко В.І., Временко Л.В. та ін.; За загальною редакцією проф. Внукової Н.М. Харків: Бурун Книга, 2004. 376 с.: іл.
- 35.Структура власності ПрАТ СГ «ТАС». URL: https://sgtas.ua/struktura_vlasnosti_2025/ (дата звернення: 26.04.2026)
- 36.Супрун А.А. Управління активами страхових компаній: Автореф. дис. ... к-та екон. наук: 08.04.01 / Київський національний економічний університет. К., 2005. 19 с.
- 37.Супрун А.А., Супрун Н.В. Страховий менеджмент: Навч. посібник. Львів: Магнолія 2006, 2011. 301 с.
- 38.Супрун Н. В., Петрішина Т. О. Проблеми впровадження системи Solvency II в діяльність українських страхових компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. Видавничий дім «Гельветика», 2018. Випуск 22. Частина 3. С. 77-81. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_3_2018ua/21.pdf (дата звернення: 23.04.2026)
- 39.Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 554 с.
- 40.Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін, 4-е видання, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2002. 571с., іл.
- 41.Фінансовий менеджмент страхової компанії : навч. посіб. / за ред. Н. М. Внукової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 312 с.
- 42.Фінансові показники ПрАТ СГ «ТАС». URL: <https://sgtas.ua/finance-of-company/finansovi-pokazniki/> (дата звернення: 23.04.2026)

43. Шаповал Л. П., Кудлай К. Д. Оцінка рентабельності діяльності страхових компаній. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск Економічні науки. Херсон, 2020. С. 6. URL: <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/654/645> (дата звернення: 30.04.2026 р.)
44. Шірінян Л. В. Фінансова надійність і платоспроможність страховиків : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 304 с.

18.06.2026 р.

Фесенко К. А.

ДОДАТКИ

Додаток А.1

АТ «СГ «ТАС» (приватне)
Звіт про фінансовий стан

станом на 31 грудня

	Примітка	2023	2022
АКТИВИ			
Гроші та їх еквіваленти	5	107 045	122 529
Інвестиційні активи	6	1 706 793	1 468 029
Активи за контрактами з перестрахування	16(1.3)	91 602	93 225
Активи за контрактами страхування	7	4 719	12 670
Інші активи	8	29 100	19 059
Кошти, що розміщені в централізованих резервах	9	1 010 777	563 387
Нематеріальні активи	10	3 158	3 845
Активи з права використання	11	23 809	24 991
Власна нерухомість та обладнання	11	157 513	101 735
Активи, всього		3 134 517	2 409 470
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	13	20 017	47 604
Інші поточні зобов'язання	13	250 590	92 758
Зобов'язання за страховими контрактами	16(1.3)	2 017 085	1 412 959
Зобов'язання з оренди	11	26 762	29 113
Зобов'язання за виплатами працівникам	14	19 938	16 304
Зобов'язання за відстроченим податком на прибуток			
Зобов'язання, всього		2 334 392	1 598 738
Капітал			
Акціонерний капітал		102 000	102 000
Капітал у дооцінках	11	140 605	81 103
Нерозподілений прибуток		541 123	611 232
Інші резерви		16 397	16 397
Капітал, всього	12	800 125	810 732
Капітал та зобов'язання, всього		3 134 517	2 409 470

Додаток А.2

АТ «СГ «ТАС» (приватне)
Звіт про прибутки та збитки

рік, що закінчився 31 грудня

<i>у тисячах гривень</i>	Примітка	2023	2022
Дохід від страхування	16(1.4.1.)	3 021 124	2 379 921
Витрати на страхові послуги	16(1.4.1.)	(3 043 657)	(2 012 102)
Чисті витрати за контрактами з перестрахування	16(1.4.1.)	(121 486)	(82 175)
Результат страхових послуг	16(1.4.1.)	(144 019)	285 644
Відсотковий дохід від фінансових активів, що не вимірюються за справедливою вартістю через прибуток/збиток	17	364 736	228 760
Чисті збитки від знецінення фінансових активів	6	(15 644)	(7 518)
Чистий інвестиційний дохід		349 092	221 242
Фінансові доходи за наданими страховими контрактами		7 862	17 755
Фінансові витрати від наявних контрактів на перестрахування		(301)	(1 486)
Чисті фінансові витрати на страхуванні		7 561	16 269
Чистий результат від страхування та інвестицій		212 635	523 154
Інші фінансові витрати	18	(7 175)	(6 653)
Інші операційні витрати	19	(153 633)	(110 948)
Частина прибутку в асоційованих та спільних компаніях, що обліковується за методом участі в капіталі			
Прибуток до податку на прибуток		51 826	405 553
Витрати з податку на прибуток	15	(21 441)	(70 974)
Прибуток за рік		30 385	334 579
Інший сукупний дохід за рік, без податків			
Всього сукупний дохід за рік		30 385	334 579

Додаток Б.1

АТ «СГ «ТАС» (приватне)

Звіт про фінансовий стан

станом на 31 грудня

У тисячах гривень	Примітка	2024	2023
АКТИВИ			
Гроші та їх еквіваленти	5	109 817	107 045
Інвестиційні активи	6	2 052 624	1 706 793
Активи за контрактами перестрахування	16(1.3)	126 518	91 602
Активи за контрактами страхування	7	15 044	4 719
Інші активи	8	35 939	29 100
Кошти в централізованих резервах	9	1 534 224	1 010 777
Нематеріальні активи	10	2 212	3 158
Активи з права використання	11	26 417	23 809
Власні основні засоби	10,11	190 659	157 513
Активи, всього		4 093 454	3 134 517
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	13	44 682	20 017
Інші поточні зобов'язання	13	314 309	250 590
Зобов'язання за страховими контрактами	16(1.3)	2 680 505	2 017 085
Зобов'язання з оренди	11	27 782	26 762
Зобов'язання за виплатами працівникам	14	27 546	19 938
Зобов'язання за відстроченим податком на прибуток			
Зобов'язання, всього		3 094 824	2 334 392
Капітал			
Акціонерний капітал		102 000	102 000
Капітал у дооцінках	11	182 026	140 605
Резервний капітал		16 397	16 397
Нерозподілений прибуток		698 206	541 123
Капітал, разом	12	998 629	800 125
Капітал та зобов'язання, всього		4 093 454	3 134 517

Додаток Б.2

АТ «СГ «ТАС» (приватне)

Звіт про прибутки та збитки

рік, що закінчився 31 грудня

у тисячах гривень	Примітка	2023	2022
Дохід від страхування	16(1.4.1.)	3 021 124	2 379 921
Витрати на страхові послуги	16(1.4.1.)	(3 043 657)	(2 012 102)
Чисті витрати за контрактами з перестрахування	16(1.4.1.)	(121 486)	(82 175)
Результат страхових послуг	16(1.4.1.)	(144 019)	285 644
Відсотковий дохід від фінансових активів, що не вимірюються за справедливою вартістю через прибуток/збиток	17	364 736	228 760
Чисті збитки від знецінення фінансових активів	6	(15 644)	(7 518)
Чистий інвестиційний дохід		349 092	221 242
Фінансові доходи за наданими страховими контрактами		7 862	17 755
Фінансові витрати від наявних контрактів на перестрахування		(301)	(1 486)
Чисті фінансові витрати на страхуванні		7 561	16 269
Чистий результат від страхування та інвестицій		212 635	523 154
Інші фінансові витрати	18	(7 175)	(6 653)
Інші операційні витрати	19	(153 633)	(110 948)
Частина прибутку в асоційованих та спільних компаніях, що обліковується за методом участі в капіталі			
Прибуток до податку на прибуток		51 826	405 553
Витрати з податку на прибуток	15	(21 441)	(70 974)
Прибуток за рік		30 385	334 579
Інший сукупний дохід за рік, без податків			
Всього сукупний дохід за рік		30 385	334 579

Додаток В.1

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС" Дата (рік, місяць, день) 2019, 12, 31

Територія М.КІПВ за ЄДРРНОМ 309143417

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство за КОГРФГ 230

Вид економічної діяльності Інші види страхування, крім страхування життя за КВЕД 65.12

Середня кількість працівників 2 668

Адреса, телефон проспект Перемоги, буд. 65, М.КІПВ обл., 03062 5360020

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "х" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку ☐

за міжнародними стандартами фінансової звітності ☒ V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2025 р.

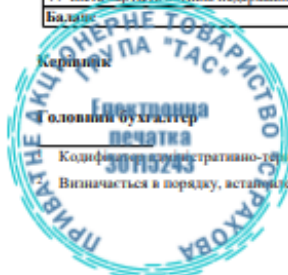
Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 212	2 896
первісна вартість	1001	15 105	16 690
накопичена амортизація	1002	12 893	13 794
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 100	28
Основні засоби	1010	215 976	227 397
первісна вартість	1011	398 173	438 771
знос	1012	182 197	211 374
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	1 102 994	2 339 028
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	1 534 224	1 998 058
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 856 506	4 567 407
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3 288	1 488
виробничі запаси	1101	3 288	1 488
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	15 044	17 674
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6 435	14 945
з бюджетом	1135	93	172
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	10 821	105 682
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	25 435	63 894
Поточні фінансові інвестиції	1160	938 809	1 604 760
Гроші та їх еквіваленти	1165	109 817	149 768
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	109 817	149 768
Витрати майбутніх періодів	1170	688	1 189
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	126 518	290 444
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	124 011	287 505

Продовження дод. В.1

резервах незароблених премій	1183	2 507	2 939
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 236 948	2 250 016
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	4 093 454	6 817 423

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	102 000	112 080
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	182 026	192 901
Додатковий капітал	1410	-	59 848
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	16 397	16 397
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	698 206	1 290 771
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	998 629	1 671 997
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	14 956	21 468
Довгострокові забезпечення	1520	25 429	36 233
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	25 429	36 233
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	2 680 506	4 788 345
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	1 413 021	2 186 208
резерв незароблених премій	1533	1 267 485	2 602 136
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привласнений фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	2 720 891	4 846 046
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	12 826	15 204
товари, роботи, послуги	1615	137 585	17 512
розрахунками з бюджетом	1620	45 345	99 790
у тому числі з податку на прибуток	1621	44 682	99 531
розрахунками зі страхування	1625	351	257
розрахунками з оплати праці	1630	2 117	-1
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	338	489
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	175 372	166 129
Усього за розділом III	1695	373 934	299 380
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість акцій недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	4 093 454	6 817 423

ЕП Царук Павло
Вікторович
ЕП Кульгінська
Ірина
Олександрівна

Царук Павло Вікторович

Кульгінська Ірина Олександрівна

Кодифікація класифікаційно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток В.2

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"** (найменування)

Дата (рік, місяць, число) **2026 01 01** за ЄДРПОУ **30115243**

Код **1801003**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2025 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	6 100 161	4 084 889
премії підписані, валова сума	2011	7 817 542	4 881 262
премії, передані у перестрахування	2012	193 292	197 303
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	1 524 080	593 093
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(9)	(5 977)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 711 108)	(1 178 640)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	2 984 859	1 975 269
Валовий:			
прибуток	2090	1 404 194	930 980
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(571 497)	(429 584)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(736 025)	(464 419)
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	164 528	34 835
Інші операційні доходи	2120	496 131	195 390
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(683 904)	(701 736)
Витрати на збут	2150	(5 879)	(3 699)
Інші операційні витрати	2180	(392 600)	(149 138)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	246 445	-
збиток	2195	(-)	(157 787)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	690 914	476 323
Інші доходи	2240	50 654	170 337
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги	2242	-	-
Фінансові витрати	2250	(9 085)	(7 446)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(36 250)	(150 410)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	942 678	331 017
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(350 114)	(173 933)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	592 564	157 084
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

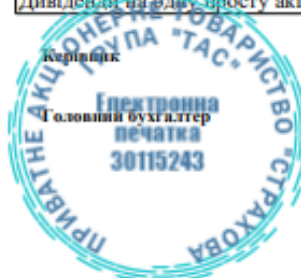
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	592 564	157 084

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 965	4 645
Витрати на оплату праці	2505	338 746	273 480
Відрахування на соціальні заходи	2510	60 501	46 230
Амортизація	2515	53 124	41 744
Інші операційні витрати	2520	2 442 077	1 834 333
Разом	2550	2 897 413	2 200 432

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Царук Павло
Вікторович
ЕП Кульгінська
Ірина
Олександрівна

Царук Павло Вікторович

Кульгінська Ірина Олександрівна

ЗГОДА здобувача освіти Державного університету економіки і технологій
про перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії ДУЕТ

Я, Фесенко Катерина Андріївна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна бакалаврська робота **«Оцінка активів та джерел їх фінансування в страхових компаніях»** виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформована, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомена з умовами такого розміщення.

(підпис)

Катерина ФЕСЕНКО
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

31.05.2026